

<http://misszio.lutheran.hu>

Híd

evangélikus missziói magazin

2010. II-III.
összevont szám

**A hatalom, a képzelet
és a Lélek**

**Evangélikus lelkészek
a Szentlélekről**

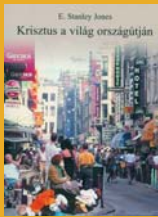
**A Lélek
teljessége**

fókuszban a Szentlélek

E. Stanley Jones:

Krisztus a világ országútján

Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség, Budapest (1086 Budapest, Dankó u. 11. tel.: 06 1 577 0515)

Húsvétunk, karácsonyunk hangsúlyos ünnep, de hogyan gondolkodunk a Lélekről, az életteremtő pünkösdi csodáról? „Ez a könyv a pünkösöd realizálása és az igazi Krisztus-vallás létté teljesevése.” Az író számba veszi az elferdült, céltalan, téves gondolatokat a pünkösöd értelmezésével kapcsolatban és szemléletes példák, személyes élményeken keresztül mondja el igazi üzenetét: a központi cél az újjászületés, ami nem más, mint a megszentelt élet Krisztusban.

Roy Hession:

A megújulás útján – Teljetek meg Lélekkel!

Harmat Kiadó, Budapest, 2005

Olyan keresztyénségre vágyunk, amely működik, életeket változtat meg. A könyvben megjelent két írás erről szól, hogy hogyan lehet a többlet, amit az Istennel való személyes kapcsolat jelent.

A Szentlélek jelenléte életünkben nem valamiféle jutalom, hanem Isten ajándéka. Az író felvázolja az olvasó előtt az utat, ami gyengeségeink és kudarcaink között mégis a győzelemre vezet.

Rolf Dabelstein: A Szentlélek – Az élet teremtője

Kálvin Kiadó, Budapest, 2007

Nem az a probléma, hogy napjainkban kevésbé működik a Szentlélek, hanem hogy elveszítettük a Lélek észlelésének képességét! Sajátossága, hogy nem tapintható, nem látható, de hatása és nyomai felismerhetők. Azoknak ajánljuk ezt a könyvet, akik ezeket a nyomokat szeretnék kutatni, hitüket a felismerések által erősíteni.

Eduard Schweizer: Szentlélek

Tillinger Péter műhelye, Szentendre, 2000

A könyv azzal a szándékkal íródott, hogy eligazítson a sokféle vélemény, hivatkozás között, hogy ki is valójában a harmadik isteni személy, a Szentlélek, hol és hogyan működik. Tudományos alapossággal járja körül a témát, de nem csupán teológusoknak, inkább a széles nagyközönségnek szánta a szerző.

● A. L.

FÓKUSZBAN A SZENTLÉLEK

- 2 Könyvajánló
- 3 Bevezető
- 4 A hatalom, a képzelet és a Lélek
- 6 Az Isten titka...
- 8 A Szentlélek szerepe a az orvos és a beteg életében
- 9 A kiszámíthatatlan biztonság
- 10 Vágyakozás
- 11 Szentlélek – Szent Szellem
- 12 A Szentlélek munkája
- 13 A Lélek építi a gyülekezetet
- 14 Teljesedjétek be Szentlélekkel!
- 15 Kitekintés
- 16 „... arra fúj, amerre akar...”
- 18 A Lélek teljessége
- 19 Kálvin és a Szentlélek
- 20 Eszemmél, erőmmel nem tudnék...
- 22 Mit tanít egyházunk a Szentlélekről?
- 24 Keresztrejtvény

ÉLŐ VÍZ

- 25 Beszélgetés – A lényegről beszéljünk!
- 26 Belmisszió – Evangélikus árvaház épül
- 28 Tanuljunk egymástól! – Régi és új templomok
- 31 Belmisszió – Beszámoló
- 32 Hogyan tovább, egyház? – Gyülekezetekben éljen az egyház
- 34 Manhattani nyilatkozat
- 40 Élő egyház – Batakok között
- 42 Tanúságtétel – Egy megrendítő tanúságtétel
- 44 Mai mártírok – A Föld „legsötétebb” országa
- 45 Égető kérdések – Párkapcsolatok, krízishelyzetek, gyermekvállalás
- 48 Rádiómisszió – Akik Istent szeretik...
- 50 Rádiómisszió – Visszhang
- 50 Rádiómisszió – Cselekvő szeretet
- 51 Külmisszió – Hat hónapos szolgálat
- 52 Világegyház hírei
- 53 Lelki segély – A Válságterhességi Tanácsadó Központ szolgálatáról
- 54 Hírek – Aliansz teológiai műhely Piliscsabán
- 54 Könyvajánló * Kiadványok
- 56 Könyvajánló – Beljebb a magyar észjárásba
- 56 Hírek
- 57 Énekem az Úr – Légy az én álmom
- 58 Teológia – Hermeneutikai Kutatóközpont
- 59 Imádkozzunk! * Derű
- 60 Vers

A HÍD EVANGÉLIKUS MISSZIÓI MAGAZIN megrendelhető írásban név és cím beküldésével az Evangélikus Missziói Központ címén:

1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40. Adományokat az Evangélikus Missziói Központ számlaszámára lehet küldeni:

11716008–20157087. Egy szám ára: 400 Ft. Éves előfizetés: 1600 Ft.

HÍD EVANGÉLIKUS MISSZIÓI MAGAZIN – Az Evangélikus Missziói Központ negyedévente megjelenő kiadványa. * 2010. 2–3. szám * A szerkesztőség levelezési címe: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu * Felelős szerkesztő és kiadó: Szeverényi János, e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu, www.szeverenyijanos.hu, tel.: 06 20 824 5463 * Munkatársak: Balog Eszter, Bencze Imréné, Dankuné Tóth Éva, Fehér Charlotte, dr. Garádi Péter, Hulej Enikő, Kis Ferenc Balázs, Kovács László, Kóháti Dorottya, Szeverényi Jánosné * Grafikai tervezés, tördelés: Perl Andrea, Perl János (Kreatív Flotta Stúdió) * Nyomdai kivitelezés: Pauker Nyomdaipari Kft. * Kiadja az Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu, http://misszio.lutheran.hu, számlaszám: 11716008–20157087 * HU ISSN 1787–5749 * Egy szám ára 400 Ft, előfizetési díj egy évre 1600 Ft * Megrendelhető a kiadónál. Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek. Adományokat kérünk és elfogadunk.

ASzentlélek újjászül, leleplezi és megítéli a bűnt, Jézushoz vezet, Órá mutat, szabadságot és erőt ad, vigasztal, pártfogásba vesz, valósággá teszi számunkra Istent és az üdvösséget, épít, vezet, irányít, tanít, aján-

veszítette el a Lélek vezetését, jelenlétét, erejét. Ahogy az Írásban olvashatjuk: meg lehet szomorítani, ki lehet oltani, ellene lehet állni, sőt egyesek káromolják is Őt.

Az ébredési, megújulási mozgásokban,

nyugati keresztyénség egy része is átéli Isten megújító erejét.

A megtéréskor és újjászületéskor mindenki megkapja a Szentleket, ugyanakkor biztat az Ige arra, hogy teljesejünk be vele, kérjük, kívánjuk je-

Kereszteld meg tűzzel egész egyházadat!

dékoz, gyümölcsöt terem, kijelenti Isten akaratát és üzenetét, könyörög értünk, egy testté kereszteli övéit.

Kell ennél több?

Mivel nélküle nincs élet és üdvösség, nélkülözhetetlen.

Ahogy Nikodémusnak mondta Jézus: Újjonnan *kell* születnetek a Lélektől (Jn 3).

Szentlélek nélkül sok mindent tehetünk: prédikálhatunk, egyházat, gyülekezetet építhetünk, csodákat élhetünk át, de nem láthatjuk meg igazán Isten országát, annak valóságát.

Nem érthetjük meg a Kijelentést, nem tudunk megtérni, bűneinkből szabadulni és nem tudjuk Jézust követni.

Mivel nélküle semmit nem ér a keresztyénség, a gonosz, a *diabolos* ezért okoz ilyen nagy zavart körülötte. Minden eszközt bevet, hogy az embereket megzavarja.

Az egyház a konstantini korról, a világi hatalom megszerzésének arányában

mint például a XVI. századi reformáció idején is, erőteljesen munkálkodott Isten Lelke, de a reformátorok – okkal – meg is ijedtek a rajongástól.

A félelem miatt sok esetben „már nem a Szentlélekkel, hanem a rajongókkal foglalkoztak. Egyfajta rajongásellenes komplexusban szenvedtek”. (Dr. Békési Andor)

A reformáció sem fejeződhetett be, nem juthatott teljességre, hiszen az egyház továbbra is a világi hatalom fogságában vergődött, illetve a belső gondok, bűnök is enerválttá tették.

Különös, de a fentiek alapján érthető, hogy az elmúlt században, amikor is az egyház folyamatosan elveszítette világi hatalmát, újra előtérbe került a harmadik isteni személy munkája. A XIX., de különösen is a XX. század a misszió ideje lett. **Hatalmas mozgásoknak, ébredéseknek vagyunk tanúi szerte a világban.**

Még a sok bűnnel, gonddal megterhelt

lenségét, ajándékait és különösen is gyümölcsseit. Ugyanakkor legyünk józabok az ige szerint.

Kérjük teljes bizalommal:

*„Élő Isten! Jöjj, tedd lelkünket
Lelked templomává.*

Kereszteld meg tűzzel egész egyházadat.

Szentlélek, élet Ura és forrása.

Bölcsesség és értelem Lelke.

Tanács és erő Lelke.

Tudás és kegyelem Lelke.

Az Úr félelmének Lelke.”

(Evangélikus énekeskönyv; taizéi imádság)

● **SZEVEÉRYNI
JÁNOS**

A hatalom, a képzelet és a Lélek

Egy hajdani rokonszenves környezetvédő mozgalom ezt a hitvallást írta zászlajára: „*Nem a hatalmat, hanem az emberek képzeletét akarjuk megragadni.*” A mozgalom azóta egy párt markába került, és a jelmondat eltűnt. Jobb is, mert így elfogulatlanul gondolkodhatunk a mondat két kulcsszaván. A *hatalom* csúnya szónak számít századok óta, leginkább azóta, amióta elveszítette igazságát. Ha egyáltalán volt neki. Mit is jelent? Szavának gyöke a *hat*, vagyis a hatás, a másokra gyakorolt hatás, melyet a *hatalmas* fejt ki az alárendeltekre, hogy azok az ő nótáját fűjék, és arra táncoljanak. Közömbös szó,

nincsen erkölcsi tartalma, látszólag szolgálhat jót és gonoszt. Hanem a világon nincsen semmi emberi, ami céltalan lehetne, így aztán, aminek nincs, annak is hamar kerül célja, mégpedig önmaga. No, ezért érezzük joggalannak.

*

A hatalommal rokon értelmű szó az *uralom*, melynek alapja az *úr*, azaz az Úr maga. Az ő nevéből származik az *úr(u)-szág – ország* szavunk. Az ország az Úré kell, hogy legyen, senki emberfia jogosan nem birtokolhatja, legföljebb bitorolhatja embertársát, vagy a természet bármekkora darabkáját kizárólagos joggal. Az igazi fölsőbbiség ezért uralom. Az „*ura-*

lom – Hamvas szerint – *szellemi vezetés. Uralkodni*” annyi, mint „*a törvény szerint élni; továbbá áldozat, önmegtagadás, alázat*”. Az uralkodó erejét önmagán gyakorolja. A hatalom technika, az uralom életmód. Éppen ezért nem válik pusztá erő-érvényesítéssé – a kizsákmányolásért, a pénzért, dicsőségért, sikerért, röviden a nép, az Egész kárára, a vezetőik javára. *Az uralom lényege az Úr szolgálata.* S mivel a Szentlélek négy ragyogása az igazság, a szépség, a jóság, a szeretet, az uralom gyakorlója ezeknek a szolgája, a Nagy Négyest valósítja meg önmagában és a maga körében.

*

Uralkodó lehet bárki. Családanya, tanító, portás, gyermek. A világot dinamikus hierarchiák járkák át; nincsen közöttünk senki, akinek életében ne akadt volna olyan helyzet, amelyben befolyást gyakorolt másokra. Például, valaki megkérdezte tőle, hol a Malom utca. És ő felelhetett fontoskodva, hatalmaskodva, vagy válaszolhatott igazi uralkodóként, szellemi vezetőként, törvény szerint, szolgálva.

A Halotti beszédben olvassuk: „és oggyun neki műnyi urországbele utot.” Ez az uralkodó föladata: utat mutatni másoknak a mennyei országba. Az Út maga az Úr, szolgálja a földi útmutató. Ez persze iszonyúan nehéz föladat, mert jönnek a hibáink, közbelép az erősebb, a gátlástalanabb, a szerencsésebb – értjük. Uralkodni csak a Szentlélek erejével lehet. A vezető – nevezzük elnöknek, családfőnek, bárkinek – köteles szent lenni, más szóval életével kell mutatnia a helyes utat. Semmi előre, csakis utánam. Ha erre nem képes, többet árt, mint használ. Jézusnak is van véleménye a hatalomról és az uralomról. Miután harmadszor jövendölte meg szenvedését, odalépett hozzá Zebedeus fiainak anyja fiaival együtt és leborult előtte: „Intézd úgy, hogy két fiam közül az egyik jobboldon, a másik baloldon üljön országodban!” – mi tagadás, hatalomra vágyott a Zebedeus család. – Jézus beszélt velük, majd magához hívta a többi tíz tanítványt is: „Tudjátok, hogy azok, akiket a világ urainak tartanak, zsarnokoskodnak a népeken, a hatalmasok pedig önkényüket éreztetik velük. Kőztetek azonban ne így legyen, hanem, aki nagyobb akar lenni, legyen szolgátok, és aki első akar lenni, legyen cselédek. Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és váltságul odaadja életét sokakért.” (Mt 20,25–28)

Krisztus Király ezért az igazi uralkodó példája. Ahol nem ő uralkodik, mindennél zavarok támadnak, s például bű-

nözők ragadják magukhoz a hatalmat – demokratikusan, ha kell, választás útján.

*

A néhai jelmondat másik kulcsszava mélyen megvilágítja a nehézségeket. A szó a *képzelet*. A magyarban a *kép* gyök-szó örületesen, mondhatni platónian mély értelmű. Mintha a platóni idea tudását őrizné, a nagy görög által megsejtett Valóságot a látszatok árnyjátéka mögött. Vegyük újra az előbbi szavakat: *képes, képtelen, képzés, képzel* – mind-mind a megvalósításba fordul. Tegyük hozzá, hogy ami például lehetetlen, az nálunk *képtelenség*, mert nem ragyog mögötte az Igazság, vagyis a Valóság ideája.

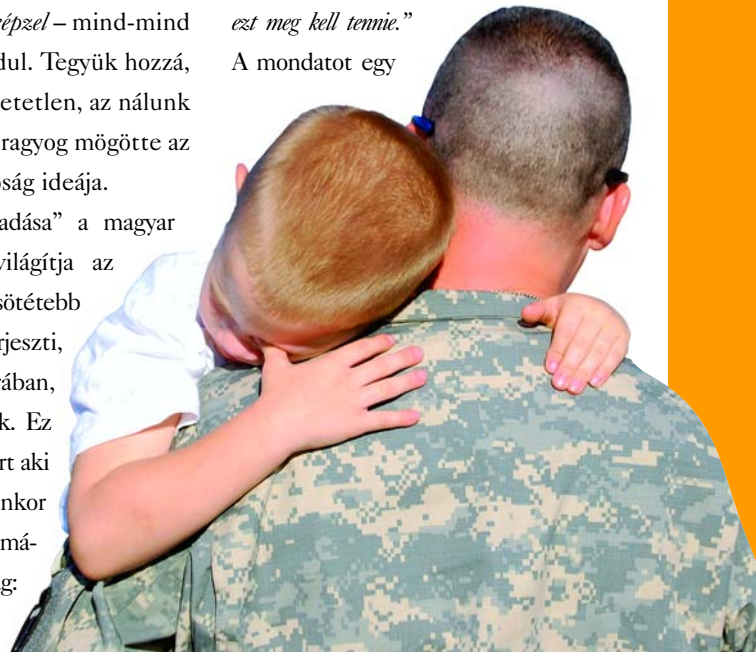
A „képzelet megragadása” a magyar elme számára megvilágítja az Antikrisztus egyik legsötétebb merényletét. Azt terjeszti, hogy vizuális kultúrában, vizuális világban élünk. Ez először nem újság, mert aki nem vak, az mindenkor látványok között élt, másodsor pedig hazugság: a gazdaságkora civilizáció az első a világon, amely ép-penséggel el-takarja előlünk a szépséget, a természet, az élet, sőt a képzeletünk képeit, s helyettük hamisítványokat vetít elénk. Hogy azt lássuk-*képzeljünk*, azt *képeiseljünk*, arra *képezzük* magunkat, összes *képességünkkel* azt szolgáljuk, amit a *Beszélő Szobrok* mutogatnak, és a saját magyarázatukkal kísérik. Bizony, ha nem vigyázunk, berántanak bennünket a leváltott valóságba, és a képzeletünket erőszakos látványok rabszójára fűzik. Valaha ál-munkban sem merült föl, hogy az ember képzelete korlátozható, s mára megvalósult. Hovatovább csak azt látjuk, amit mutatnak, és a legvadabb hazugságokat is készpénznek vesszük.

*

Manapság a Vadállat világuuralmáért kell élni-halni. Ezért a Föld minden sarkában folyamatosan filmeket vetítenek arról, hogy a bolygó halálos veszélybe került, meg kell menteni. Bárhová kapcsolunk, filmre, híradóra, mindenütt űrhajók, őslények, járványok, terroristák támadnak, a műsor oly egyhangú, akár a szovjet tévében. De vérre megy!

Újévkor olvastam az újságban: „Csak azért vagyok itt, hogy megmentsem a világot, valakinek ezt meg kell tennie.”

A mondatot egy

„Csak azért vagyok itt, hogy megmentsem a világot, valakinek ezt meg kell tennie.”

magyar származású kanadai katona írta, aki 2009. december 30-án meghalt Afganisztánban. Miért? Nem tudhatjuk. Vagy igen?

*

A Kanadába szakadt M. György képzeletét megragadták, és elcipelték szegényt egy „téves csatárré.”

Az uralmunkra bízott bolygót tényleg soha nem látott csapások fenyegetik. Nincs más választásunk, uralkodnunk kell a magunk helyén, igazi uralkodók módján, a Szentlélek útján, és az Antikrisztus veszíteni fog.

● CZAKÓ GÁBOR

Az Isten titka, ami meg nem ragadható, de hatása alatt megújul az életünk

Leginkább a Szentlélekről való gondolkodásunkban, a vele való kapcsolatunkban jut kifejezésre Isten titka, a Szentháromság. Ez kezdettől fogva az egyházban soha fel nem fogható. S az ember nem nagyon szereti a titkokat, de a racionalitásunk olyan, hogy szeretjük megfejteni. Nehezen viseljük azt, amit Luther mondott: Vannak titkok, amelyeket nem magyarázni kell, hanem leborulni előttük és imádni. Ilyen az Isten személye. Mégis a Szentháromság egy Isten személyében jobban megragadható az Atya és a Fiú személye. Jézusé azért, mert Ő valóságos Isten és valóságos ember. Ismert képhez kapcsolta Isten teremtő, szerető, gondoskodó képét: az édesapa képe meghatározó, földi kép.

Van tehát mihez kötnünk Istent és Jézust, de miként tekintünk a Szentlélekre?

A Szentlélek mint lélek szellem, nem az anyagi világ része, és nem tudjuk az immanens világ részéhez kötni. Tiszta transzcendenciájában marad meg. Titokzatoságáról és megfoghatatlanságáról Jézus Nikodémussal beszélget egyszer, s azt mondja: A Lélek olyan, mint a szél, arra fúj, amerre akar, hallod a zúgását. Hatását érzed, de megfogni nem tudod! Így vagyunk a Szentlélekkel is: hatását érezzük, de megfogni Őt nem tudjuk. Jézus úgy mutatja be, mint láthatatlan személyt.

Két képet is találunk a Lélekről olvasva: Jézus keresztelkedésekor galamb formá-

Balicza Iván budavári evangélikus lelkész igehirdetési év-tizedek óta erővel szólnak hallgatóihoz.

A három isteni személy közül talán a Szentlélek az, akire gondolva a legmélyebb titkokat érinti a hívő ember. Ki Ő, s hogyan szólítsuk meg, miként képzeljük el?

jában száll le rá. A görög szöveg szerint „mintegy” galambot, vagyis galambhoz hasonlót láttak leszállni Jézusra. Érdekes a pünkösdi történetben is az apostolokra leszálló tűz- és lángnyelvek képe: a tűz hatásában érezhető, hiszen a tűz nem tárgy. Az égés folyamat. Van fény- és hőhatása, de meg nem fogható. Ilyen a Lélek, nem megragadható, de hatása érezhető.

Hatásáról szólva: A megtérés mint a Szentlélek munkája milyen folyamat, milyen titok?

Nehéz dolog megfogalmazni, mert a Szentháromság három isteni személy, mégis egy. Nem mondhatjuk azt, hogy „az Atya a teremtési, a Fiú a megváltási és a Szentlélek a megtérési, újjászületési osztályvezető”. Ők egyek! A megtérést mégis – Jézus maga is – a Lélek munkájának nevezi. Általa születünk újjá. De a Lélekben is a teljes Szentháromság munkáját csodáljuk. Bennünk végbemenő belső lelki folyamatról van szó megtérésünk-
kor. Tétten érjük azt, hogy Isten Lelke a mi lelkünkre hatással van, átfőmálja, új irányt, új felismeréseket ad. A megtérés olyan, mint az előjelváltás a matematikában: én én maradok, csak a személyem többé nem a bűn negatív, hanem az Isten Lelkének pozitív előjelét hordozza. Ez meglátszik, megjelenik külső jelekben: magatartásban, szóban, cselekedetben, egész életemben. Ez a Lélek munkája.

Mit tegyünk: Imádkozzunk-e ezért a Lélekhez? S aki passzívan vár csupán, hogy a Lélek munkálkodjon benne?

Istennek olyan nagy a kegyelme, hogy ő mindig kezdeményez. Ott is ad megújulást egyénnek, közösségnek, ahol nem is kérték. Mégis azt vallom: kifejezetten kell imádkoznunk a Szentlélekért és a Szentlélekhez! Jöjj, teremtő Szentlélek, látogasd meg a te néped! Számos pünkösdi énekünk ilyen imádság!
Jézus az imádságról mondott tanításában

az egyik legfontosabb: „Kérjétek, és adatik nektek.” Majd Lukácsnál úgy folytatja, hogy mi emberek sem adunk követ, ha kenyeret kérnek tőlünk – mennyivel inkább ad Szentlelket a mennyei Atya azoknak, akik kérik tőle. Igen: imádkozzunk, kérjünk, keressünk, zörgessünk!

Ha az embereknek fáj, hogy egyházuk élete megfáradt, elfásult, s ezért könnyörögnek – az Úristen fog adni Szentlelket. A finn ébredések is így indultak el.

A Budavári Evangélikus Gyülekezet életében is volt ébredés. Mikor nehéz idők köszöntenek az emberiségre, háború, válság, morális csőd támad, az emberek vágyódva keresik Isten közelségét...

A háborút követő években kemény ítélet hangzott el az egyház és emberek fölött. Bűnökkel, nyomorúsággal kellett szembe-
sülni. Többet és buzgón imádkoztak a hívők, s Isten úgy válaszolt, hogy belülről, lelkileg erősítette meg egyházát. A mi budavári gyülekezetünk mai állapotához nagymértékben hozzájárul az, hogy az ébredés óta mindig van egy kis imádkozó csoport. Hetente egy órára összegyűlünk és imádkozunk önmagunk és gyülekezetünk megtisztulásáért, ébredésért, a Szentlélekért, a társadalom megújulásáért. Hiszem, hogy Isten ezeket az imádságokat meghallgatja, s elküldi Szentlelkét. A hit szemé kell, hogy az ember ezt észre-
vegye.

Személyes életében is felismeri a Lélek munkáját, a megtérésére visszagondolva például?

Az én életemnek is voltak olyan eseményei, fordulópontjai, amelyek alapján világosan látom: nem a magam erejéből kerültem ki belőle; Isten Lelkének munkája volt. Az, hogy hitre jutottam, hogy megismertem az értem meghalt és feltámadt Jézust, s követhetem egész életemmel az engem szerető Urat, hogy a lelkési hi-

vatást választottam, hogy a bűneimet felismertem és megbántam, megismertem Jézusban a Megváltót és Szabadítót – ez a Lélek folyamatos munkája. Amint a feleségem is Isten ajándéka. Azért van boldog családi életünk, mert Istentől kaptuk egymást. Ez mind a Lélek munkája, amit lehet nem figyelembe venni, de nagy felismerés, és hálára indít, ha a hit szemével meglátjuk mindezeket. A Szentlélek rejtetten, mint a szél, hol erősebben, hol gyengébben, de fúj, nem tudom, honnan jön, hová megy, de tudom, hogy az életem vitorlájába bekap, és hajtja az életem hajóját.

Korunk mély morális válsága elindíthat egy világra szóló ébredést, megtérési hullámot?

A Szentlélek nem ment meg senkit akarta ellenére. De valóban, lehet ilyen válasza az Istennek, ha nagyon mélyre jutottunk. A tapasztalat azonban az – mint Noé idejében, amikor ettek, ittak, vigadtak –, hogy az emberek nem ott fogják keresni a megoldást, hogy Istenhez fordulnak, s megtérnek. Az ember az utolsó pillanatig nem ismeri el a változás szükségességét, s mire ráébred, már késő. Az utolsó ítélet utoléri az emberiséget, a kérdés, hogy az előtte levőkre hogyan felelünk. Az ítélet kegyelem, mert felráz, s eszköz a Szentlélek kezében, hogy megújíthasson – mi „magunktól” nem fogunk megtérni. Meg kell becsülnünk a saját életünkben is megmutatózó ítéleteket. Isten mérhetetlenül szereti ezt a világot, és mindent megtesz a Szentlélek által, hogy megmentse az embert.

● KÓHÁTI DOROTTYA

ségletet. Isten Lelke a beteg számára nyugalmat és türelmet adhat a nehéz napokban. A leírtakkal kapcsolatban egy olyan esetemet szeretném ismertetni, amely nagyon mély lelki ha-

„A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele.” (1Kor 12,7)

tást gyakorolt rám.

Néhány héttel ezelőtt 85 éves férfi betegemet látogattam. Válságos állapotban volt. Kórosan lesoványodott, arcán mélységes szomorúság tükröződött. Az elkészült vizsgálati leletek alapján – a családdal egyetértésben, szakmai indokok alapján – bár nehéz

nincs. A család kérésére hazaengedték. Másnap délelőtt hívtak, mivel állapota tovább súlyosbodott. Miközben vizsgáltam, ismét megfogta a kezemet, és ugyanúgy rám mosolygott, mint pár nappal azelőtt. Nyugalom és lelki béke töltötte el. A szükséges teendők megbeszélése után elköszöntem: „Isten áldja meg!” – mondtam, mire azt válaszolta: „Magát is!” Mint később kiderült, akkor láttam utoljára életében. A rendelőbe menet nem tudtam szabadulni egy

gondolattól: Szólnom kell a lányának, hogy ne menjen be a munkahelyére, hanem maradjon édesapja mellett. Telefonon felhívtam, és megkértem erre. Néhány óra múlva szólt, hogy a beteg meghalt. Kíérkezéskor elmondta, hogy miután beszéltem vele, értesítette a testvéreit. Édesanyjával együtt négyen ültek a szeretett férj és édesapa ágya körül. A beteg halála előtt – mintegy búcsúzóul – többször

A Szentlélek szerepe az orvos és a beteg életében

Hiszek Szentlélekben! Hiszem, hogy általa léphetünk igazi, bensőséges kapcsolatba a szentvédő, beteg emberrel. Az Úrnak tervei vannak velünk! Szentlelkét adja, hogy Pál apostol szavaival másoknak használjunk. Ennek a mennyei ajándéknak különösen fontos szerepe van az orvos és a beteg életében. Munkáját azonban csak akkor tudja elvégezni, ha mindkét fél rábízta magát Istenre. A Szentlélek segítségével képes az orvos olyan döntéseket hozni, amelyek valóban a beteg érdekeit szolgálják. A szakmai tudás sokszor önmagában nem elegendő, mivel figyelmen kívül hagyja a lelki szük-

szívvel, de a kórházi beutalás mellett döntöttem. Lelkileg gyöttrődtem, mivel tisztában voltam azzal, hogy a kórházi környezetet nem lesz könnyű elviselnie. S akkor olyan megerősítést kaptam, amelyre nem számítottam. Engedve egy feltörő és ellenállhatatlan érzésnek megfogtam a kezét, a másik kezemmel pedig végigsimítottam a homlokán. A következmény leírhatatlan volt: megszorította a kezemet, elgyötört arcán szeretetteljes mosoly jelent meg, és azt suttogta: „Köszönöm!” Négynapos kórházi tartózkodása során kiderült, hogy állapotának javítására érdemi lehetőség

végigjáratta rajtuk a tekintetét, beszélni már nem tudott. Sorsát elfogadva, örökre elaludt. Lánya könnyezve mondta el, mennyire hálás azért, hogy szóltam neki, és édesapja mellett tölthette az utolsó órákat.

Köszönöm az Úrnak, hogy a beteg hazatérhetett, és meghitt környezetben, családjá körében fejezhette be földi életét! Isten élő Lelke jusson el kórházakba és otthonokba, megérintve betegeket és orvosokat, ápolókat és családtagokat! Az Úr áldása legyen életükön és szolgálataikon!

● DR. KOCH BÉLA

Evangelikus lelkészek

9-13. oldal

a Szentlélekről

Természetes, hogy vágyunk a kiszámíthatóságra, a biztonság-
ra. Isten Lelkének működése
mégis ellenőrizhetetlen, kiszámítha-
talan marad a számunkra. Hiszen ő
szuverén Úr, azt teszi, amit jónak lát.

nem akkor is, amikor úgy indultam el a konfirmációi oktatásra, hogy úgyszólván Isten. Aztán kis idő múlva meggyőződtem, ha valami valóban létezik, az az Isten. De mégsem volt ott Isten ereje az életemben. Nem töltött be az a bizonyosság,

felőlem, holott én nem döntöttem felőle. Csak kivetítettem a magam bizonytalanságát Istenre, pedig ő már rég döntött arról, hogy elfogad, üdvösséget ad, amikor Jézust adta értem. Hasonló volt ez ahhoz, amikor a *Luther* című filmben Staupitz megéri a bűnei miatt vívódó és az irgalmas Istent kereső Luthert, s azt mondja neki: „Nem Isten haragszik rád, hanem te haragszol az Istenre.”

Ezért mondom azt, hogy a Szentlélek abszolút kiszámíthatatlan. Egészen másképpen cselekszik, váratlanul, s más irányba visz, mint gondolnám. De semmi mással nem pótolható biztonságot ad! Ugyanakkor csak annyiban és olyan mértékben veszi át az uralmat az életünkben, amilyen mértékben kiszolgáltatjuk magunkat neki. Klaus Douglass *Megalapozott hit* című könyvében felteszi a kérdést, akarjuk-e ezt; hogy mint Jeruzsálemben szélvészként megragadjon, lángba borítson minket és egyházunkat. Vagy pedig továbbra is csak kiszámítható, emberileg is végrehajtható változásokra vágyunk? Hadd fejezzem be Douglass szavaival: „Mert azt a szélvészt, amelyet Isten küld, nem lehet háziasítani, és az a szélvész, amely majd megragad és a világba űz minket, kiszámíthatatlan. Nem leszünk többé ugyanazok, mint akik voltunk. És gyülekezetünk sem.”

● BARANKA GYÖRGY
Nagytarcsa

A kiszámíthatatlan biztonság

A mi gondolataink mások, a mi útjaink másfelé vezetnek. János evangéliuma azt írja a Szentlélekről: „A szél arra fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hová megy: így van mindenki, aki a Lélektől született.” (Jn 3,8)

Ezt az új születést vártuk akkor többen teológiai tanulmányaink közben. Tanultunk a Szentlélekről, a munkájáról, de még nem ismertük az erejét, nem éreztük a vigasztalását. Talán az első lépcső a Szentlélekkel való kapcsolat felé az volt, hogy megkérdeztük magunktól, vetünk-e már Szentlelket. Annak idején Pál apostol ezt kérdezte az efezusi hívőktől (ApCsel 19,2), tőlünk azonban nem kérdezte senki. Valahogy úgy voltunk mindannyian, hogy Isten kiszámíthatóan adja Lelkét az egyházi szertartások során, nem kell azzal olyan sokat bíbelődni. Ott volt az első pünkösöd Jeruzsálemben, aztán mi már automatikusan kapjuk. Nem így volt. Isten Lelke ott dolgozott ben-

mint Pált, amikor arról vallott, hogy amikor erőtlenség az emberi szempontok szerint, akkor erős Isten szerint.

Azon gondolkodom, hogy mi is segített eljutni a Szentlélekkel való betöltésközé. Az olyan emberekkel való megismerkedés, akik már átérték ezt. Különösen azok, akiknek az élete a szemem előtt változott meg. Így kerültem én is a Szentlélek erőterébe, és tudtam elfogadni, hogy Isten szeretett gyermeke vagyok, és hogy ő megbocsátott nekem. Így jöttem rá, hogy valójában nem Istenben zajlott a bizonytalanság, hogy ő elfogad-e úgy, ahogy vagyok, és megvált-e elveszett voltomból, hanem mindez bennem zajlott. Azt hittem, Isten még nem döntött

Vágyakozás

Ahogy a vitorlás sóvárog a szél után

„Mi a Szentlélek?”

Valamikor a kilencvenes évek közepén látogatóban voltam unokahúgomnál. Kérdésén nem lepődtem meg, mégis készületlenül ért: „Mi a Szentlélek?”

Ekkorra már elvégeztem a teológiát, volt mit mondanom. Hitünk, és általa az üdvösség a Szentléleknek köszönhető. Erről tanít Luther Márton is a Kiskáté magyarázatában: „Hiszem, hogy saját értelmemmel, vagy erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem őhözát eljutni...”

Maga az egyház is a Szentlélek munkájának gyümölcse, sőt az ige, a szentségek, és minden Isten és Krisztus nevében végzett cselekedet általa válik isteni eredetűvé.

Ez a magyarázat azonban ott kevés volt:

„Az Atya, és Jézus személye érthető, viszont a Szentlélek olyan megfoghatatlan.” A Szentháromság harmadik személyéhez ennél közelebb nem jutottunk. De mit is mondhatnánk a Szentlélekről, hiszen nincs neki „külön specialitása”: „Nem önmagától szól” (Jn 16,13). Jézus is azt mondja róla: „Ő engem fog dicsőíteni, mert az enyémből merít, és azt jelenti ki nektek.” (Jn 16,14)

Azért mást is mond Jézus: „Aki hisz én bennem, ahogy az Írás mondta, annak belsőjéből élő víz folyamai ömlenek!” (Jn 7,38)

„Erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek.” (ApCsel 1,8) Ezeket azonban elvont, szimbolikus kijelentéseknek tartottam.

Évekkel később, már lelkésként tapasztaltam meg, hogy miként forgácsolódhat szét még egy igehirdető élete is. Mindent elhittem, ami a Bibliában le van írva, de az életem mégis elromlott. Egyre tehetetlenebbnek, egyre károsabbnak láttam egész lételemet. Hitem csupán képzelgésnek bizonyult.

Végül tovább már nem térhettem ki a felismerés elől: Nem volt elég hinnem, hogy Jézus feltámadott Úr, de miután a „követésében” kudarcot vallottam, hozzá kellett fordulnom, mert nagy bajban voltam. Kértem, könyörüljön rajtam. Megvallottam neki, hogy ha Ő nem segít, akkor össze fogok omlani, és el fogok kárhozni. Ezek után vártam, hogy lesz-e valami változás. **Nem tudtam, mi fog történni, de vágyakoztam valamire, ami csak Jézustól jöhet, mint ahogy a vitorlás sóvárog a szél után.**

Igen, csodálatos volt. A változás, mint a

leomló fényzuhatag, mint a szél, amely a magasba kap, mint az öröm, amely túlsordul... Jézus megváltása elért hozzám. Minden megváltozott.

Azóta, mikor az ígét olvasom, érzem, hogy Isten szól. Imádságom erőt kapott. Jézus ígét olvasva tudom, hogy pontosan miről beszél. Az Úr vezet, sőt amikor döntenem, vagy szólanom kell, Ő bátorít ígéje által. Egy másik élet növekszik bennem, amely örökre szól.

Mikor ígétét szólok, tapasztalom, hogy mint valami fuvalat, kiárad áldása. Amikor hallok Isten szavát, úgy érzem, hogy a testem is átforrósodik, és még ha elesüggedtem és fáradt vagyok is, erőt nyerek. Isten csodáit tapasztalom a mindennapokban. Már nem csak hiszem, hogy az Atya és Jézus létező valóság, de velük vagyok, és irántuk való szeretetem inkább a szerelemhez hasonló.

Ki a Szentlélek?

Ha valaki életét egy sötét szobában töltötte, annak kár volna a fényről bármit is mondani, nem is lehet. A fényt látni kell. Jézus megváltásának velejárója, hogy a Szentlélekkel való keresztséget is megadja. Ha valaki bizonytalan abban, hogy ki is a Szentlélek, megeshet, hogy még mindig sóvárog a megváltás, a Jézus által felkínált új és örök élet után. A Lélek mindenkinek más megtapasztalás, de az eljövételére ígert van: „Térjete meg, és keresztkeljedtetek meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.” (ApCsel 2,38)

● VERESS ISTVÁN

Kővágóórs–Récefülöp–Kapolcs

Minden istentiszteletünk „**az Atya, Fiú, Szentlélek nevében**” kezdődik. **Ami az istentiszteleten történik, az mind az ő nevében, általa történik.** (Remélem, hisszük is, hogy valami történik, mert történik; ez nem egy megszokott egyházi bevezető formulává silányodott kezdőmondat, hiszen Isten nevét nem szabad hiába venni.)

Valószínűleg mindenki, aki ott van az istentiszteleten, tudja, kit jelent az Atya és

zattan másról van szó, mint az emberi lélek egy másik aspektusáról. Ezért fontos a két fogalom pontos meghatározása. Az is világos, hogy mennyire érthetetlen Pünkösöd ünnepe eme fogalmak tisztánlátása nélkül. Hiszen nem valami lelki javítgatásról van szó, hanem Isten Szelleme kiadásáról az emberre. Ez tud belőlünk új embert teremteni, mert benne a teremtés képe tűnik fel ismét a látóhatáron. Isten Szelleme lebegett a vizek felett – olvassuk a Biblia első lapján

előttem, amikor a nap befejezéseként egy emeleti teremben közel ötvenen körbeültünk egy hosszú asztalt, és a Krisztust befogadni kívánók meggyújtották gyertyáikat maguk előtt az asztalon. Ezt követően Jézus Krisztust hívtuk a szívünkbe, majd Isten Szellemeért/Lelkéért könyörögtünk, és Isten elkezdte betölteni kinek-kinek a lelkét a maga Szellemeivel. Kinek örömkönyöket hozott az arcára, kit az öröm töltött el, volt, aki hatalmas lelki békességet tapasztalt.

Szentlélek – Szent Szellem

„Én vízzel kereszteltelek meg titeket, ő pedig Szentlélekkel fog megkeresztelni.” (Mk 1,8)

a Fiú név. A Szentléleknek viszont már a megnevezése sem egyértelmű. Régi protestáns formája Szent Lélek, sok szabadegyházi, evangéliumi kiadó által megjelentett könyvben a Szent Szellem fejezi ki ugyanezt a Szentháromsági személyt. Magyar nyelvünk gazdag szófordulatokban, de vannak bibliai kifejezések, melyekre nyelvünknek nincs megfelelője. Ilyen a Szentháromság harmadik személyére és cselekvésére utaló *pneuma*. Ezt szoktuk a magyar Lélek szóval visszaadni. A kisbetűs változata: a lélek a görög *pszükhé* megfelelője.

A *pszükhé* az ember személyiségét írja le, hiszen a teremtéskor az Isten Szelleme (*ruah*, mely a görög *pneuma* héber megfelelője) átjárta a föld porából megformált ember élettelen anyagát, és lett az ember élő lélekké (*pszükhév* azaz *nefessé*, ami annak héber megfelelője). Az Istenrel kapcsolatosan pedig azt olvassuk, hogy Ő *pneuma*, azaz más, mint mi vagyunk, nem lélek, hanem ettől lényegében teljesen eltérő: Szellem. Bár ez is enyhén leterhelt fogalom a nyelvünkben, talán mégis jobban jelzi, hogy itt határo-

a teremtés történetének bevezetésében.

A Pünkösöd az emberiség újjáteremtésének lehetősége. Ezt nem mi magunk vesszük végbe, hanem Isten végzi el rajtunk és bennünk, ha kérjük Tőle. Szent Szellemmel fog megkeresztelni (a *keresztelni* szó szerint bemerítést jelent). Fordítsuk így a mondatot: Szent Szellemben fog belemártani, mint a kiszáradt szivacsot. Máris érthetőbb a konfirmációi gyakorlatunk, amikor Isten Szentlelkét/Szent Szellemét hívjuk segítségül, hogy töltsse be a hit útjára elinduló fiataljainkat.

Máris adódik a kérdés: Ez csak egyszer átélhető esemény, vagy újra és újra kérhető és tapasztalható jelenléte Istennek? Mindez újra és újra átélhető, amint azt a következőben is látjuk majd.

Évek óta gyakorlat gyülekezetünkben, hogy egy napos csendesnapra kimegyünk egy borsodi falucskába, Szentlélekre – mert ez a neve a településnek –, hogy tanuljunk a Lélek/Szellem munkájáról, Személyéről és meghívjuk az életünkbe. Nehéz szavakkal leírni azt, amit csak átélni lehet. Egy ilyen alkalom van most

Itt átéltünk valamit Pünkösödből, mert Isten ígéje és ígérete ma is kőszákként megáll.

● SÁNDOR FRIGYES

Miskolc

A Szentlélek munkája

A Szentleket az Úr Jézus Vigasztalónak, Pártfogónak, Szószólónak nevezi. „*Jobb nektek, ha én elmegyek – mondja a Jn 16,7-ben –, mert ha nem megyek el, a Pártfogó nem jön el hozzátok, ha pedig elmegyek, elküldöm őt hozzátok. És amikor eljön, leleplezi a világ előtt, hogy mi a bűn, mi az igazság és mi az ítélet.*” (Jn 16,8)

Avigasztalás nem vállveregetést jelent, biztatást, bátorítást, hogy mindent jól teszünk, csak folytassuk így tovább. Ellenkezőleg, mivel igazából a pártunkat fogja, és a legjobbat akarja nekünk, ezért leleplezi, megfeddi, megítéli azt, ami beszennyezi és megrontja az életünket: a bűnt.

Találkoztam egy emberrel Dél-Afrikában, aki régebben dúsgazdag volt. Egy gyémántbánya raktárának volt a biztonsági vezetője, és „elügyeskedett” néhány szem gyémántot a készletből. Elég értékesek voltak ezek a kövecskék ahhoz, hogy egy banknál megszerezze a többségi részvényeket, ingatlanokat vásároljon, és bebiztosítsa magát anyagilag akár több emberöltőnyi időre. Amikor azonban Isten Szentleke munkálkodni kezdett az életében, megfedtte őt ezért, megkeseredett, és megbánta bűneit. Miután egy lelkigondozáson feltárta titkos üzleti ügyeit, elment a rendőrségre és feljelentést tett saját

maga ellen. Eladta az összes vagyonát, és a pénzt átadta a gyémántbánya tulajdonosainak. Végül felmentették a vád alól, és mivel ő maga adta fel magát, nem vesztette el a szabadságát. Ma ez az ember bátor bizonyágtevője a Megváltó és Megújító Jézus Krisztusnak, aki megígérte, hogy Pártfogót küld nekünk. Egyszer egy rendőr megkérdezte tőlem: Mit érez az ember, amikor a Szentlélek kezd munkálkodni az életében? Éreztem, valami konkrét választ vár, nem elvont elméletet. Olyan válaszra várt, ami pontosan érzékelteti a Szentleket: melegséget, extázist, hideglelést vagy ezekhez hasonlót. Azt is elmondta, hogy ateista, kommunista családban nőtt fel, de mindig is érdekelte őt Isten. Rövid töprengés és fohászkodás után azt válaszoltam neki Isten ígéje alapján, hogy **amikor igazán a Szentlélek munkálkodik az életében, elsősorban azt fogja világosan látni, mi a bűn az életében.** Hogy mi a bűn mások életében, azt mindenki tudja. Tudjuk, hogy kik a hibásak, ha nem boldogulunk, hogy kik azok, akik sokkal bűnösebbek, mint mi, de hogy megálázzuk magunkat és meglássuk a mások szálkáin túl a saját hibáinkat, ehhez a Szentlélek meggyőző munkájára van szükségünk!

Amikor a Szentlélek munkálkodni kezdett az életében, megértettem, hogyan jutott el Pál apostol oda, hogy elmondja: a bű-

nösök között én vagyok az első. Kezdem megérteni, mit jelent az: másokat feljebb tartásotok magatoknál. Kezdem megszívlelni, hogy mi a különbség – elsősorban a saját életemben – a tiszta és tisztátalan, a szent és a szentségtelen között. Isten Lelke meggyőződött, hogy a harag, az indulatosság, keserűség, békétlenség, türelmetlenség és az ehhez hasonló mindennapi jelenségek nem szolgálják Isten dicsőségét, és ha továbbra is megtűröm ezeket az életemben és nem veszem fel a harcot ellenük, nem lehetek használható eszköz Isten kezében. **A Szentlélek eszembe juttatta, hogy Krisztus azért halt meg és támadt fel, hogy én új életben járjak.**

„*Az én lelkemet adom belétek, és azt művelem veletek, hogy rendelkezéseim szerint éljétek, törvényeimet megtartsátok és teljesítsétek... Megszabadítalak benneteket minden tisztátalanságotoktól... Akkor visszagondoltok arra, hogy milyen gonoszul éltetek, és milyen rosszak voltok tetteitek, és megundorodtok magatoktól utálatos bűneitek miatt... Az én népem lesztek, én pedig Istenetek leszek.*” (Ez 36,27–31)

● ORBÁN ATTILA
Szárzsd

A Lélek építi a gyülekezetet

Annyi mindent megpróbáltunk már... Nem akartunk mást, csak egy otthon, közösséget, ÉLŐ gyülekezetet, ahol nem a képmutatás, a hatalmaskodás, a féltékenység és az önzés az úr. Itt-ott már egész biztosnak nézett ki az alap, sőt már falak is kezdtek emelkedni, lelkes kőművesmesterek vezényelték a feladatokat, s adták szorgos kezekbe a szerszámokat, de a munka valami miatt mégis megtorpant, a fal köveit elhordták más épületekhez, s az alap is kezdett megrepedezni. **Téglákat szakított ki és hajított messze mindaz, amit nem akartunk beengedni: a képmutatás, a hatalmaskodás, a féltékenység és az önzés...** A ház nem akart elkészülni, s lassan a kőműves – segédjeivel együtt – szomorúan hagyta hátra a pusztulásnak indult épülettorzót. Mít lehet még tenni?

Annyi mindent megpróbáltunk már, sőt még annál is többet! Véres a kezünk a munkától, már nem bírunk aludni a tervezéstől, a legmodernebb könyveket olvassuk, de mégse megy! Sokat beszélünk a gyülekezetépítésről, és sok helyen mégis megállíthatatlannak látszik a gyülekezet létszámának csökkenése.

Mi a baj?

Miért éljük át ezeket a szomorú folyama-

tokat evangélikus gyülekezeteinknél?

Valami hiányzik, s ez nem más, mint a Lélek áldott munkája és ajándéka a gyülekezeteink életében:

*„Térjete meg, és keresztelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és **megkapjátok a Szentlélek ajándékát**” (ApCsel 2,38).*

Erre van szükségünk az igazi gyülekezetépítéshez: A Lélek munkájára, sőt magára a Szentlélekre! Ő építsen minket személyesen és közösségként is, mert a kettő elválaszthatatlan!

Ezen a pünkösdőn álljunk meg lélekben a gyülekezeti életünk romokban álló vagy félig kész falai előtt! Álljunk meg, nézzük végig, amit eddig tettünk, köszönjük meg azt, amit felépíthettünk, s bűnbánattal hajtsuk meg fejünk azért, mert olykor mi is romboltuk a saját lelki otthonunk! Görcsös kezünkben hagyjuk kiesni a szerszámokat, ejtsük földre a kalapácsot, az emberi erőlködéseinket, s emeljük fel kezünket áldásért könyörögve! Felejsük el a saját ötleteinket, terveinket, s könyörögjünk a bennünket újjáteremtő, életünket, falainkat megerősítő Szentlélekért! Munkálkodjon úgy, ahogy Ő jónak látja!

Éljük át, mint az első keresztyének: **A Lélek építi a gyülekezeteinket!** S ha ezt megtettük, újra vegyük fel a szerszámokat,

mert – Isten csodálatos ajándékeként – Ő ránk is számít ebben a munkában. Jó, hogy eddig is dolgoztunk, a gond az, hogy mindezt rosszul tettük: Önmagunkban bízva, mint Babel tornyának ősi építői.

Nem rázhatjuk le a felelősséget: Igenis vannak téglák, amelyeket nekünk kell odahordanunk, vannak falrészek, amelyeket nekünk kell erősítenünk: *„Ti azonban, szeretteim, épüljete szentséges hitetekben, imádkozzate a Szentlélek által, tartsáte meg magatokat Isten szeretetében, várván a mi Urunk Jézus Krisztusnak irgalmát az örök életre. Könyörüljete azokon, akik kételkednek, mentséte meg őket kiragadván a tűzből.”* (Júd 20–23a)

Ha a Szentlélek ragad meg minket, akkor nem egyedül, fáradtan dolgozunk, hanem a Lélek segítségével és áldásával! Ahogy Jézus ígérte: *„Ellenben **erőt kaptok**, amikor eljön hozzátok a Szentlélek...”* (ApCsel 1,8) Erre az erőre van szükségünk és arra, hogy eljőjön hozzánk a Szentlélek, és maga építse a gyülekezeteinket!

Testvérem, kész vagy így találkozni, betöltekezni a megújító Szentlélekkel?

Ha igen, akkor tényleg épülni fognak a gyülekezeteink! De csak akkor!

● DEÁK LÁSZLÓ
Orosháza

Kegyes szőlomokra jól bejáratott füleinknek talán sértő, mégis találó a párhuzam: bortól akkor részegedik meg az ember, ha túl sokat ivott belőle. A Szentlélektől is, a különbség csak az, hogy ez nem árt meg, és **a Szentlélektől való részegségben józanabb az**

lek.” (2Kor 3,17) Ezért életprogram betelni Szentlélekkel úgy, mint az „*örüljétek az Úrban mindenkor!*” (Fíl 4,4) Ahogy Krisztus szerint csak az járhat, aki Krisztusban van, Lélek szerint is csak az járhat, aki Lélekben van, Lélekben viszont csak az lehet, akiben „*az Isten*

Teljesedjétek be Szentlélekkel!

ember, mint valaha. Azontúl a bortól való részegség örvendezővé tesz, dalra fakaszt, és kimondatja az igazságot. (In vino veritas!) A Szentlélektől való részegség is megteszi mindezt, de még mennyire! Csak más előjellel. De miről is van szó ebben az apostoli tanácsban, sőt: parancsban? Pál apostolnak ezek a szavai életprogramként hangzanak. A tanítványság, a szolgálat titka: Krisztusban lenni, Krisztusban maradni. Ezt kötötte az Úr Jézus tanítványai szívére: „*Maradjatok énbennem, és én tibennetek. Ahogyan a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, ha nem marad a szőlőtől, úgy ti sem, ha nem maradtok énbennem. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énbennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.*” (Jn 15,4–5) Ezért hangsúlyozza Pál apostol a Krisztusban való lét, a Krisztusban maradás fontosságát, mert ez folyamatos részesülést jelent a szőlőtő erőiben.

Növekedés, gyümölcsstermés csak így lehetséges.

Beteljesedni Szentlélekkel alapvetően azt jelenti: Lélekben lenni. Krisztusban lenni és Lélekben lenni szorosan összetartozik, mert Krisztusban is csak akkor lehetek, ha Lélekben vagyok, amint meg van írva. „*Az Úr pedig a Lé-*

Lelke lakik” (Róm 8,9). Betelni vele az igényét jelenti egész valónkra. A Szentlélek úgy akar betölteni bennünket, hogy ne legyen egy parányi hely sem nélküle. S nemcsak a betelés a cél, hanem a túlsordulás, a túláradás is! Arról van szó, amit Jézus így mondott: „*Aki hisz énbennem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!*” Ezt pedig a Lélekről mondta – teszi hozzá János evangélista.

A Szentlélek az életet, a reménységet hozza el nekünk. Be lehet telni a pusztulásban, sötétségben vergődő világban is élettel, be lehet telni a válság korszakában reménnyel! Meg lehet, és jó megrészegedni az életörömtől, a reménységtől, az Isten hatalmas szeretetétől! Akarnunk s kérnünk kell csupán a Lelket, és Isten ígérete szerint megkapjuk. A betelésre nekünk van szükségünk, túlsordulásunkra a szenvedő, tévelygő világnak. Egy walesi ébredési ének így szól: „Szentlélek, tölts be, tölts be, jobban, mint tele! Bár legkisebb edényed vagyok, de túlradhatok.” Váljon ez valóra mindannyiunk életében!

● DANCs EDINA

A szerző református lelkész Kárpátalján

„*És meg ne részegedjétek bortól, miben kicsapongás van: hanem teljesedjétek be Szent Lélekkel*” (Ef 5,18). Ennél az igehelynél helyesebb a fent idézett Károli fordítás. Talán furcsának tűnik, miért mond ilyet az apostol: Ne részegedjétek meg bortól, hanem teljesedjétek be Szentlélekkel. Miféle kapcsolat lehet a kettő között? Nos, nyugodtan érthetjük úgy, hogy ne részegedjétek meg bortól, hanem részegedjétek meg a Szentlélektől!

Kitekintés rovatunkban betekinthe-
tünk a pünkösdi mozgalom szá-
munkra talán különös, időnként
furcsa eseményeibe.

Melyek a te lelki ajándékaid?

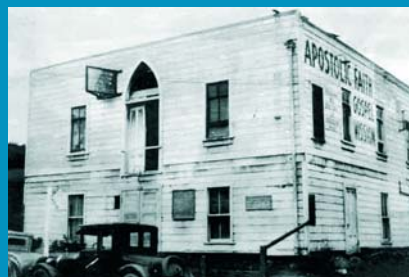
http://www.theholyspirit.com/newuser_signup_sgifts.asp

Iratkozz fel, és egy ingyenes, angol nyelvű online kérdőív kitöltését követően személyre szabott, 13 oldalas értékelést kapsz, melyben lelki ajándékaidat ismerheted meg. Itt találsz bibliai referenciákat is az egyes ajándékokról, valamint megtudhatod, hogy lelki ajándékaid alapján milyen gyülekezeti szerep illene hozzád a legjobban. A lelki ajándékokról bőszéges magyarázattal szolgál ez az oldal.

Ez a merőben új megközelítés segíthet számos gyülekezetünket, intézményünket és egyéb kezdeményezéseinket is felrészni.

312 Asusa Street

A félszemű, 34 éves William J. Seymour tiszteletes, aki felszabadított fekete rabszolgák szülők gyermeke, meghívásra Los Angeles-be érkezett 1906-ban, ahol bibliai meggyőződésére alapozva a Szentlélek keresztségéről tartott igehirdetést. Néhány hét múlva a hallgatóság tagjai közül többen nyelveken szóltak, majd egy hétre rá ő maga is. Az ébredés frenetikus: a nyelveken szólás mellett gyógyulásokról, vakok szemének megnyílásáról is szóltak a hírek. Az alkalmak résztvevői kiáltásokban, nyögésekben törtek ki, ugrottak, a földre estek, rángatóztak, majd órákig a földön fekvé maradtak. „Büszke és jól öltözött lelkészek jöttek megnézni, hogy mi történik. Pökken-diségüket hamarosan csodálat, majd bűneik felismerése váltotta föl, és sokuk nemsokára a koszos földön fetrengve kérte Isten bocsánatát, valamint azt, hogy tegye őket kisgyerme-

kekhez hasonlóvá.”

A mozgalom az istentiszteleti alkalmakon tapasztaltak miatt egyszerre kapott erős kritikát, és vonzotta ki érdeklődők özönét a világ számos tájáról.

A modern pünkösdi mozgalom bölcsőjévé vált a 312 Asusa Street alatt található, újra templomként használt épület. (Miótan az építő gyülekezet kivonult, használták raktárnak, nagykereskedelmi lerakatnak, sírkőárudának, istállóknak is.)

Az ébredés 1915-ig tartott. Az 50–60 fős helyi gyülekezet alkalmain a vendégekkel együtt általában 300 és 1500 közötti számban vettek részt.

http://en.wikipedia.org/wiki/Azusa_Street_Revival

A torontói áldás

Az 1990-es évek közepén a kanadai Torontó reptéri gyülekezetében a „szent nevetés” vált egy mozgalom emblémájává. A gyülekezet száma hirtelen megháromszorozódott, és heti hat napon tartottak alkalmakat. A résztvevők kontrollálatlan nevetésben, üvöltésben, kutyaugatáshoz, oroszlánüvöltéshez hasonló hangokban törtek ki, a földre estek, táncoltak, rángatóztak stb., melyeket a „Lélektől való megittasodás” jelének tartottak. Az alkalmat látogatók közül sokan a világ különböző tájaira hazatérve elvitték a jeleket, és számos gyülekezet új erőre kapott. Ugyanakkor éles kritika is érte a mozgalmat, mely szerint a személyes élményt a Bibliánál feljebbvalónak tartották, és hogy a jelenség összességében több kárt okozott, mint hasznot.

<http://www.gotquestions.org/Toronto-blessing.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/Toronto_Blessing

A Szentlélek megnyilvánulásai

A torontói áldás jelei magukban nem sokban különböztek a korábbiaktól, amelyek Finneyhez, Spurgeonhoz vagy Edwardshoz kapcsolódtak. Azonban azokat a „nagy ébredéseket” igazából nem a jelek és csodák tették híressé, hanem az, ahogy az abban résztvevő emberek életének minden rétegét megváltoztatták.

Újonnan megtalált hitük megnyilvánult abban,

- amire a pénzüket költötték,
- ahogy a gyerekeiket nevelték,
- hogy törődtek a szegényekkel,
- hogy szembehelyezkedtek a rabszolgaság intézményével,
- hogy elvetették az iszákosságot és a házasságon kívüli szexuális kapcsolatot,
- hogy támogatták a nők társadalmi jogait,
- ahogy megváltoztatták mindennapi üzleti praktikáikat,
- ahogy ellenálltak a kísértéseknek,
- ahogy közösségeiket építették.

<http://www.spirithome.com/manifest.html>

„A szél arra fúj,
amerre akar; hallod
a zúgását, de nem
tudod, honnan jön,
és hova megy: így
van mindenki, aki a
Lélektől született.”

(Jn 3,8)

„...arra fúj, amerre akar...”

Gondolatok a karizmatikus mozgalomról

A XX. század elejétől kibontakozó karizmatikus mozgalmak az ébredéstörténet jellegzetes hajtásai. Nem gyökértelenek, történetileg szorosán kapcsolódnak a XIX. századi ébredési mozgalmakhoz. Földünk legkülönbözőbb pontjain, egymástól függetlenül, szinte egy időben jelentek meg. Napjainkban már – a római katolikus és protestáns egyházak mellett – „a kereszténység harmadik irányzatának” tartják őket.

Először azt vizsgáljuk meg, hogy milyen spirituális szükség szerűség hívta elő ezeket a mozgalmakat, és melyek a pozitív hozadékai?

Igény támadt arra, hogy az eklézsiára vonatkozó újszövetségi tanítás erőteljesebben jusson érvényre a többnyire népegyházi keretek között élő kereszténységben. A szándék az egyház megújítása, reformálása volt. Hiszen az Isten népe soha nem tehet le arról, hogy hitvallásához méltóan az egység, a szentség, az egyetemesség és az apostoliság igényével éljen, hogy jellé lehessen a világban. A bibliai szimbolika nyelvén: Krisztus menyasszonyától tisztaság és hűség követeltetik meg; Krisztus nyája engedelmességgel tartozik az egyetlen Pásztornak; a Krisztus által felépülő új „templomban” szívbeli istenimádatnak kell megvalósulnia. Ha Istenünk az Ő Fiában,

Krisztusban az igaz szőlőtörvet elültette, akkor a vesszők nem teremhetnek ehetően gyümölcsöt. És ha az egyház Krisztus teste, akkor annak működésében magasabb rendű harmóniának kell megvalósulnia, mint amit az emberi közösségek a maguk diktatórikusságával, demokratizmusával vagy éppen hierarchikusságával megvalósítani képesek.

A világnak meg kell sejténie azt, hogy az egyház, lényegét tekintve, nem emberi erővel létrehozott és fenntartott hierarchikus intézményrendszer, hanem a Szentlélek által született és éltetett új teremtettség. Ezért fordul a karizmatikus mozgalom figyelme a Szentlélekre sokkal

inkább, mint az a népegyházakban történik. Miben nyilvánul ez meg? A gyülekezet teljes jogú felelős tagja csak az lehet, akit Isten Lelke újjászült, aki hitben jár, aki a Szentháromság Istenbe vetett hitét személyes hitvallással önként és örömmel kész megvallani, aki személyes Urának vallja Jézus Krisztust. A Szentlélek nemcsak kihívja a hívőt a világból, de fel is készíti, majd ki is küldi arra a szolgálatra, amelynek alapja a Szentlélek által kiosztott karizma. A szolgálat csak a Szentlélekkel betöltött állapotban lehet eredményes.

Másodszor azt vizsgáljuk meg, hogy miből adódnak a karizmatikus mozgalom torzulásai.

A mozgalom nem tudta a sodrását mederben tartani, s mindmáig adós maradt azzal, hogy tanítását a Szentírás kontrollja alá helyezve tudományos igényű dogmatikát alkosson. Éppen ezért számos belső *ellentmondást* hordoz, és időről időre kifulladás. A krízishelyzetekből úgy próbál menekülő utat találni, hogy újabb és újabb extremitást vezet be. Miközben a Lélek szabadságáról beszél, a gyakorlatában mégis éppen a Lélek munkáját próbálja korlátok közé szorítani. Pedig Jézus szerint a Szentlélek olyan, mint a szél: definiálhatatlan (vö. Jn 3,8).

A karizmatikus mozgalom úgy tekint az apostolok cselekedeteire, mintha abban minden idők keresztyén egyházának *sablonja* tárulkozna fel. Mintha a Szentlélek csak úgy működhetne, ahogy ott le van írva. Nem veszi tudomásul, hogy a könyv történeti mű, tanúskodás az ősegyház életéről és a Krisztus-hit kibontakozásáról. A bibliai kinyilatkoztatás szerint azonban Isten nem sablonokban gondolkodik, nem is receptek alapján cselekszik, hanem szabadon és fantáziadúsan, kornak és kultúrának megfelelően, az Ő bölcsessége szerint. Ha volt „tűz- és felhőoszlop” kora, ha volt törvény kora, ha volt prófétai szónak kora, és volt az ősegyháznak kora, úgy van

a XX. és XXI. századnak is sajátos isteni vezetése. Ha a keresztyénség mindig csak a múltat, az ősit mintázza, vajon mi utal arra, hogy nekünk itt és most, a jelenben is szuverén módon cselekvő Istenünk, *azaz élő* Urunk van?

Az ellentmondást tovább mélyíti a *karizmák számának megkötése*. Az Újszövetség a karizmákról úgy beszél, mint Isten kegyelmének „*poikilos*” (sokféle, megszámlálhatatlan) ajándékáról (1Pt 4,10), ezzel szemben a karizmatikus mozgalom csak meghatározott számú, általában kilenc kegyelmi ajándékot tart számon. Könnyű felfedezni, hogy e mögött a listázás mögött az egyháznak térben és időben *uniformalizált* képe húzódik meg. Egy példa az ellentmondásra: Fil 1,29 és 1Kor 13,3 a *mártírságot* kegyelmi ajándéknak tekint. A karizmatikus listán viszont ez nem szerepel, pedig a keresztyénüldözések idején az egyházat éppen az mentette át a nehéz korszakon, hogy a mártírok vére „magvetés” lett.

A karizmatikus mozgalom a „*második élményként*” értelmezett ún. Szentlélekkezesztséget tanításával a keresztyénséget egy alsóbb- és egy felsőbbrendű kategóriába sorolja. Ezáltal eltér a Biblia igazságától, és *megtöri az egyház egységét*, amely Krisztusban adatott (Gal 3,28).

Magával a kegyelmi ajándék *fogalmi meghatározásával* is baj van. Az Újszövetség a „*karizma*” kifejezést nem a görög jelentésében, hanem a héber „*chén*” jelölőjeként használja. A kegyelmi ajándék: egy tekintélyesebbnek a *lehajlása* a gyengébbhez abból a célból, hogy azt meggazdagítsa. A karizmában *Isten lehajlik a gyülekezethez!* Ezzel szemben a karizmatikus mozgalom a kegyelmi ajándék alatt olyan „csomagot” ért, amely az ajándékozótól elidegeníthető, s így a hangsúly az ajándékra és az ajándékozott személyre helyeződik.

A *nyelveken szólás exkluzivitásával* kapcsolatos tanítás voltaképpen *félreértésre* épül.

Pál apostol Korinthusiakhoz írt levelei nem példamutató gyülekezetet állítanak elének, hanem éppen ellenkezőleg, szinte végletekig megromlott közösséget, ahol a nyelveken szólás túlhangsúlyozásával a spirituális ürességet próbálták kompenzálni. A karizmatikus mozgalom Pál szavait a szöveggösszefüggésből kiragadja, és azoknak fonák értelmezést ad. Így éppen abban serénykedik, ami ellen az apostol küzd.

Súlyos probléma még egyrészt az, hogy a Szentlélek túlhangsúlyozása által az Újszövetségre oly jellemző *Krisztus-központú szemléletmód elvész* a karizmatikus mozgalomban; másfelől a Szentlélekre vonatkozó tanításban is értékrendbillenés mutatkozik: *a Szentlélek személy volta elsikad* az

A mártírok vére „magvetés” lett.

„erőnek”, a „hatásnak” az artikulálásához képest.

Vonjuk le a tanulságokat!

Istenünk a karizmatikus mozgalom által már hosszú ideje *jelzést* ad: gyülekezeteinkben *megújulásra* van szükség! Csak a Lélektől áthatottan, karizmákra alapozott szolgálatokkal tölthetik be küldetésüket. De az is nyilvánvaló, hogy a karizmatikus mozgalom a legjobb szándék ellenére sem találta meg a helyes utat. A *karizma* nem azonos a *karizmánia*val! De vajon mi? Mi meg fogjuk találni az igazi megújulás útját?

● LÁZÁR ATTILA

Moody Dwight, a nagy evangélista már másfél évtizede munkálkodott az Úr szolgálatában, mielőtt beteljesedett volna a Szentlélek erejével. Sokan hitre jutottak a bizonyágtételére, de Moody nem volt elégedett. Érezte, hogy az Úr sokkal jobban felhasználhatná, ha teljesen a Lélek uralma alatt állna. Az összejöveteleinek leghűségesebb látogatói között volt Cook néni és a barátnője. Mindig ott ültek az első sorban. Moody az arkifejezésükön látta, hogy minden alkalommal végigimádkozzák az egész prédikációt.

A Lélek teljessége

– Köszönöm, hogy könyörögtek ennek a nagy tömegnek a megtéréséért! – mondta nekik az összejövetel végén.

– Mi önért imádkoztunk, mert önnek van szüksége mennyei erőre, a Szentlélek teljességére.

Eddig azt gondoltam – mondta Moody később erre a beszélgetésre emlékezve –, hogy nekem van elég erőm és bírom a Lélek teljességét, hiszen az én összejöveteleim voltak a leglátogatottabbak egész Chicagóban. Sokan meg is tértek. Azonban a két hívő nő tovább folytatta minden alkalommal az imádkozást. Komoly figyelmeztetésük önvizsgálatra készítetett. Próbáltam őket beszélgetésre hívni. Nem sokat mondtak, de imádkozni, azt tudták. Szinte kiöntötték a szívüket Isten elé, úgy könyörögtek, hogy az Úr töltsön be engem Lelkének erejével. Nagy szomjúság támadt a szívemben. Sírva fakadtam, és úgy zokogtam, mint azelőtt soha. Szomjúságom egyre égetőbb lett. Úgy éreztem,

hogy nem tudok tovább élni és szolgálni, ha nem nyerem el a Lélek erejét.

Isten nem támaszt szomjúságot senkinek a szívében, ha nem akarja azt kielégíteni. Nem ébreszt forró vágyakozást egyetlen ember lelkében sem, ha nincsen hatalma annak a beteljesítésére minden várakozáson fölül. Bebizonyosodott ez Moody esetében is.

Maga Moody a következőket mondja erről az eseményről:

New Yorkban történt. Olyan csodálatos nap volt, hogy szavakkal nem is tudom kifejezni. Ritkán is beszélek róla, mert sokkal szentebb dolog, semmint elmondani lehetne. Pál apostolnak is volt olyan tapasztalása, amiről tizennégy évig nem beszélt. Csak annyit mondhatok, hogy Isten kijelentette magát nekem, és szeretetének erejét olyan hatalmasnak éreztem, hogy azt kellett kérnem, hogy tartsa vissza drága kezének érintését.

A prédikációim külsőleg nem sokat változtak. Új igazságokat nem hirdettem. Mégis valami egészen újat nyertem. Eltöltött a

V. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM. 1949. JÚNIUS 5.

ÉLŐVÍZ

AZ EVANGÉLIKUS EVANGÉLIZÁCIÓ LAPJA

Magazinunk elődjének, az *Élővíznek* korabeli pünkösdi számából egy cikk.

Lélek ereje, és a megtérők száma rohamosan emelkedett. Ha az egész világot kinnálnák is, nem kívánnék visszajutni abba a lelki állapotba, amelyben a Szentlélek teljességének elnyerése előtt voltam.

Ilyen volt Moody tapasztalata a mennyei erővel való felruháztatásról. Annyira szentnek érezte ezt az eseményt, hogy alig mert róla másnak beszélni. És olyan drágának látta, hogy az egész világ fel nem ér vele. De éppen ez az erő tette Chicago prédikátorát az egész világ evangélistájává.

Dwight Lyman Moody (1837–1899)

Édesapját négyéves korában elvesztette, családja nagy szegénységben maradt. Nem volt lehetősége tanulni. Bostonban cipőárusként kezdett dolgozni, majd cipőkereskedő lett. Keresztényként először a vasárnapi iskolában foglalkozott gyerekekkel, majd a YMCA (magyarul KIE, Keresztény Ifjúsági Egyesület) vezetője lett. Laikus prédikátorként szolgált tovább, feladva jól menő vállalkozását. Nem végzett teológiát, hidat akart képezni a keresztyének között, a Krisztus-test egységét hirdette. Nagy szerepe volt a felekezeti ellenségeskedés megszüntetésében.

Munkája nyomán Amerika- és Anglia-szerte minden gátat áttörő lelki ébredés következett. Hitetlenek és visszaesett keresztyének tízezreit vezette Istennel való szoros közösségre. Nem hatotta meg semmiféle cím és rang, nem törődött az emberek véleményével, de Istenével megalkuvás nélküli kapcsolatban volt. Összejövetelein csend volt, minden érzelmi megnyilvánulás nélkül, de prédikációi mélyen megérintették az emberek lelkét.

Kálvin

és a Szentlélek

Kálvinról is mint sok más reformátorról elmondható, hogy a Szentlélek teológusa. Ő vette a reformátorok közül legkomolyabban, hogy ige nincs Szentlélek nélkül és Szentlélek nincs ige nélkül. A Szentlélek nem új igazságokat jelent ki, hanem a Szentírás már kijelentett igazságait pecsételi meg az emberi szívekben. Elválaszthatatlan az igehirdetéstől és a gyülekezet közösségétől is: aki nem hallgatja az igehirdetést, az nem csak megszomorítja, hanem ki is oltja Isten Lelkét.

Sajátos munkája van, megkülönböztette a Krisztusétól. Az üdvösséget Krisztus szerezte, de a Szentlélek alkalmazza életünkre, hogy megvilágosítja értelmünket, átalakítja akaratunkat, így azzá lehessünk, akiknek Isten szánt bennünket. A megigazítás eszköz, a megszentelés pedig cél. A Szentlélek ott lakozik az egyházban, a hívőkben, hogy megszentelje az egész életet. Krisztus az övéit a Szentlélek által magához kapcsolja, hogy gyümölcsöket teremhessenek szent életben, tűrésben, engedelmisségben.

Kálvin hangsúlyozza, hogy a Szentlélek nemcsak erő, hanem személy. Ha csak erő volna, mi rendelkezünk felte, de Ő személy, és így nekünk kell rendelkezésére állnunk. A Szentlélek azért jött, hogy Krisztust dicsőítse, és az ő képét az övéiben kiformálja. Ahol jelen van, ott mozgás van, erők nyilvánulnak meg. A Szentlélekről való tanítás Kálvinnál nem képez önálló egységet, hanem bele van ágyazva Szentháromság-központú teológiájába.

A reformátorok fedezték fel a Szentlé-

lekről szóló igazi tanítást, és a reformáció tette a Szentleket a Szentháromság teljes jogú személyévé. Kálvin sokkal többet beszél a Szentlélek munkájáról, mint személyéről. Isten nagy terve, hogy a Fiú által a kereszten elvégzett megváltással, megváltott és megszentelt életű emberek legyenek. **A Szentlélek Isten keze – mondja Kálvin –, amely által hatalmát gyakorolja.** Legfőbb munkája, hogy az elveszett Isten-képet bennünk helyreállítja, és így a sokaságból szolgáló közösség lesz.

Luther nagy érdeme a megigazulás, Kálviné pedig a megszentelődés teológiájának kidolgozása volt. A megszentelődés nem más, mint Krisztus uralmának a megvalósulása a szívekben. Isten egy pillanat alatt is szentté tehetné népét, de tetszett neki, hogy a Szentlélek folyamatos nevelése által jussunk el erre. A „naponként” szó Kálvin kedvelt és gyakran használt kifejezése. Isten a Szentlélekben az embert munkatársává fogadja, és azzá is teszi. A Szentlélek nemcsak üdvösséget munkál, hanem rendeltetést is ad, Isten dicsőségének így mi nemcsak szemlélői, hanem munkálói is leszünk.

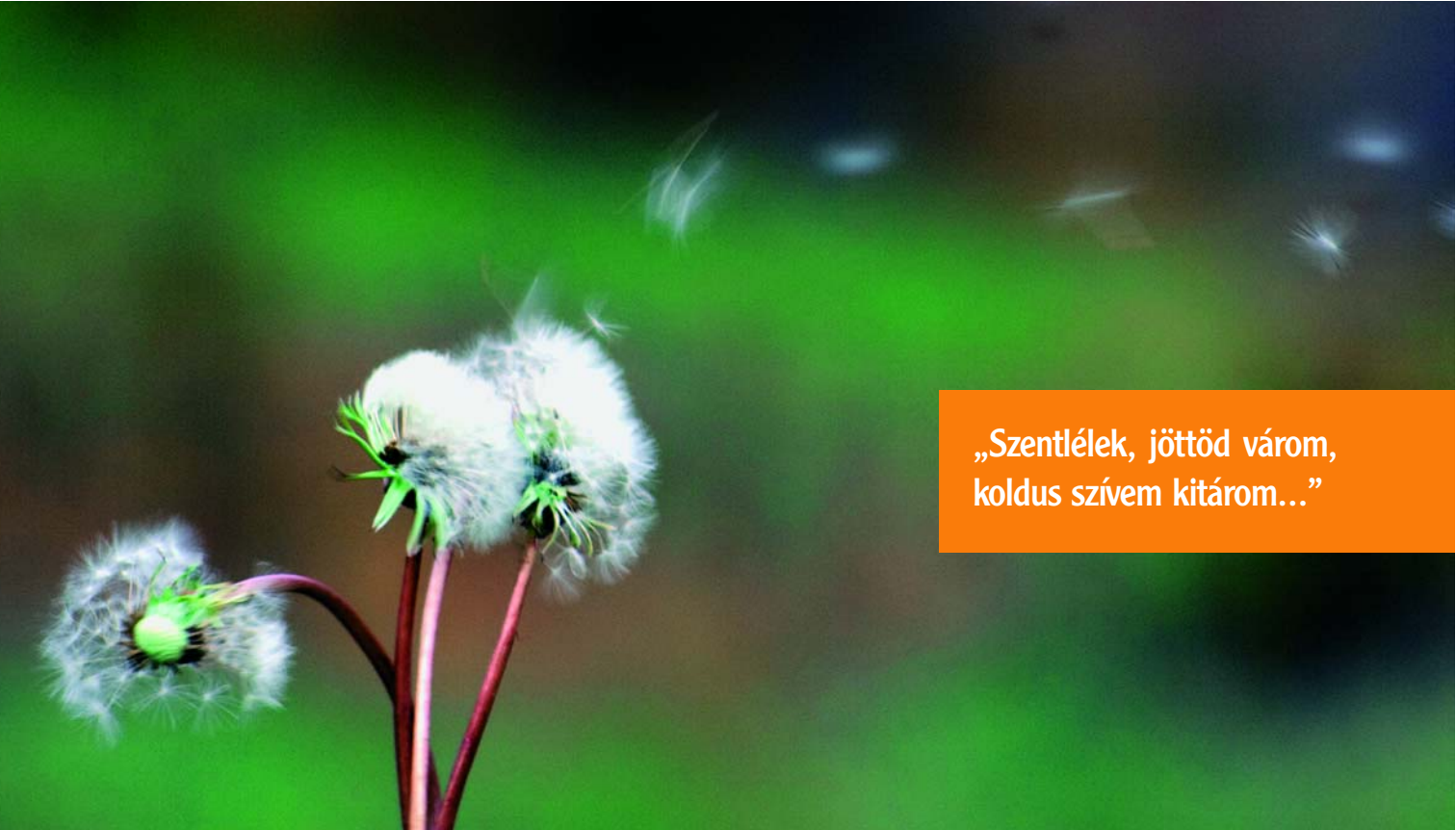
Kálvin hangsúlyozza a Szentlélek vigasztaló munkáját is, ami

abban áll, hogy Krisztusról úgy beszél, mint dicsőségben visszatérő Királyról. Kedves emlékem, hogy nyolc éven át úgy léphettem a türei gyülekezet szószékére, hogy ott láttam Kálvin biztatását: *sursum corda* (fel a szívekkel)! A Szentlélek egyik legcsodálatosabb munkájának a Szentírás ihletését tartotta. Hitte a Szentírás elégséges és világos voltát. Másik nagy munkája, hogy bennünket, akik a Szentírást olvassuk, meggyőz annak Istentől való voltáról. Csak azok nyugszanak meg tanításában – mondja Kálvin –, akiket a Szentlélek belsőleg megtanított, s ahol személyes és aktuálissá tette üzenetét, ott többé nincs kételkedés, bizonytalankodás. Gyakorlati tanítást kapunk Kálvinnál a Szentlélek vezetéséről is. Vagy a Szentlélek kormányoz bennünket, vagy pedig folyton tévelygünk – vallja. Isten bennünket mindenekelőtt és mindenekfelett igéjével kormányoz, ez a legvilágosabb a Tízparancsolatban, amit Kálvin halálosan komolyan vesz, e nélkül nincs se megszentelődés, se erkölcs. A Szentlélek vezetése az egyházban, a gyülekezet közösségében lesz valósággá. A hívőket Isten a mindennapi élet kérdéseiben az igehirdetés által vezeti.

Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy Lélek szerint élni annyi, mint az egyházban, a gyülekezetben élni, amely a megszentelődésünk helye.

● LŐRINCZ ISTVÁN
A szerző marosvásárhelyi
református lelkész

„Szentlélek, jöttöd várom,
koldus szívem kitérom...”

Eszemmel, erőmmel nem tudnék...

...Jézus Krisztusban, az én
Uramban hinni.

Eszemmel és erőmmel sokféleképpen tudok hinni. Tudok hinni „általában”: mindenki hisz valamiben, valakiben; hiszen aki nem hisz, még az is hisz: abban hisz, hogy nem hisz! Tudok hinni „a magam módján”. És tudok hinni az ördöggel és más vallások követőivel együtt az Istenben is. Eszével és erejével tehát mindenki tud hinni valamiben, valakiben, a maga módján, Istenben.

Az Úr Jézus Krisztusban való hithez azonban mindez kevés. Luther szerint megkerülhetetlen a Szentlélek: „Hiszem, hogy saját eszemmel, erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem őhozá eljutni, hanem a Szentlélek hívott el az evangélium által.”

Nem véletlenül hangzik az egyházi ének szövegében: „Jer, kérjük Isten áldott

Szentlelkét, legfőképpen az igaz hitért!” A hit köztudottan ajándék, mint Krisztus-hit a Szentlélek ajándéka!

...Jézus Krisztus parancsa
szerint szeretni.

Jézus az utolsó időkről szóló prédikációjában kijelenti: akkor „a szeretet sokakban meghidegül”. Mondhatta volna úgy is, hogy akkor a Szentlélek helyét „más lélek” foglalja el.

Nagy kérdés, hogy milyen lélek lakik bennünk. Egykor a Jézust be nem fogadó falura a tanítványok tüzet kértek. Mire Jézus így dorgálja meg őket: „*Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek.*” (Lk 9,55) Közismert Pál himnusza a szeretetről (1Kor 13), ez a Jézus parancsa szerinti szeretet etikája, de ennek van dogmatikája is! Róm 5,5-ben olvasható: „*Mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által.*” Pál

tehát nem a „hitből jön a cselekedet” szokásos lemezét koptatja, hanem a régi-új dalt énekl: a Szentlélekből jön a szeretet! Luther kora legnagyobb tudósát így korholja: „Szavaid Krisztus és a Szentlélek nélkül hidegbbek a jégnél!” Melyek voltak ezek a szavak? „Minden erőnkkel igyekezzünk töredelmesen alávetni magunkat az üdvöszközőknek, és törekedjünk elnyerni az Úr kegyelmét, amely nélkül semmilyen igyekezet nem lehet hatékony!” (Erasmus) Itt áll előttünk fehéren és feketén a filozófia és a teológia kibékíthetetlen ellentéte!

A kor legnagyobb filozófusa ezt mondja: „Minden erőnkkel igyekezzünk.” Az „ocsmány féreg” teológus viszont így tanít: „Eszemmel, erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban hinni.” Luther határozottan kijelenti, hogy azok, akik életüket a Szentlélek nélkül szeretnék jobbítani, vagy akik a Szentlélek nélkül szeretnének másokkal jót tenni, nem érdeklik Istent (vö.: Ézs 1,10–17). Mert nem a Szentlélek halott cselekedetek nélkül, hanem éppen meg-

fordítva: A cselekedeteink halottak a Szentlélek nélkül.

...Jézus Krisztus beszédét meghallani.

Szentlélek nélkül a Szentírással, a szent ígérel és az ígéhirdetéssel sem tudunk mit kezdeni. Luther tétele gyakran hangoztatott mondat ma is: „Véd ki a Krisztust az Írásokból, mit akarsz akkor még benne megtalálni?” Ritkábban szokták idézni a másik fontos tételét: „Egyetlen ember sem ismerhet fel a Szentírásból egy jottányit sem, ha nincs vele az Isten Szentlelke.”

E tekintélyvesztett világban a Szentírás rangja is nagyon megfogyatkozott, melynek következtében sokan leszoktak a bibliaolvasásról. Sőt: ma már a teológusok között sem ritka, akik a Szentírás isteni tekintélyét megkérdőjelezzik, és úgy bánnak e „rongypolyában lévő Gyermekekkel” mint egy rongybabával! Luther szerint ez a „pestis” a filozófiából származik. A filozófus az eszével kezdi ki az Írások tekintélyét. Pedig hát Luther tétele immár fél évezrede ismert: „Eszemmel, erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni”. Csak azok érthetik meg tisztán és igazán az Isten ígését, akiknek egyedül Krisztus az eszük, és egyedül a Szentlélek az erejük! Amióta a Szentlélek galamb képében Jézus Krisztusra leszállt, azóta egyedül ő „az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert” (Jn 1,9). Akkor is, ha „az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert gonoszak voltak a cselekedeteik” (Jn 3,19). Akkor is, ha „a világosság a sötétségben világít, de a sötétség nem fogadta be” (Jn 1,5). Luther végkövetkeztetése: „A Szentlélekre az egész Szentírás, de a Szentírás egyes részeinek megismeréséhez is elengedhetetlenül szükség van.” Mi mást jelenthet ez, mint azt, hogy az ember sem nagy okosságával és tudományával, sem lelki adottságával és erejével nem tud megérteni belőle egyetlen szót sem, ha nincs vele a Szentlélek! (Vö.: Mt 6,23b)

...Jézus Krisztusról vallást tenni.

És ez miért olyan nagy baj? Hiszen már rég kiment a divatból! Megkérdőjelezni, disztíngváltan fogalmazni, a mondanivalót szakba csomagolni, kételkedni, kételyt támasztani – ma ez a módi. Manapság már alig hallani elkötelezett bizonyágtevőt, olyant, akinél az igen igen, a nem nem, akiről Pál beszél: „*Ha tehát századdal Uradnak vallod Jézust, (...) akkor üdvözülsz*” (Róm 10,9). Vagy ahogyan Péter apostol buzdít: „*Legyetek készen mindenkor számot adni mindenkinék a bennetek lévő reménységről*” (1Pt 3,15)! Luther ragaszkodik ahhoz, hogy vallást tessen: „Engedd, hogy vallástevők legyünk, hogy elkötelezett teológiai felismerésekért fáradozzunk, bennük örömléleket leljük, te pedig találj tetszést a filozófiában és az akadémistákban, míg téged is elhív a Krisztus. A Szentlélek nem szkeptikus! Szívünkbe nem kétséges dolgokat, sejtéseket írt. Sziklaszilárd kijelentései bizonyosabbak és erőteljesebbek magánál az életnél és minden tapasztalatnál” - írja Erasmusnak 1525-ben.

...Jézus Krisztusért kegyelmet nyerni.

„Mert ez a vak ész és bolond szellem nem tudja, hogy Krisztus érdeme és Krisztus érdemének a kiosztása két különböző dolog, mint ahogyan Krisztus szenvedésének a története és „használat” is az. Sokan még mindig nem értik, vagy nem akarják megérteni, hogy az úrvacsora nem a Krisztus szenvedéséről, hanem Krisztus szenvedésének a „használatáról” szól. Krisztus egyszer kiérdemelte a keresztfán a bűnök bocsánatát, ingyen megszerezte nekünk a kegyelmet, ámde ugyanezt a kegyelmet osztogatja ott, ahol van, minden órában és minden helyen. Azért valljuk mi, hogy az úrvacsorában a bűnök bocsánata van.

Különbön én is komédiázhatnék, ahogyan ők. Mondhatnám, hogy Krisztus nem váltott meg minket a prédikálásunk által. El-

lenkezik a hittel, hogy a prédikációban keressük a bűnök bocsánatát. Mondhatnám, hogy Krisztus nem hit által váltott meg minket. Ellenkezik a hittel, hogy a bűnök bocsánatát hit által keressük. Mondhatnám, hogy Krisztus nem a keresztség által váltott meg minket. Ellenkezik a hittel, hogy a bűnök bocsánatát a keresztségben keressük. Mondhatnám, hogy Krisztus nem a Szentlélek által váltott meg minket. Ellenkezik a hittel, hogy a bűnök bocsánatát Szentlélek által keressük.

Mi azonban tudjuk, hogy Krisztus egyszer meghalt értünk, és a halálát ő osztja ki nekünk az ígéhirdetés, a keresztség, a Szentlélek és az úrvacsora által. Mégpedig mindenkor úgy, amint ő akarja, ahol ő van, amint ő cselekszik.” (Luther: *Nagy hitvallás az úrvacsoráról* – 1526.)

...Jézus Krisztussal megaláztatni.

Luther bátran vallja, hogy a Szentlélekkel történő találkozás megaláztatással kezdődik! „Az ember azonban mindaddig nem alázható meg szíve mélyéig, amíg meg nem tudja, hogy üdvössége kizárólag a saját tehetségétől, szándékától, akaratától, erőlködésétől, terveitől és munkájától függetlenül történik.” (Luther: *A szolgálói akarat* – 1525.)

E megaláztatás azonban nemcsak a kezdet, hanem együttal a folytatás is! Mert nincs újjászületés naponkénti meghalás nélkül, mint ahogyan feltámadás sem lehetséges meghalás nélkül! Ezért mondja Keresztelő János: „Neki növekednie kell, nekem kisebbé lennem”. Aztán Pál: „Nem én, hanem az Istennek velem lévő kegyelme”. És Péter: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” Vagy ahogyan Tamás mondta: „Én, Uram, és én Istenem!” Végül, de nem utolsósorban, ahogyan azt Luther az utolsó szó jogán papírra vetette: „Koldusok vagyunk, ez az igazság!”

„Szentlélek, jöttöd várom, koldus szívem kitárom...” ● WELTLER SÁNDOR

A Szentírás nem történelemtény. Hitéletünk nem merülhet ki abban, hogy megemlékezünk a Jézussal történt eseményekről. Jelenné, valósággá kell, hogy legyen számomra: „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” (Gal 2,20). Krisztus művéből, jótéteményeiből részesülni, azokat átélni, azok által élni – mindezt a Szentlélek Úr Isten végzi bennünk, közöttünk. A Szentlélek műve, hogy minket *megszen-*

gyelmi ajándékok kézrátétel általi közvetítése és a próféta. Konkrét eseményekre, személyekre és cselekvésre vonatkozó isteni üzeneteket kapnak. A nagy kérdés az, hol van a határ, egyáltalán meg lehet-e húzni a határvonalat az oly nagyon áhított egészséges ébredés és a túlzó rajongás között? Nem szabad mindent a Szentlélekre kenni! Fontos tehát, hogy megismerjük az egyház tanítását úgy, ahogy azt az Ige alapján hitvallási irataink

(Zsid 1,1–2). Nos, amikor a szentíró ezeket a sorokat leírta, nem számolt az a több ezer évnyi idővel, ami azután következett, amikor a Szentlélek egyházteremtő és hittámasztó munkája által szól hozzánk az Isten. Igaz, hogy most, a Krisztus utáni évezredekben különös hangsúlyt kap a Szentlélek munkája, de – ne feledjük! – most is Jézus Krisztus által szól hozzánk az Isten. Üdvösségünkre nézve Krisztusban mindent kije-

Mit tanít egyházunk a Szentlélekről?

telen, hogy Krisztust és az ő művét bennünk *megelevenítse*, s így *vezessen* minket az üdvösségre, hogy *védelmesen* az ördög és a bűn hatalma ellen – így összegezi az Ágostai Hitvallás 3. cikke a Szentlélek funkcióit.

A Szentléleknek tehát nagyon szubjektív: **személyre szabott munkája van közöttünk**. Nem véletlen, hogy az egyházban újból és újból fellángolnak különböző rajongó-spiritualisztikus mozgalmak.

Az elmúlt században is nagy viharokat kevert közöttünk a Szentlélek. Máiगतó *ébredési mozgalmak* rázták fel az egyház népet liberális tévelygéseiből és a közböbösség álmából. Ugyanakkor sok vitára adott okot és egyházzakadáshoz is vezetett a XX. század folyamán a három hullámban az egész világot végig söprő *pünkösdi és karizmatikus mozgalom*. Hívei a *lélekkeresztség* szükségességét hangsúlyozzák. Ezt a vízzel való keresztségtől függetlenül, második áldásként, élményként élük át, és ennek biztos jelét látják a *nyelveken szólásban*. Különös hangsúlyt kap hitéletünkben a Szentlélek és a *ke-*

összegzik!

A lélekkeresztséggel kapcsolatban hangsúlyozzuk, hogy nincs Istentől kapott parancsunk egy második, Szentlélekké váló keresztelésre. De van Istentől rendelt eszközünk, a vízzel való keresztelés, amely által Isten az ő Szentlelkét és az újjászületést ígéri, ajándékozza. A nyelveken szólás jelenségét nem tagadjuk. Annak tisztaságában és őszinteségében én személy szerint erősen kételkedem. Az apostoli korban is elszigetelt jelenség volt. Pál apostol pedig világosan értésünkre adta (1Kor 14), hogy az nem szolgál a gyülekezet épülésére. Minden biztonnal a Szentlélek nem kíván rángatózó, önkívületben hangoskodó bábot csinálni az emberből, mert **Ő az erő, a szeretet és a józanság Lelke** (2Tim 1,7). Az embereket hanyatt vágó, kezüket, nyelvüket bábként mozgó lélek nem lehet Krisztus Lelke. Hamis, idegen lélek az.

A Zsidókhöz címzett levél szerzője írja: „*Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiu által szólt hozzánk...*”

lentett az Isten, amit tudnunk kell, ami szükséges. Nincs, nem lesz más üdvörténeti korszak a beteljesedés előtt. A Krisztus-esemény szem- és fultanúival, tehát az apostolokkal lezárult az isteni üdvkinyilatkoztatás. A Szentlélek a már Krisztusban kinyilatkoztatott igazságokat eleveníti meg bennünk, teszi jelenné. Élmények, víziók, misztikus üzenetek, új próféciaák nem léphetnek a Krisztusban történt kinyilatkoztatás helyébe vagy mellé.

Tanításunk legszebb foglatatát a Szentlélekről a Kiskátéban találjuk a 3. hitágazat magyarázataként: „Hiszem, hogy saját értelmemmel vagy erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem őhozá eljutni, hanem a Szentlélek hívott engem az evangélium által, ajándékaival megvilágosított, az igaz hitben megszentelt és megtartott: amiképpen a földön az egész keresztyénséget hívja, gyűjti, megvilágosítja, megszenteli és Jézus Krisztusnál megtartja az egy igaz hitben...”

Luther a Szentírás alapján itt világosan értésünkre adja, hogy a Szentlélek Isten

támasztja bennünk a *hitet*, és a Szentlélek Isten hozza létre az *egyházat*. Nagyon fontos, hogy ezt a kettőt – saját hitemet és az egyházat – együtt, egymáshoz kötve lássam. Gyakran találkozunk ma azzal a jelenséggel, különösen értelmiségiek körében, hogy a hitet magánügynek tekintik. Nem járnak istentiszteletre, nem keresik a gyülekezeti közösséget. Otthon, magukban kívánják hitüket megélni. Ez tévelygés. Isten Lelke nem egymástól elszigetelt remetékben támasztja a hitet, hanem úgy, hogy hívja, gyűjti őket istentiszteleti közösségbe. A Nagykátében így ír Luther a hit és az egyház összetartozásáról: Az egyház „az az anya, aki minden egyes keresztyént fogad és hordoz Isten igéje által, amelyet a **Szentlélek jelent ki és terjeszt, amellyel megvilágosítja és lánggra gyújtja a szíveket**, hogy megértsék és befogadják az igét...” Az egyházon, az istentiszteleti közösségen kívül megélt hit előbb-utóbb elsorvad, eltolódik a racionalizmus felé.

Bár az előbbi kátérészetek is utaltak arra, hogy a Szentlélek az evangélium által munkálkodik, sokkal relevánsabban jut ez kifejezésre az Ágostai hitvallás 5. cikkében: „Isten azért rendelte az evangéliumhirdetésnek és szentségkiosztásnak szolgálatát, hogy erre a (megigazító) hitre eljussunk. Mert **az ígén és szentségeken mint közvetítő eszközökön keresztül kapjuk a Szentlélek ajándékát**. Ő támaszt hitet – ahol és amikor Istennek tetszik – azok-

ban, akik hallják az evangéliumot... Elítélik az anabaptistákat és másokat, akik azt tartják, hogy az ember külső ige nélkül, saját előkészületei és cselekedetei útján nyeri el a Szentlelket.”

Először is kifejezésre jut itt a Szentlélek Isten Úr volta. Ő támaszt hitet, ahol és amikor neki tetszik. Ez azt jelenti, hogy mi emberek nem rendelkezhetünk a Szentlélek felett. Saját magunk részére

lenti, hogy neki módjában áll másképpen is cselekedni, mint ahogy azt mi elvárjuk és megszoktuk tőle, reánk nézve mégis kötelező az a rend, amelyet ránk hagyott. Attól nem térhetünk el, hogy Isten a Szentlélek hitet támasztó munkáját az Igéhez kötötte: a hirdetett evangéliumhoz és a kiosztott szentségekhez. Ezek azok az Isten által rendelt eszközök, amelyek által Szentlelket akarja nekünk ajándékozni. Íme, a titokzatos, kiszámíthatatlan Szentlélek Úristen ellenőrizhető formában szól és cselekszik közöttünk. „A Szentlélek semmit sem tanít nekünk az Íráson kívül” – írja Luther *Az új bálvány és ősi ördög ellen* című munkájában.

Luther a Szentírás alapján világosan értésünkre adja, hogy a Szentlélek Isten támasztja bennünk a hitet, és a Szentlélek Isten hozza létre az egyházat.

Semmi sem tola-
lakodhat tehát Isten igéje elé vagy mellé: sem a hagyomány, sem a személyes élmény, még az egyház tekintélye, tanító hivatala sem.

Az írott ige a mérce, az abszolút tekintély, amely alapján meg kell vizsgálnunk minden gyanús jelenséget. Az ígét tehát nem lehet új kijelentésekkel, új prófétai üzenetekkel kiegészíteni. Elvenni, elhallgatni sem szabad abból semmit. **A Szentlélek a Krisztusban már megtörtént evangéliumot eleveníti meg**, teszi élővé és hatóvá: hogy éljek többé ne én, hanem éljen bennem a Krisztus.

● DR. KOVÁCS LÁSZLÓ ATTILA

Kereszt-rejtvény

A képet Czenthe Anna, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium tanulója készítette

Ez a keresztrejtvény a *Híd magazin* témájára épül. Egy énekszöveg és a Szentlélek három jellemző tulajdonsága van benne elrejtve. A vastagon szedett kérdésekre kell beküldeni a választ. A helyes megfejtőknek jutalmat küldünk. A megfejtéseket a következő címre várjuk: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.

Jó szórakozást és hasznos időtöltést kívánunk!
● Bencze Imréné

1.	2.	3.		4.		5.	6.	7.	8.	9.		10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
	18.		19.		20.						21.		22.						
		23.								24.		25.							
26.	27.						28.	29.			30.				31.	32.		33.	
			34.	35.				36.	37.	38.		39.	40.	41.		42.	43.		
44.		45.				46.	47.												48.
	49.			50.								51.				52.			
53.							54.				55.		56.			57.			
58.				59.	60.		61.			62.					63.				
		64.	65.				66.	67.				68.						69.	
70.				71.	72.		73.			74.	75.						76.		
			77.				78.			79.					80.	81.			
		82.				83.				84.									

Vízszintes:

- tisztességtelen jövedelem
5. törlőgumi

10. a megfejtendő énekszöveg 1. szava

18. népi korszok anyaga
22. férfiak szépítőeszköze
23. a fiókból előhúzó
24. könyvtartó
26. titokban elrejt
28. UB
30. kicsinyítő képző
31. a múlt idő jele
33. igen – oroszul
34. AKE

36. zöldsejtnév – röviden
39. keresztyén felekezet rövidítése
42. görög istennő neve (ÁTÉ)

44. a megfejtendő szöveg 3. része

49. VÓ
50. a megmenekülés helyszíne
51. LTL
52. választó kötőszó
53. elektromos főzőeszköz
54. első értesítés
56. indulatszó, lemondáskor
57. Kis . . . Heves megyei helység
58. régi magyar szavunk: bizony
59. neve elé írhatja sok egyetemet végzett
61. OT
62. nem vezetékes energiát használó
64. ND
66. a látni ige felszólító módja tegező formában.

68. becézett Erelka
69. ismételt tiltás
70. Emma lánykája

73. a Szentlélek 2. jellemzője Pál apostol szerint

76. gyapjút sodor
77. Jézus értünk hozta
79. becézett női név
80. maszk
82. mennyei
83. levegő – irodalmi szóval
84. konyhai eszköz

Függőleges:

2. határozószó
3. forrasztóeszköz
4. maró vegyület
5. RCS
6. nemes tokaji itóka
7. ellentétes kötőszó
8. betűt vet
9. mező
11. . . . Sámuel – királyunk volt
12. indulatszó
13. könyv szerzője – tárgyasetben
14. angol kötőszó
15. lásd: vsz. 42.
16. SV
17. folyó és település Norvégiában az északi sarkkörön túl (TANA)
19. város és folyó Erdélyben
20. Mátyás király fekete . . . . .
21. a kenyérsütés művésze

25. a hosszabb utat választja
27. kicsit vizes

29. az ének 2. szava

32. vidékek
33. rézből vert régi pénz
35. sublát
37. átszakítja a célszalagot
38. angol tinta
40. halottal vagy megbocsátott bűnnel tesz
41. három és fél napja
43. általa homályosan látunk (Pál apostol szerint)

45. a Szentháromság 3. jellemzője Pál apostol szerint

46. YN
47. se itt, se ott
48. edényes szekrény
53. tehénnev
55. nem halott
60. pakol, rakodik
62. a Noszty fiú . . . (Mikszáth)
63. ügyetlenül
65. délceg, jó kiállítás
67. kettős betű
69. rendben álló dolgok vagy emberek
71. MD
72. szópótló szócska
74. sütő német népiességgel

75. a Szentháromság 1. jellemzője Pál apostol szerint

76. térelválasztó
78. az ezüst vegyjele
81. éneklő szócska

Reménységgel előre – többekben megfogalmazódott ez a március 23–24-én tartott missziói konzultáción, amikor egyházunk missziósai rácsodálkoztak Isten Lelkének munkájára egymás szolgálatában, felismeréseiben. A Szeverényi János országos missziói lelkész által évente

téneek vagyunk a tagjai, még akkor is, ha máshogyan kapcsolódunk ehhez a testhez. A Lélek ajándéka a Krisztusban hívőknek adatik.

A katolikus egyházban hogyan tapasztalja a Szentlélek munkáját?

Rendkívül változatosan. Minden, ami az egyházban igazi, krisztusi, hiteles, az a

Kint mászkálnak az utcán a Teréz anyák, a Sztehlo Gáborok, mindazok, akik végrehajthatnák ebben az országban a szeretet forradalmát, de az egyik még az üzleti ügyei után szaladgál, a másik depressziós... A Szentlélek azonban csodát tehet velünk!

Bizonyságtételében említette, hogy sok keresztyén közösségben megfordult, ahol bölcs dolgokról beszéltek, de a lényegről nem.

Jézus igehirdetése sarokpontja: Elközelgett az idő, közel van az Isten országa. Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban! (Mk 1,15)

Isten kész arra, hogy közösségre lépjen veled, ennek viszont van egy feltétele: Tarts bűnbánatot, hagyd el mindent, ami nem szolgálja az életet! Higgy az örömhírben: Isten szeret, és elküldte a Fiát, hogy rajta keresztyén találkozz vele! A keresztyén közösségekben én sokszor azt hiányolom, hogy ezt az egyszerű meghívást nem közvetítjük. Félünk attól, hogy bármit is ígérjünk az embereknek, pedig beszélni kell arról, hogy milyen szabadság az, amikor a bűneink meg vannak bocsátva!

Van-e feltétele annak, hogy egy missziós szolgálat eredményes legyen?

Legyünk élő kapcsolatban az Úr Jézussal olyanmilyre, hogy ez túlcseréljen! Legyünk felkészültek módszertanilag, és mozogjunk magabiztosan abban az igében, amiről tanítunk! A különböző szolgálatok kapcsolódjanak egymáshoz, s ne rivalizáljanak egymással! Fontos a közösségi jelleg, hogy legyen, aki befogadja az érdeklődőt. Teremtünk időt Istenre – többet, mint eddig! Sajnos néha a napi ima is gondot okoz a rengeteg feladat és a fáradtság miatt. Nekünk, missziósoknak az imádságban kellene megújulnunk! Isten annyira szeretne bennünket az Ő erejébe öltöztetni, ne legyünk túl elfoglaltak, hogy ezt elfogadjuk!

● HULEJ ENIKŐ

A lényegről beszéljünk!

összehívott találkozó célja kettős: a szakmai továbbképzés mellett a lelki felfrissülést is hivatott segíteni.

A főelőadó Kunszabó Zoltán római katolikus diakónus, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Missziós Referatúrájának képzési felelőse, az Új Jeruzsálem Katolikus Közösség alapítója volt, akivel az Evangélikus Rádiómisszió heti műsorában is beszélgettünk.

Különböző felekezethez tartozunk. Ugyanaz a Lélek munkál-e bennünk?

Egészen biztosan, hiszen Krisztus tes-

Szentlélek munkája. A kenyér és a bor, Krisztus teste és vére a Szentlélek által az, ami. Az egyház irányításában működik a Szentlélek elrendező akarata, hiszen tudjuk, hogy Ő a rendnek a Lelke, de neki vannak meglepetései is. A Lélektől van a tekintély és a szabadság, és az is, hogy e kettő együtt tudjon működni.

Mi van azokkal, akiket nem érdekel a tekintély, és nem szeretik a meglepetéseket?

Nekik a szeretettel kezdeném a beszélgetést: Isten szeret bennünket, s mi fordunk ebben az óriási szeretetben. Hogy megváltozik-e az életünk, azon múlik, hogy beengedjük-e az Urat az szívünkbe. Sokakat láttam így megváltozni.

Kint mászkálnak az utcán a Teréz anyák, a Sztehlo Gáborok, mindazok, akik végrehajthatnák ebben az országban a szeretet forradalmát, de az egyik még az üzleti ügyei után szaladgál, a másik depressziós...

Evangelikus

Bemutakozással kezdem. Kalincsák Balázs vagyok, a Nemescsó-meszlen-acsád-kőszegdorozslói Társult Evangélikus Egyházközség lelkésze. A gyülekezetben feleségemmel, Kalincsák Balázné Varga Katalinnal vagyunk lelkészek, aki jelenleg két gyermekünkkel gyese van, de így is aktív résztvevője a gyülekezeti és egyéb alkalmaknak. A 600 fős gyülekezetünk összesen 17 települést foglal magában, 50 km-es körzetben. A központi a nemescsói artikuláris gyülekezet. Vasárnaponként állandóan négy istentiszteletet tartunk, de a hozzánk tartozó települések közül kilencen van valamilyen alkalom. 2002 óta szolgálunk a gyülekezetben,

jómagam Bakonycsernyéről származom, feleségem csurgói. Egyetemi tanulmányainkat Budapesten az Evangélikus Hittudományi Egyetemen végeztük, és két szemesztert töltöttünk Svájcban, Bázelen a helyi egyetem Teológiai Fakultásán mint ösztöndíjas hallgatók. 2004 óta vagyunk beiktatott parókus lelkészei a gyülekezetnek.

Szolgálatunk egyik céljaként azt fogalmaztuk meg, hogy lehetőségeinkhez mérten próbáljunk segíteni a falusi embereken és a reánk bízott híveken, gyülekezetünkön.

Szeretném bemutatni, milyen szolgálataink, munkáink, és terveink vannak.

A jelen

Legfontosabb szolgálati területeink az ifjúsági munka és az idősekkel való foglalkozás. Életünk szerves részét képezi 33 fős énekkarunk és péntekenként – átlagosan 22 fővel – összegyülekező ifjúságunk. Rendszeresen tartjuk a hittanórát, istentiszteleteket. Hatvanan váltottak bérletet Sopronba színházba. Hittanos piknikkel, családi nappal zárjuk le a hittanos évet. Évente több alkalommal szervezünk gyülekezeti kirándulást. Szolgálatunk során láttuk, hogy nagy szükség lenne olyan tevékenységre, amely a fiatalokra figyelés mellett figyelmet szentel az idősebb embereknek is. Ezért 2009 tavaszán megalapítottuk a *Sartoris Szeretszolgálatot*.

A gyülekezet a fenntartója az intéz-

árvaház épül

ménynek, mely három különböző szociális alapszolgáltatási feladatot végez. Egyrészt falugondnoki szolgálatot Kőszegdoroszlón és Cákon. Ehhez a szolgálathoz külföldi, egyházi, gyülekezeti és egyéb támogatásoknak köszönhetően vásároltunk egy Ford Transit 9 személyes kisbuszt. A falugondnoki szolgálat 2009. szeptember 1-je óta működik egy falugondnok alkalmazásával. A házi segítségnyújtás szolgálatát is végezzük 15 településen 21 gondozónővel. Az ellátottak száma megközelíti a 180 főt. Fő célkitűzésünk, amit a szakmai programunkban is megfogalmaztunk, hogy az emberek életminőségén javítsunk, és segítsük az otthoni, mindennapi életüket. A harmadik szolgálati águnk a szociális étkeztetés. A Sartoris Szeretetszolgálat központja Nemescsóban van.

Az egyházi fenntartás természetesen igyekszik megjelenni az intézményben. Egyrészt az alkalmazottak oldaláról a heti rendszeres kedd reggeli áhítaton való részvétellel, illetve fontos, hogy a mindennapi munka során a keresztyén értékrend jusson érvényre. Az egyházi jelleg megfigyelhető továbbá a falugondnoki szolgálat templomjáratának bevezetésében, illetve igény szerint az egyes egyházi alkalmakon való részvétel segítségével. Sartoris (Szabó) János a XVIII. század közepén az artikuláris nemescsói evangélikus gyülekezet lelkésze volt, és itt alapította meg az első magyar protestáns árvaházat. Az ő szellemi örökségéből kiindulva indult el ugyanitt a jelenkori alumneum terve.

Céljaink

Elsődleges célunk a hátrányos helyzetű szociális árvák felkarolása és kimozdí-

tása az addigi életkörülményeikből, valamint keresztyén szelvényben való nevelésük. A helyi, Vas megyei viszonyok indokoltá teszik egy leányanyaotthon létrehozását. Ezen intézmény helyet biztosítana családok átmeneti otthonának is.

Olyan szociális intézményt szeretnénk létrehozni, amely lehetőséget biztosít a társadalom peremén élő gyerekeknek, fiataloknak, anyáknak és családoknak a lejtőn való megállásra, a jó erkölcsön alapuló életvezetés megtanulására, kiaknázására, hogy a társadalomba való integrálásuk sikeres lehessen. Ennek szerves része lenne az intézményben élő emberek képzése és foglalkoztatása is.

Célul tűztük ki továbbá, hogy a környező kistelepülések fennmaradásában az ott élő emberek megtartásával segítsünk, akár munkahelyteremtéssel, akár itt letelepülő családokkal.

Jelenleg 1,2 ha összközműves telek áll rendelkezésre. Az intézménykomplexum tervei készen vannak. Az intézmény főépületből, apartmanházból, négy ikerházból a gyermekek részére és munkáltatói épületrészből áll.

Az intézménykomplexum háromdimenziós tervei

Összegzés

Küldetésünknek érezzük a segítségre szoruló rétegeknek is az esélyegyenlőség biztosítását, még ha csak helyi szinten tudnánk is egy kis csodát tenni. Alapgondolatunk és vezérigénk így hangzik:

Jézus Krisztus mondja: „Amikor megtették ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tették meg.” (Mt 25,40)

● KALINCSÁK BALÁZS

Régi és új templomok

Bishop Auckland város metodista temploma

Hosszú egyeztetési, együttműködési és közös növekedési időszakot követően 1993. szeptember 1-jén a kb. 25 000 lakost számláló észak-angliai Bishop Auckland város központjában található két metodista gyülekezet hivatalosan is egyesült.

Az összeolvadás legfőbb feltételeként a kiválasztott megtartandó épületegyüttes áttervezését és felújítását fogalmazták meg annak érdekében, hogy az jobban szolgálja a megnövekedett gyüle-

kezet kialakuló istentiszteleti formáit és más gyülekezeti programok működését. Számos megbeszélést és elemzést követően megállapodtak arról is, hogy a kettő közül mely gyülekezet meglévő épületegyüttese alkalmasabb az újjáépítésre. Ezután a Fejlesztési Bizottság konzultációba kezdett az épület felhasználói csoportjaival, majd ennek eredményeit egy rövid Összefoglalóban rögzítette. Emellett munkacsoportok részletekbe menően vizsgálták az istentiszteleti hellyel, az étkeztetéssel, illetve egyéb kiemelt jelentőségű

területekkel szembeni igényeket.

A gyülekezet ajánlások alapján létrehozott egy építési listát, amelyről megvalósíthatósági tanulmányokat és meghallgatásokat követően egy hasonló projektben szerzett tapasztalat és előzetes terveik alapján az Alpha Plus: Architects építésztársaságot választották ki.

Az 1903-ban T. E. Davidson által korai angol gótikus stílusban tervezett épületeket a projekt kezdetén már műemlékként tartották nyilván. A palatetős,

tornyos, kőből emelt együttes része volt a templom maga tágas, kereszt-hajós istentiszteleti helyével, melyben egy közös emelvény kapott helyet a kórus és az úrvacsora számára, részét képezte még egy orgonafülke, oldalfolyosók és egy galériázott előtér. Mindezt egy keskeny folyosó kötötte össze a nagy gyülekezeti teremmel, melyhez színpad, konyha, tanterem, bolt és szuterén is tartozott. A folyosóról nyílt a sekrestye, egy kisebb terem és a mellék helyiségek.

Az építéssel folytatott további megbeszéléseket és a lehetőségek feltárását követően az 1993 novemberében véglegesített *Összefoglaló* a következő főbb elemeket tartalmazta:

1. A templomter átalakítása, mely az istentiszteletek során rugalmasabb használatot biztosít, de akár tágas koncertteremnek is alkalmas. Az átalakítás része a padok eltávolítása, a padló kiegyenlítése, valamint székek beállítása. Ezáltal számos ültetési rendre nyílik lehetőség. A kórusnak, illetve az úrvacsorának helyt adó emelvény szintén átépítendő.

2. Új előcsarnok építése a templom és a nagyterem közötti térbe: az új terem számos funkciót lát majd el: az épületek főbejárati előcsarnokaként, istentiszteletek előtti és utáni gyülekezőhelyként, illetve más események helyszínként is szolgál – így közvetlen kapcsolatot teremt mindkét helyiség irányába: ezzel is javítva azok megközelíthetőségét.

3. A nagyterem és a hozzá kapcsolódó termek átalakítása: a színpad eltávolítását követően további helyiségek választandók le a vasárnapi iskolai és egyéb csoportok számára; a sekrestye az új bejáratához közelebb kapjon helyet; létesüljön különálló iroda; vala-

A régi templombelső...

... és a felújított

mint emelkedjen a mellék helyiségek komfortszintje szem előtt tartva a mozgásukban korlátozottak igényeit.

4. A konyha áthelyezése a nagyterem távolabbi végéből egy központibb pozícióba, hogy jobban kiszolgálja mind a nagytermet, mind az előcsarnokot.

5. Az előkert átrendezése és parkosítása annak érdekében, hogy a bejárat vonzóbbá, hívogatóbbá váljon.

6. A terület hátsó, nem használt részén gépjárműparkoló létrehozása.

Hosszas konzultációkat és tárgyalásokat követően, melyekben többek között a Járási Tanács Tervezési Osztályával, az Angol Örökség Hivatalával, a Viktoriánus Szövetséggel, a Megyei Tanács Történelmi Épületi Tanácsnokával, a Metodista Egyház Ingatlanügyi Főosztályával és egyéb érdekelt szervezetekkel folytattunk egyeztetéseket, véglegesítettük az új bejárat tervét. A megállapodás alapját a már létező anyagok és azok megjelenítésének

élő víz tanuljunk egymástól!

a fennálló műemléki besorolású épület minőségével és státuszával megegyező kialakítása képezte. Ezek elsősorban a természetes kőburkolat, a műkőből készült zárókövek, párkányok, járólapok, sarokkövek és oromszegélyek, az újrahasznált tetőfedő palák és az égett agyag kúpcserепek. Az ívelt főbejárati ajtó a bejárat központi fontosságú eleme.

Hasonló megközelítés mellett terveztük meg a belső teret is, melynek során felújítottuk a festett, díszléces faburkolatot, átalakítottunk két festett üveg csúcsíves ablakot, hogy így kapcsolatot teremtsenek az előcsarnok és a templom között, megtisztítottuk a korábbi külső kőburkolatot, amely immár az előcsarnok belsejét díszíti, visszaállítottuk a belső ajtók eredeti minőségét,

valamint az új nyílásokba ezekkel megegyező nyílászárókat helyeztünk. Minden új asztalosmunka felületét a meglévővel azonosan alakítottuk ki. Az előcsarnok tetőablaka természetes megvilágítást biztosít a belső térnek, melynek dekorációja és kárpitozása is egyességessé teszi a tereket, ezáltal teremtve kellemes, befogadó környezetet.

A tervengedély és a műemlékhivatali beleegyezés 1995. április 19-én született meg.

A tendereztetés 1995 augusztusában indult, és az ártárgyalásokat, valamint a költségvetés korlátai miatti kisebb áttervezést követően a munka 1995. november 20-án vette kezdetét akkori áron 55 millió Ft-os (266,000 Font) szerződéses értékkel és 66 millió Ft-os (320,000 Font) teljes költségvetéssel.

épületeinek értékesítéséből, részben meglévő tartalékokból, de elsősorban a gyülekezeti tagok odaadó támogatásgyűjtéséből származott.

Az épületegyüttest 1996. június 8-án szentelték újra, melyet egy ünnepi hétvége követett június 21–23-ig. Immár 14 éve sikeresen működik mind istentiszteleti, mind pedig különösen értékes közösségi helyként. Az egykor a másik gyülekezethez tartozó épületek is változáson estek át, és jelenleg azokat is a helyi közösség különböző szervezetei hasznosítják.

● MALCOLM CUNDICK

*Fordította:
Kis Ferenc Balázs és
Kis-Lánszki Réka*

A finanszírozás részben pályázatokból, részben a másik gyülekezet egyes

Beszámoló *(részletek)*

a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának
az Evangelizációs és Missziói Bizottság 2009. évi munkájáról

„Ne nyugtalankodjék a ti
szívetek...” (Jn 14,1)

Gyülekezetlátogatás, evangeli- záció, konferenciák, képzé- sek

2009-ben 78 gyülekezetben, illetve konferencián, 142 alkalommal szolgál-
tam igehirdetéssel, előadással. Az el-
múlt években egyre több helyen ren-
deznek helyi és területi programokat,
csendesnapokat, evangelizációkat.

A nyári *missziói konferencia* az egyik ta-
lálkozó a határon túli testvéreink szá-
mára is.

A leglátogatottabb alkalmaink közé tar-
toznak az *egyházkerületi missziói napok*
(*ezres létszámig is eljutottunk két helyszínen*),
és az *országos evangelizáció*.

A *Művészeti Völgyében*, a *Szigeten* és más
fesztiválokon is vállalunk szolgáltatásokat.
Állandó fóruma a belmisszió iránt ér-
deklődőknek az évi négy alkalommal
megtartott *Útitársak bibliaóra* is.

A helyi és megyei belmissziót segíti az
évenként kiírásra kerülő *missziói pályázat*.

A legeredetibb, inspirálóbb szolgálá-
tokról a *Híd magazin* is hírt ad.

Segédanyagok (CD, kazetta, *Híd maga-
zin*, szórólapok, *Élő víz füzetek*), *ta-
nácsadás, lelkigondozás, folyamatos kapcsol-
lattartás* erősíti gyülekezeteinket.

Látogatom az erőtlen gyülekezeteket,
több esetben nem „hivatalos” evange-
lizációs programmal, hanem személyes
beszélgetésekkel, presbiteri gyűlése-
ken való segítséssel.

Egyre nagyobb hangsúly kerül a gyü-
lekezeti munkatársképzésre.

Az EKE és az EBBE összefogásával is
megerősödhet ez a fontos szolgálat.

Tervek, szándékok

A korábban már ismertetett *Irányelvek
az evangelizáló és missziói munka időszere-
súlypontjaihoz 2008–2010.* című program
megvalósulása folyamatban van.

Az ismert tervek mellett idej jelenté-
semben újra vagy először szeretnék fel-
vetni kérdéseket, feladatokat, lehető-
ségeket missziói aspektusból:

– A lelkészek segítése elsőrendű fel-
adat.

Szervezettebbé lehetne tenni lelki-
gondozásukat, és meg kellene állapíta-
ni egy fizetési minimumot.

– Minden iskolánknak van lelkésze. Jó
lenne őket szervezettebben összefog-
ni, erősíteni, képezni. A 10 000 diák és
1000 pedagógus óriási motiváció, fel-
adat és lehetőség.

– Tudjuk, hogy egyházunknak nincs
olyan tanítóhivatala, mint pl. a kato-
likusoknak, mégis úgy gondolom, hogy
nagyobb hangsúlyt kell fektetni a ta-
nítás tisztaságára a médiában, konfe-
renciákon, képzésekben.

– Jó lenne elindítani az evangélikus ár-
vaellátást, pl. nevelőszülői hálózat ki-
alakításával.

– Nagyobb hangsúlyt kellene fektetni
templomaink, gyülekezeti épületeink
modernizálására, közösségi életre al-
kalmasabbá tételére: fűtés, világítás, ké-
nyelmesebb ülőhelyek, kiszolgáló helyi-
ségek kialakítása. Ahol szükséges, pl.
templomon belüli gyermekmegőrző, pe-
lenkázó, mosdóhelyiségek stb.

– Esperesi segítséggel, ráhatással gon-
doskodni kell arról, hogy minden temp-
lomunkon, gyülekezeti házunkon le-
gyen minimális információ, illetve le-
gyenek ízléses, tartalmas utcai hirde-

tőtáblák. Egyik jó példa erre Gödöllő.

– Öröndetes, hogy több gyülekeze-
tünkben az istentisztelet liturgiája
közeledett az újszövetségi stílushoz,
teológiaihoz, rendez: a „közvetítő pa-
pos” stílus helyett felkészített gyüle-
kezeti tagok is részt vesznek a szol-
gálatban: igeolvasás, imádkozás, tanú-
ságtétel, úrvacsora osztása, hirdetés,
énekar, iratterjesztés, érkezők fogadá-
sa stb.

Ugyanakkor az elmúlt évek liturgiai
átalakulása – pozitívumai mellett – ered-
ményezett egy bizonyos zavart is,
többben elhagyták gyülekezetüket, meg-
szűnt a hazai egységes evangélikus li-
turgia, néha egy gyülekezeten belül is
túl sűrűn változtatnak, illetve több
lelkészes helyen különböző rendeket
vezettek be, a lelkészek különböző li-
turgiai öltözetet viselnek.

– Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a
gyülekezetek helyi médiában való meg-
jelenésére: újság, rádió, televízió... Rá-
diómisszióink is szívesen küld bárhová
– most már elektronikus úton is – heti
félórás szerkesztett műsort.

Egyházunknak át kell gondolnia a köz-
médiában való megjelenésünk tartal-
mát és stílusát. Ma még viszonylag
jelentős adásidőhöz juthatunk.

– Szeretnénk szerkeszteni egy gyüle-
kezetszervező és -építő könyvet egy-
házunk helyzetére alkalmazva.

A jelentés teljes változata és más infor-
mációk (írott és hanganyagok, címlis-
ták, képtár, munkaági beszámolók) az
Evangélikus Missziói Központ – Ma-
gyar Evangélikus Rádiómisszió hon-
lapján található:

<http://misszio.lutheran.hu>

● SZEVERÉNYI JÁNOS
bizottsági elnök

élő víz hogyan tovább, egyház?

Gyülekezetekben

„Gyülekezetekben él az Egyház” – hallottam nem egyszer püspöktől, esperestől templom-, orgona-, hangszentelési és más hálaadó ünnepek közgyűlésein vagy az azt követő köszöntőkön. Sokszor feltettem magamban a kérdést: Igaz ez a – ha nem is bibliai, de mindenképpen biblikus – mondás a magyarhoni evangélikusságra, egyházunkra? Gondolkozzunk erről együtt, kedves olvasó!

Kell, de nem elég

Járva vidéken és városban, határon innen és túl az evangélikusság lélekszámához viszonyítva ma még nem kevés evangélikus egyházközséget találunk. Szükség van rájuk, hiszen egyfajta személyi, szolgálati, adminisztratív,

pénzügyi és infrastrukturális keretet biztosítanak. Ennyit és nem többet. Persze ez sem kevés.

Megkülönböztetem az egyházközséget és a gyülekezetet. Az egyházközség a Krisztusban hívők közös lelki életének kerete, a gyülekezet pedig a Feltámadott Úrban hívők közösségben megélt lelki élete.

Az egyházközségre szükség van, hiszen a képnek is szüksége van keretre és a bornak is pohárra. Ugyanakkor nem elég, ha csak ez van. Úgy látom, *egyházunk erőtlenségének egyik oka, hogy leginkább egyházközségekben él, nem pedig gyülekezetekben.* A várak még állnak, de a benne küzdők erőtlenek, megfogyatkoztak, és mondandójuk sincs nagyon. Éppen egy olyan időszakban, amikor a világban a spiritualitás iránti igény óriásivá nőtt! Ugyanakkor egyházunk és benne az egyházközségek nem tudnak hívogatóak és megtartóak lenni.

Szolgálat vagy szolgáltatás

„Kérdezze meg orvosát, gyógyszerészét!” – halljuk szinte minden nap tévéből, rádióból. De van hentesünk és zöldségesünk, nem beszélve a „legnagyobb kincsről”, a saját villany- és vízvezeték-szerelőről. Amerikában pedig snassz, ha valaki nem mondhatja, hogy pszichológusom, személyi edzőm, étkezési és életvezetési tanácsadóm van. Van, mert megfizetem. Egy eset:

- Holnap van mise? – szól a telefonba szombat délután egy ismeretlen hang.
- Igen, lesz istentisztelet,

10 órakor – válaszolja a lelkész.

– Akkor, kérem, keresztelje meg a gyermekemet! – így a soha sem látott ismeretlen.

– Beteg a gyermek, hogy ennyire sürgős? – kérdi a lelkész.

– Dehogyan is, egészséges, mint a makk, gyorsan le is kopogom... – szól most már sürgető hangnemben az ismeretlen.

– Előbb találkozunk kellene személyesen, és elbeszélgetni egy kicsit, hogy megismerjem a családot, és hogy megbeszéljük a részleteket – próbál a lelkész alkudozni.

– Én megfizetem, mennyibe kerül? Szerencsére ez nem gond nálam – így a *szolgáltatást* kérő és elváró.

Hány lelkész, hány ilyen vagy ehhez hasonló történetet tudna elmondani? Szomorú! De vajon miért? Mert az emberek többsége csak a keretet látja. A parókiát, a templomot, az orgonát, a működéshez szükséges egyebeket. Vagyis az egyházközséget, melyről azt gondolja, hogy olyan, mint egy hipermarket, pláza vagy szolgáltatóház, ahol az árut vagy a szolgáltatást megveheti. A lelkész és munkatársai (ha vannak) pedig a vízvezeték-szerelőhöz hasonlóan szolgáltatnak. Pedig van egy másik élet is az egyházközség falai között, vagy legalább is lennie kellene! Mert ha nincs, akkor az életre jellemzők – táplálkozás, növekedés, egyes egységek működése összhangban az egésszel, szaporodás (gyarapodás), fogyás nélküli generációváltás stb. – sincsenek.

Megrögzött tévedéseink és a valóság

Tévedés, hogy az a gyülekezeti tag, aki a nyilvántartásban szerepel. Ugyanakkor a gyülekezeti tagnak is szerepelnie kell az

éljen az egyház!

egyházköztség nyilvántartásában.

Tévedés, hogy az a gyülekezeti tag, aki fizet, aki anyagilag hozzájárul a közösség fenntartásához. Ugyanakkor a gyülekezeti tagnak is hordoznia kell az anyagi terheket.

Tévedés, hogy az a gyülekezeti tag, aki időnként vagy rendszeresen templomba jár. Ugyanakkor a gyülekezeti tag bizony hűségese templomba jár.

Tévedés, hogy az a gyülekezeti tag, aki megkeresztelteti vagy elküldi konfirmációra gyermekét, unokáját. Ugyanakkor a gyülekezeti tag megkeresztelteti és elviszi konfirmációra gyermekét, unokáját. Kérem, mindenki folytassa magában tévedéseink feltárását! Ez ugyanis elengedhetetlenül szükséges annak meglátásához, ki is tagja a gyülekezetnek. Eszembe jut egyik nagyvárosi gyülekezetben szolgáló lelkésztestvérem tapasztalata. Évtizedeken keresztül járt egy asszony az istentiszteleti alkalmakra. Mindig ugyanarra a helyre ült. A lelkész jól ismerte, tartotta is vele a kapcsolatot. Az asszony egyszer megbetegedett, a lelkész pedig meglátogatta. Beszélgetésükkor derült ki, hogy az elmúlt 30 évben a lelkészen kívül senki nem szólította meg őt az egyházköztségben. Sem istentisztelet előtt, sem utána. Persze ő sem szólított meg senkit. Templomban emberek egymás mellett, mint a buszon, villamoson, metróban. Tessék mondani, hol van itt a gyülekezet?

Gyülekezet = Krisztus halászhálója

Ahova tartozom, ott 14 évvel ezelőtt egy önálló egyházköztség alakult, a korábbi szórványból, majd filiából. Csak ámulva tudjuk szemlélni azt, hogy Isten Szentelke hogyan töltötte meg a kereteket és

formált (pontosabban ma is formál) gyülekezetet úgy, hogy az elején a körülmények enyhén szólva mostohák voltak. Évekig nem volt ott ifjúság, pedig a felnőttek közössége elég jól kezdett alakulni. Imádkoztunk fiatalokért, ifi közösségért. Csak egy „árva” kislány járt a meghirdetett alkalmakra. A lelkész neki tartott(!) ifit nagy hűséggel éveken keresztül. És egyszer csak – minden látható előzmény nélkül – elkezdtek jönni a fiatalok. Mára már két korosztályban is kell tartani az alkalmakat. Évekkel ezelőtt volt egy próbálkozás női kör alakítására. Két alkalom után elhalt. Isten nagy éhséget támasztott az asszonytestvérekben. Ma az asszonykör az egyik legerősebb házi csoportja gyülekezetünknek. Csak állok és tátott szájjal bámulom, hogyan munkálkodik az Úr. Nyolc lelki kisközösségünk, úgynevezett házi csoportunk van már a gyülekezeten belül.

Ha valaki látott már kézzel kötött halászhálót, az tudja, vannak az úgynevezett hálószemek, melyek csomókban, kötésekben találkoznak. Egy gyülekezet ilyen szemekből, vagyis kicsocportokból, lelki kisközösségekből szövődik, ahol a találkozási pontokban (csomókban) – melyek egyúttal kiindulási és záró pontok is – Jézus Krisztus van.

A gyülekezet Krisztus halászhálója? Igen, az. Olyan eszköze, mellyel embereket fog meg a maga számára. Működő, egészséges gyülekezetben ez történik. Mégpedig két irányban: gyülekezeten belüliek és gyülekezeten kívüliek felé „vetetik ki a háló”, vagyis működik a gyülekezet „emberhalászata” Isten Szentelke által.

Kedves Testvérem! Nézz körül, vizsgálódj! A te egyházközséged már gyü-

A te egyházközséged már gyülekezet? Ha nem, imádkozz, hogy Isten azzá formálja!

lekezet? Ha az, adj hálát érte! Ha nem, imádkozz, hogy Isten azzá formálja! Csak így fog gyülekezetekben élni az egyház.

● GARÁDI PÉTER

Manhattani nyilatkozat:

A keresztyén lelkiismeret hívó szava

2009. november 20-án több mint 125 amerikai katolikus, protestáns, szabadkeresztyén és ortodox vezető írta alá a több hónapos közös munkával megfogalmazott Manhattani nyilatkozatot.

Előszó

A keresztyének annak a kétezer éves hagyománynak az örökösei, amely Isten szavát hirdeti, keresi a társadalmi igazságosságot, ellenáll a zsarnokságnak, és együttérzéssel karolja fel a szegényeket, elnyomottakat, szenvedőket.

Jóllehet teljes mértékben elismerjük a keresztyén intézmények és közösségek mindenkor hibáit és hiányosságait, most azok örökségére hivatkozunk, akik az ókori római városokban az ártatlanok életét védték a szemétdombra dobott gyermekek megmentésével, és akik nyilvánosan elítélték a Római Birodalom gyermekgyilkos gyakorlatát. Tisztelettel emlékezünk a hívők seregére, akik életüket áldozták azért, hogy a városokban maradtak a pestisjárványok alatt a betegeket és haldoklókat segíteni, és akik inkább vértanúhalált haltak a cirkuszokban, mintsem hogy megtagadják Istenüket.

Miután a barbár hordák feldúlták Európát, a keresztyén kolostorok nemcsak a Szentírást, hanem a nyugati kultúra irodalmi és művészeti értékeit is megőrizték. A rabszolgaság ellen is a keresztyének léptek föl: a XVI–XVII. században pápai ediktumok utasították el a rabszolgaság gyakorlatát, és a történelemben első ízben kiközösítették azokat, akik részt vettek a rabszolga-kereskedelemben; Angliában a John Wesley és William Wilberforce által vezetett protestánsok vetettek véget a rabszolga-kereskedelemnek. Wilberfor-

ce vezetésével a keresztyének több száz közösséget alapítottak, hogy a szegényeket, a bebörtönzötteket és a gépekhez láncolt gyermekmunkásokat védelmezzék.

Európában a keresztyének megkérdőjelezték bizonyos uralkodók önistenítő igényeit, és sikeresen harcoltak azért, hogy megalapozzák a jogállamot és a kormányhatalmak közötti egyensúlyt, amely lehetővé tette a modern demokrácia kialakulását. Az Egyesült Államokban pedig keresztyén nők álltak a választójogi mozgalom élére. Az 1950-es és 60-as években a nagy polgárjogi mozgalmakat is keresztyének vezették, akik a Szentírás tanítását követték, és megerősítették a minden emberben benne rejlő istenképűség igazságát fajtól, vallástól, életkortól, illetve társadalmi hovatartozástól függetlenül.

Ugyancsak az emberi méltóság tisztelete vezette a keresztyéneket az elmúlt évtizedben is abban, hogy véget vessenek az emberkereskedelem és a szexuális rabszolgaság elembertelenítő csapásának, hogy Afrikában könyörületesen ápolják az AIDS-ben szenvedő betegeket, és segítséget nyújtsanak számtalan más emberi jogi ügyben – a fejlődő országokban a tiszta víz biztosításától a háborúk, betegségek és faji megkülönböztetés következtében árván maradt gyermekek otthonának megteremtéséig. Mint elődeinknek, akik a hitben előtünk jártak, a mai keresztyéneknek is hirdetniük kell a drága áron elnyert kegyelem Evangéliumát, védelmezniük kell az emberi személy önmagában rejlő méltóságát, és ki kell állniuk a közjó mellett. Az Egyház, hűen hivatásához, az apostoli küldetéshez, mások szolgálatán keresztül járulhat hozzá számottevően a közjó megerősítéséhez.

NYILATKOZAT

Mi, ortodox, katolikus és protestáns felekezeti keresztyének 2009. szeptember 28-án összegyűltünk New Yorkban, hogy megfogalmazzuk az alábbi nyilatkozatot, melyet mint egyének és nem mint intézmények képviselői írunk alá, de közösségeink nevében és hozzájuk szólunk. A Szentháromság egy Istennek, a szeretet Istenének engedelmességgel cselekszünk együtt, akinek hatalma alá helyeztük egész életünket, és aki hatalma által arra hív bennünket, valamint minden korban és kultúrában élő hívő embert, hogy szüntelenül keressük és védjük az Isten hasonlatosságára teremtett ember javát. Annak az igazságnak a fényében nyilatkozunk, amely a Szentírásban, a – szerintünk önmagában is nagylelkű isteni ajándékot jelentő – természetes emberi értelemben és az ember igazi természetében gyökeres. Minden jóakarátú embert, hívőt és nem hívőt hívunk, hogy alaposan fontolja meg és kritikus módon elemezze azokat a kérdéseket, melyeket itt felvetünk, miközben Pállal szólva Isten színe előtt, az olvasó lelkiismeretére bízunk az alábbi nyilatkozatot.

Ugyan a keresztyén erkölcs minden területe figyelmet érdemel, ideértve a szegények és védtelenek különleges gondozását is, különös aggodalommal tölt el bennünket, hogy országunkban a meg nem született gyermekek, a mozgássérültek és az idősek élete komoly veszélynek van kitéve; hogy a házasság intézményét, melyet már megtépázott a szexuális szabadosság, a hűtlenség és a válás, az a veszély fenyegeti, hogy az éppen divatos ideológiákhoz igazodva újradefiniálják;

hogy a lelkiismereti és vallásszabadságot súlyosan veszélyeztetik azok, akik különböző eszközökkel kikényszerítik a hívő emberekből, hogy engedjenek legmélyebb meggyőződésükből.

Mivel az emberi élet szentsége, a házasságnak mint férfi és nő egységének a méltósága, valamint a lelkiismereti és vallásszabadság az igazság és a közjó alapját képezik, keresztyén hitünk azt követeli tőlünk, hogy ezen értékek védelme érdekében szóljunk és cselekedjünk. E nyilatkozatban megerősítjük minden emberi lény alapvető, önmagában való, a többiekkel egyenlő méltóságát, mint akik Isten képmására teremtettek, és akiknek születésüknél fogva a méltósághoz és élethez másokkal egyenlő joguk van. Megerősítjük a házasságot mint férfi és nő életszövetségét, melyet a teremtésben Isten rendelt el, és melyet hívők és nem hívők egyaránt a társadalom legalapvetőbb történelmi intézményének tekintenek. Megerősítjük továbbá a vallásszabadságot, mely Isten személyi mivoltában, Krisztus példájában és az Isten képmására teremtett ember belső szabadságában és méltóságában gyökerezik.

Keresztyének vagyunk, akik a felekezeti nézetkülönbségek történelmi határain átnyúlva összefogtunk, hogy megerősítsük azon jogunkat, illetve – ami még fontosabb – végrehajtsuk azon kötelességünket, hogy ezeknek az igazságoknak a védelmében szót emeljünk és cselekedjünk. Ígérjük egymásnak és hívő testvéreinknek, hogy semmilyen földi hatalom – legyen az kulturális vagy politikai – nem kényszeríthet bennünket hallgatásra vagy beletnyugvásra. Kötelességünk, hogy az Úr Jézus Krisztus evangéliumát annak teljességében hirdessük, „akár alkalmas, akár alkalmatlan”. Isten minket úgy segéljen, hogy eleget is tegyünk kötelességünknek!

ÉLET

„Megeremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette.”

(1Móz 1,27)

„Én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.” (Jn 10,10)

Bár a közvélemény az élet védelme felé mozdult el, sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy a kormányzat köreiben manapság az abortuszpárti ideológia a meghatározó. A jelenlegi kormányzat sok tagja törvényessé kívánja tenni a magzatelhajtást mindegyik fejlődési szakaszban, ráadásul az adófizetők költségére. A Kongresszus mindkét házában a többség abortuszpárti nézeteket vall. A Legfelsőbb Bíróság, melynek hírhedt 1973-as döntése a Roe kontra Wade-ügyben megfosztotta a meg nem született gyermekeket a törvényes védelemtől, a szabadon választható abortuszt még mindig alapvető alkotmányos jognak tartja, bár fenntartott néhány alkotmányjogi korlátozást. Az amerikai elnök kijelentette, hogy csökkenteni szeretné az abortuszra vonatkozó „igényt” – ez valóban dicséretes cél. Ugyanakkor ígéretet tett arra is, hogy egyszerűbbé és egyre szélesebb körben elérhetővé teszi az abortuszt azon törvények megszüntetésével, melyek tiltják a magzatelhajtás állami támogatását, kötelező várakozási időt írnak elő, és kötelezővé teszik a szülői hozzájárulást kiskorúakon végzett abortusz esetén. E fontos és hatékony életvédő törvények eltörlése nem eredményezhet mást, mint a szabadon választható abortuszok számának növekedését, mely számtalan meg nem született gyermek életének kioltásával jár. Az élet szentsége mellett állásfoglalásunk nem pártpolitikai kérdés, mivel elismerjük, hogy a Roe kontra Wade-ítélet óta eltelt 36 év alatt mindkét nagy politikai párt megválasztott politikuskai és kinevezett tisztviselői bűnrészesekké lettek abban, hogy törvényes támogatást adtak ahhoz, amit II. János Pál pápa „a halál kultúrájának” nevezett. Azzal a követeléssel fordulunk országunk minden választott és kinevezett tisztviselőjéhez, hogy a társadalom valamennyi tagját védjék és szolgálják, beleértve a

legkivetettebb, legelnyomottabb és legvédtelenebb tagjait is.

A „halál kultúrája” elkerülhetetlen módon olcsóvá teszi az életet annak minden szakaszában és minden körülmények között, mert annak a tévhitnek a magvát hinti el, hogy a kevésbé tökéletes, kifejtetlen, illetve kellemetlenséget okozó élet eldobható. Számos előrejelzés prognosztizálta, hogy az élet értékének csökkenése, amely a magzatelhajtással kezdődött, futótűzként terjed. Például az emberi magzattal elpusztító kísérleteket és ezek állami támogatását a tudomány nevében, valamint a betegségek és sérülések kezeléséhez szükséges gyógymódok érdekében támogatják. A jelenlegi amerikai elnökkel együtt a Kongresszusban sokan azt a nézetet osztják, hogy az embriókutatás az adófizetők pénzén történő „terápiás klónozással” bővüljön. Ez emberi embriók ipari méretű gyártásához vezethet, akiket azért ölnek meg, hogy génmanipulált őssejtekhez és szövetekhez jussanak. Az életút végét tekintve pedig a megkönnyített öngyilkosságot, valamint az „önkéntes” eutanáziát célzó egyre erősödő törekvések fenyegetik a kiszolgáltatott idős, illetve mozgás-sérült emberek életét. Egyes eugenetikai elvek, mint például a „*Jebensunwertes Leben*” („az élethez nem méltó élet”) doktrínája az 1920-as években terjedtek el az amerikai és európai értelmiség körében. Jóllehet ezek a fogalmak a XX. század közepének szörnyűségei után sokáig feledésbe merültek, most újra kísértenek. Az egyetlen különbség az, hogy most az eugenetisták doktrínáit a „szabadság”, az „autonómia” és a „választási lehetőség” köntösébe öltöztetik.

Egymással összefogva fáradhatatlanul küzdünk azért, hogy elejét vegyük a gyilkolás szabad gyakorlatának, mely azzal kezdődik, hogy a meg nem született gyermekeket magzatelhajtásra kárhoztatjuk. Azon munkálkodunk, ahogy korábban is, hogy támogatást,

vigaszt és ellátást biztosítsunk a rá-szoruló várandós anyáknak és mindazoknak, akik az abortusz áldozatai lettek; jóllehet eltökélten ellenállunk annak a romlott és lealacsonyító elgondolásnak, mely szerint valamiféleképpen az a nők legfőbb érdeke, hogy részt vegyenek meg nem született gyermekük szándékos meggyilkolásában. Üzenetünk az, és mindig is az lesz, hogy a problémás terhesség kihívásaira adott igaz, emberséges és valódi keresztyén válasz mindannyiunk számára az anya és a gyermek szeretete és gondozása kell, hogy legyen.

A jövőbe tekintő, keresztyénsége mellett tanúságot tevő embernek folytonosan fel kell hívnia azok figyelmét, akiket időleges hatalommal ruháztak fel, hogy eleget tegyenek a kormányzás legfontosabb kötelességének, vagyis hogy kivételezés, részrehajlás és hátrányos megkülönböztetés nélkül védelmezzék a gyengéket és a kiszolgáltatottakat az erőszakos támadásokkal szemben. A Szentírás arra sarkall bennünket, hogy védjük meg azokat, akik képtelenek megvédeni önmagukat, és szóljunk azok helyett, akik nem tudnak magukért szót emelni. Ezért védelmünkbe vesszük a meg nem született gyermekeket, a fogyatékosokat és a védelemre szorulókat, és szót emelünk az érdekükben. Amit a Szentírás fénye és az emberi értelem egyértelművé tesz, nekünk is egyértelművé kell tennünk. Ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy megvédjük testvéreink életét, bármilyen életszakaszban vagy állapotban legyenek is, még akkor is, ha ez ránk, illetve intézményeinkre nézve nagy kockázatot és költséget jelent.

Aggodalmunk túllépi az Egyesült Államok határait. Szerke a világon tanúi vagyunk a népiirtásnak és etnikai tisztogatásnak, a háborúktól szenvedő ártatlan áldozatok magukra hagyásának, gyermekek elhanyagolásának és kihasználásának, védtelen munkások kizsákmányolásának, lányok és fiatal nők

szexuális célú adásvételének, idősök elhagyásának, az etnikai alapú elnyomásnak és megkülönböztetésnek, a különböző vallású hívő emberek üldözésének és a megelőzhető betegségek, például az AIDS megállítására tett lépések elmulasztásának. Úgy érezzük, hogy ezek a tragikus események mind abból erednek, hogy az emberi méltóságnak és az emberi élet szentségének értéke csökkent, ami az abortuszparhoz, a megkönnyített halál gyakorlatához, az eutanáziához, illetve az emberi klónozást célzó orvosiológiai kutatáshoz vezetett. A mi erkölcsi álláspontunk alapja tehát egy olyan etika, mely valóban következetes, és minden ember iránt tanúsított szeretetből fakad, bármilyen körülmények között éljenek is.

HÁZASSÁG

„Akkor ezt mondta az ember: Ez most már csontomból való csont és testemből való test. Asszonyember legyen a neve, mert férjemből vétetett. Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté.” (1Móz 2,23–24)

„Nagy titok ez, én pedig ezt Krisztusról és az Egyházzal mondom. De ti is, mindenki egyenként úgy szeresse a feleségét, mint önmagát, az asszony pedig tisztelje a férjét.” (Ef 5,32–33)

A Szentírásban a férfi és a nő teremtése és egy testté válásuk a Teremtő tevékenységének megkoronázását jelentik. Az élet továbbadásában és a gyermekek nevelésében a férjként és feleségként egyesülő férfi és nő azt a tiszteletreméltó szerepet kapták, hogy Isten társai legyenek a teremtésben. Ezért a házasság az emberi társadalom alapintézménye, valójában ezen az intézményen nyugszik minden más intézmény. A keresztyén hagyományban a házasságot a „házasság szentségének” nevezzük, mert ezzel fejezzük ki, hogy Istentől származó intézményről van szó, melyet Krisztus Urunk megáldott a kánai menyegzőn való részvételével. A Bibliában maga Isten áldja meg a házasságot és tartja azt a leg-

nagyobb tiszteletben.

Az emberiség évezredek tapasztalata mutatja, hogy a házasság a legfontosabb alapintézmény, mely biztosítani képes a társadalom minden tagjának egészségét, szellemi előrehaladását és jólétét. Ahol a házasságot becsben tartják, és ahol virágzik annak kultúrája, mindenki gyarapszik – maguk a házások, gyermekeik és azok a közösségek, illetve a társadalom is, amelyben élnek. Ahol a házasság kultúrája bomlásnak indul, ott hamarosan mindenféle társadalmi kór üti fel a fejét. Sajnos az utóbbi évtizedek során az Egyesült Államokban is tanúi lehetünk annak, hogy a házasság kultúrája súlyosan erodálódott. Talán a legsokatmondóbb – és egyben legriasztóbb – jel a házasságon kívül született gyermekek aránya. Kevesebb mint ötven évvel ezelőtt ez az arány még 5 százalék alatt volt. Ma meghaladja a 40 százalékot. Mindennek a társadalom, és annak is a legszegényebb és legvédtelenebb rétegei – amelyekben a házasságon kívül születettek aránya sokkal magasabb az országos átlagnál – fizetik meg az árát a törvénysértések, a kábítószer-fogyasztás, a bűnözés, a zsúfolásig megtöltött börtönök, a reménytelenség és a kétségbeesés elharpódzásával. További aggasztó jel a széles körben elterjedt, házasságon kívüli, tartós szexuális kapcsolatok, illetve a válások aggasztóan magas száma.

Szomorúan be kell vallanunk, hogy különböző keresztyén felekezetek és intézmények túlságosan gyakran vallottak botrányos kudarcot abban, hogy a házasság intézményét védelmezzék, és a házasság valódi jelentőségét a világgal megismertessék. Amilyen könnyen elfogadtuk a válás kultúráját és nem emeltük fel a szavunkat azoknak a társadalmi szokásoknak a láttán, amelyek aláásták a házasság méltóságát, most bűnbánatot tartunk, és arra hívunk minden keresztyént, hogy kövessen bennünket.

Hogy megerősítsük a családokat, abba kell hagynunk a szabad szerelem és a hűtlenség dicsőítését, és népünk körében vissza kell állítanunk a hűséges hitvesi szeretet mélységes szépségét, titkát és szentségét. Meg kell változtatnunk azt az átgondolatlan politikai irányvonalat, amely hozzájárul a házasság intézményének meggyengítéséhez, beleértve az egyoldalú válás hiteltelen gyakorlatát. A törvényhozás, a kultúra és a vallás minden területén azon kell dolgoznunk, hogy a fiatalokba elültessük annak megértését, mi a házasság lényege, mi szükséges a jó házassághoz, illetve mennyire értékes az áldozathozatal és az elköteleződés.

A házasság újrafogalmazásának ösztönzése annak érdekében, hogy az azonos neműek közti és a többpartneres kapcsolatok elfogadottak legyenek, inkább tünete, mintsem oka a házasság kultúrája pusztulásának. Azt tükrözi, hogy az emberek egyre kevésbé fogadják el a házasság eredeti értelmezését, amint az a polgári és egyházi törvényben és a törvény kialakulásához hozzájáruló filozófiai hagyományban kifejeződik. Ezért igen fontos, hogy ennek a nyomásnak ellenálljunk, mert engedve a kísértésnek feladnánk a házasság alapvető jelentéséhez való visszatérés lehetőségét és az egészséges házasság eszmény újraépítésének reményét. Az a hamis és romboló elképzelés kapna teret ezáltal, mely szerint a házasság csak romantikus és más felnőtt szükségletek kielégítéséről szól, nem pedig a házasságban alapvetően benne rejlő életadásról és arról az egyedi tevékenységről és kapcsolatról, melynek értelmét az élet létrehozására, elősegítésére és védelmére való irányulás adja. A házastársi közösségben és a gyermekek nevelésében, akik Isten ajándékaiként a szülők házastársi szeretetének gyümölcsei, a házassági szövetség legfőbb okait és javát fedezzük fel.

Elismerjük, hogy vannak, akik hajlamosak a homoszexuális, többpartneres viselkedésre és szexuális kapcsolatokra, mint ahogyan vannak olyanok is, akik

hajlamosak egyéb erkölcstelen viselkedési formákra. Részvétet érzünk irántuk és tiszteljük őket, mint olyan emberi lényeket, akik alapvető, elidegeníthetetlen és másokéval egyenlő méltósággal rendelkeznek, elismeréssel adózunk azon férfiaknak és nőknek, akik – gyakran kevés támogatás mellett – ellenállnak a kísértésnek, hogy kiéljék illetően vágyaikat, melyeket mindannyian kifecamodottnak tartunk. Mellettük állunk, akkor is, amikor botladoznak. Mi is, akárcsak ők, bűnösök vagyunk, és nem felelünk meg Isten életünkre vonatkozó szándékának. Nekünk is, akárcsak nekik, folyamatosan szükségünk van a jó Isten türelmére, szeretetére és megbocsátására. Az egész keresztyén közösséget arra hívjuk, hogy álljon ellen a szexuális erkölcstelenségnek, de ugyanakkor ne ítélje el megvetően azokat, akik ilyenekre ragadtatják magukat! A bűn elutasítása, bármennyire is eltökélten tesszük ezt, soha nem vezethet a bűnös elutasításához. Hiszen Isten szeretettel van minden bűnös iránt, tekintet nélkül bűnükre, mert nem pusztulásukat, hanem szívbeli megtérésüket kívánja. Jézus hív mindenkit, aki letért az erkölcsös útról, hogy „a nagyszerűbb utat válassza”. Tanítványaiként részeseülünk szeretetében, hogy segítsünk mindazoknak, akik meghallják az Úr hívó szavát, és válaszolni akarnak rá.

Elismerjük továbbá, hogy vannak jó szándékú emberek, akik nem értenek egyet velünk, valamint a Biblia és a keresztyén hagyomány tanításával a szexuális erkölcsnek és a házasság természetének kérdésében. Néhányan, akik azonos nemű és többpartneres kapcsolatot létesítenek, kétségtelenül valódi házasságként értelmezik kötelékeiket. Ők azonban nem értik meg, hogy a házasságot férfi és nő egymást kiegészítő nemisége teszi lehetővé, és hogy az élet átfogó, többszintű megosztása, ami a házasság, azt a fajta testi egységet is magába foglalja, amely a férjet és a feleséget mint reprodukív egységet biológiailag egyesíti. Ez azért

van, mert a test az emberi személynek nem pusztán külsődleges eszköze, hanem az ember személyes valóságának tényleges része. Az emberek nem kizárólag a tudatnak, az érzelmeknek, az akaratnak vagy a szellemnek – személytelen testben – tartózkodó központjai. Az emberi személy test, szellem és lélek dinamikus egysége. A házasságot egy férfi és egy nő hozza létre, amikor – lemondva mindenki másról és életre szóló elkötelezettséget fogadva – megosztják életüket a lét minden (biológiai, érzelmi, szervezési, értelmi, lelki) szintjén egy olyan elkötelezettségben, amelyet az a szeretetteljes nemi kapcsolat pecsétel meg, tesz teljessé és vált valóra, amelyben a hitvesek egy testté lesznek, nem pusztán metaforikus értelemben, de azáltal is, hogy a nemzés cselekedetét közösen végrehajtják. Ezért van, hogy a keresztyén hagyományban és történetileg a nyugati jogban az elhált házasságok nem bonthatók fel, vagy nem érvényteleníthetők a meddség indokával akkor sem, ha a házastársi kapcsolat természetét a nemzés legfőbb javára való belső irányultsága formálja és szervezi.

Megértjük, hogy sok honfitársunk, köztük egyes keresztyének is, úgy vélik, a házasság történeti meghatározása egy férfi és egy nő házastársi egységként, az egyenlőségnek vagy a polgári jogoknak a tagadását jelenti. Nem tudják, hogyan adjanak választ arra az érvelésre, mely azt próbálja igazolni, hogy semmi sérelem nem érné őket vagy bárki mást, ha a közösségi jog két, szexuális közösségben együtt élő férfit vagy nőt házastársi státusban részesítene. Hiszen ez bizonyára nem érinti az ő házasságukat! Ha azonban közelebbről megvizsgáljuk a fenti érvelést, mely szerint a házasság egy bizonyos formáját szabályozó törvények nem befolyásolnak egy másik formát, beláthatjuk, hogy ez nem állja meg a helyét. Ha ezt igazolnánk, túl sok mindent igazolnánk: a feltételezés, hogy egy bizonyos házassági viszony törvényi megítélése nem érinti egy másik viszony megítélés-

sét, nemcsak az azonos neműek kapcsolatait erősítene, de ugyanazzal az erővel a többpartnerű, a poligám, illetve még a testvérek között létrejövő vérfertőző kapcsolatokat is. Törvényes házasságként kell elfogadni ezeket az egyenlőség vagy a polgári jogok nevében, és tényleg nincs hatásuk más kapcsolatokra? Nem. Valójában a házasság nem valamiféle elvont vagy semleges jelenség, melyet a jog kénye-kedve szerint újradefiniálhat, hogy a hatalommal és befolyással rendelkezők kedvében járjon.

Senki sem rendelkezik olyan polgári alapjoggal, hogy egy nem házassági kapcsolatot egyszerűen házasságként kezeljen. A házasság kézzelfogható valóság – a férj és feleség életszövetsége –, a törvény kötelessége ezt elismerni és támogatni az igazságosság és a közjó érdekében. E támogatás hiánya valódi társadalmi károkat okoz. Először is, azok vallásszabadságát éri csorba, akik számára ez az ügy lelkiismereti kérdés. Másodsor, a szülők jogait tiporják, amikor az iskolai családi életre nevelő és szexuális oktatási programok keretén belül arra tanítják a gyermekeket, hogy a felvilágosult gondolkodás „házasságként” kezeli az olyan nemi kapcsolatokat, melyeket sok szülő alapján véve házasságellenesnek, illetve erkölcstelennek vél. Harmadszor, a polgári társadalmi közjó sérül azzal, amikor maga a törvény – melynek kritikus pedagógiai rendeltetése van – a házasság alapvető értelmezésének kikezdésére alkalmas eszközzé válik, jóllehet a törvény érzékenyen érinti a házasság kultuszának virágzását minden társadalomban. Sajnos manapság messze vagyunk a virágzó házasságkultustól. Ha azonban az a vágyunk, hogy elkezdjük a törvények és az erkölcs megújítását célzó létfontosságú folyamatot azért, hogy újraépítsük azok kultúráját, a legkevésbé sem engedhetjük meg magunknak, hogy a házasságot újraértelmezzük oly módon, hogy a törvényekbe a házasság hamis definícióját foglaljuk bele.

Ezért tehát szeretettől (és nem gyűlölettől) indítva és a közjóért érzett körültekintő aggodalomtól (nem pedig előítéllettől) vezérelve elköteleztük magunkat, hogy fáradhatatlanul munkálkodunk azon, hogy a házasság – egy férfi és egy nő életszövetségeként való – jogi meghatározását megőrizzük és a házasság kultúráját visszaállítsuk. Hogy is tehetnénk mást mi, keresztyének? A Szentírás arra tanít bennünket, hogy a házasság a központi része annak a szövetségnek, amelyet a teremtésben Isten az emberrel kötött. Való igaz, hogy a férj és feleség szövetsége Krisztus és az Egyház kapcsolatát tükrözi. Ahogyan tehát Krisztus szeretetből odaadta életét az Egyházért, mint teljesen eléggő áldozat, mi is szeretetben ajánlunk fel minden szükséges áldozatot a házasság felbecsülhetetlen értékének megőrzése érdekében.

VALLÁSSZABADSÁG

„Uramnak, az Úrnak lelke nyugszik rajtam, mert felkent engem az Úr. Elküldött, hogy örömhírt vigyék az alázatosoknak, bekötözzen a megtört szíveket, szabadulást hirdessen a foglyoknak, és szabadon bocsátást a megkötözötteknek.” (Ézs 61,1)

„Adjátok meg tehát a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené!” (Mt 22,21)

A vallásszabadságért évszázadokon át folytatott küzdelem hosszú és fáradtságos volt, nem pedig valami újszerű jelenség vagy jelenkori fejlemény. A vallásszabadság magában az isteni természetben gyökerezik, amely legteljesebben Krisztus életében és működésében mutatkozott meg. Az őskeresztyének Krisztus követése iránti teljes elköteleződésből úgy cselekedtek, hogy az összhangban volt a megtestesülés lelkületével: „Talan félelem vagy rettentet keltésére, zsarnokságra küldte volna Isten Krisztust, mint egyesek gondolnák? Egyáltalán nem; hanem szeretettel és szelídséggel (...); Istenben ugyanis nincs erőszak” (*Levél Diognétoszhoz*, 7,3–4). Így a vallásszabadsághoz való jog Krisztus példáján,

illetve magán az Isten képmására teremtett emberi személy méltóságán alapul, azon a méltóságon, amely országalapító eleink szerint minden emberhez elválaszthatatlanul hozzátartozik, és mindenki által felismerhető a tiszta értelem gyakorlásával.

A keresztyének azt vallják, hogy Isten az egyedüli Úr a lelkiismeret felett. A vallási kényszertől való mentesség a szabad lelkiismeret alapköve. Senkit sem szabad arra kényszeríteni, hogy akarata ellenére egy adott vallást gyakoroljon, ahogy a vallásukat gyakorlóknek sem szabad megtiltani, hogy lelkiismeretük parancsát követve Istent imádják, illetve hogy mély vallásos meggyőződésüket szabadon és nyilvánosan kifejezzék. Ez éppúgy igaz az egyes emberekre, mint a vallási közösségekre.

Ironikus, hogy akik jelenleg a meg nem született gyermekek, az idősek és a sérültek elpusztításának jogáért kardoskodnak, illetve azért küzdenek, hogy szabadon lehessen erkölcstelen szexuális tevékenységet folytatni, ráadásul még azt a jogot is el akarják érní, hogy az ilyen típusú kapcsolatokat jogilag elismerjék és szentesítsék; gyakran éllóvasai annak a csapatnak, mely mássok szabadságát lábbal tiporja, amikor azok kifejezésre juttatják vallásos és erkölcsi meggyőződésüket az élet szentsége és a házasságnak mint a férj és feleség életszövetségének méltósága mellett.

Mindez például azokban az erőfeszítésekben is megmutatkozik, melyek a lelkiismereti szabadságra vonatkozó törvényi rendelkezések gyengítésére vagy visszavonására irányulnak, melynek eredményeképpen az életet védelmező intézményeket (köztük egyházi kórházakat és klinikákat), életvédő orvosokat, sebészeket, ápolókat és más egészségügyi szakembereket arra kényszerítene, hogy pácienseiket abortuszra küldjék, illetve egyes esetekben részt is vegyenek abortusz

végrehajtásában. Megmutatkozik továbbá azon diszkriminációellenes törvényekben, melyek vallásos intézményeket, üzleti vállalkozásokat és különböző szolgáltatókat együttműködésre köteleznek annak ellenére, hogy a beavatkozásokat súlyosan erkölcsstelennek tartják, ellenkező esetben becsukhatják az ajtót. A Massachusetts állam által meghozott „azonos neműek házasságáról” szóló törvény következtében például a Katolikus Karitás nagy vonakodással úgy döntött, inkább véget vet évszázados munkájának, hogy az árva gyermekeket jobb otthonhoz segítse, mintsem hogy eleget tegyen annak a jogi rendelkezésnek, hogy a katolikus erkölcsi tanítást megsértve azonos nemű háztartásokba helyezzen gyermekeket. New Jerseyben pedig a házasságszerű együttélési gyakorlat legalizálásával egy metodista intézményt megfosztottak adómentes státusától, amikor lelkiismereti okokra hivatkozva megtagadta, hogy egyik épülete homoszexuális egybekelést megáldó szertartásnak otthont adjon. Kanadában és több európai országban egyházi személyeket üldöztek azért, mert szentírási elveket hangoztattak a homoszexuális viselkedési formák ellenében. Újabb gyűlöletbűncselekményellenes törvények ugyanennek a gyakorlatnak adnak alapot az Egyesült Államokban is.

Az elmúlt évtizedekben az esetjog számos példája követte a vallásos értékek iránti tisztelet csökkenését a médiában, a tudományos körökben és a politikai vezetésben, amely a vallás szabad gyakorlásának megkurtítását eredményezte. Mindezt vészjósló folyamatnak tartjuk, mert nemcsak a vallástól függetlenül mindenki számára garantált egyéni szabadságot veszélyezteteti, de a közjót és a szabadság eszményét is, melyen a demokratikus rendszer nyugszik. A lelkiismereti szabadság korlátozása, illetve annak megakadályozása, miszerint egy egyházi munkáltató saját lelkiismerete és erkölcsi meggyőződése alapján vegyen fel alkalmazotta-

kat, alássa a társadalom alapszerkezetének életképességét, mely az államhatalom túlkapasait hivatott kordában tartani. Ez puha diktatúrához vezet, melyre Tocqueville (*Alexis de Tocqueville: Az amerikai demokrácia*) oly prófétaí módon figyelmeztetett. A polgári társadalom szétesése pedig az önkényuralom kezdete.

Keresztyénként komolyan vesszük a bibliai figyelmeztetést, hogy tiszteljük a hatalmon levőket és engedelmeskedjünk nekik. Támogatjuk a törvényeket és a törvényes rendet. Elismerjük, hogy a törvény ereje akkor is kötelező minket, ha nem értünk vele egyet, kivéve, ha a törvény súlyosan igazságtalan vagy más módon erkölcsstelen. A szentírási értelemben vett törvény célja az, hogy megőrizze a rendet és az igazságosságot, illetve a közjót szolgálja; azonban az igazságtalan törvények – különösen azok, melyek hamis módon igazságtalanságra ösztönzik az embereket – nem szolgálják, hanem aláássák a közjót.

A keresztyének már az ősegyház idejében is visszautasítottak minden kompromisszumot az evangélium üzenetét tekintve. Az apostolok cselekedeteinek negyedik fejezetében olvassuk, hogy Péter és János apostoloknak megtiltották az ige hirdetését. Válaszuk azonban a következő volt: „*Ítéltétek meg magatok, helyes volna-e Isten előtt, hogy inkább rátok hallgassunk, mint az Istenre? Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk*” (ApCsel 4,19–20). Az évszázadok során azt tanította a keresztyénség, hogy a polgári engedetlenség nemcsak elfogadható, de bizonyos esetekben elengedhetetlen. A hit által irányított lelkiismeret jogait és kötelességeit legékebben védő dokumentumot az ifjabb Martin Luther King adta közre a *Birminghami börtönlevél* formájában. Kifejezetten keresztyén szemszögből fogalmazva és tekintélyes keresztyén szerzőket, például Szent Ágostont és Aquinói Szent Tamást idézve King megerősítette, hogy az igazságos törvények felemelik és

megnemesítik az embert, mert az erkölcsi törvényben gyökereznek, melyek végső forrása maga Isten. Az igazságtalan törvények azonban lealacsonyítják az embert. Nem gyakorolhatnak hatalmat a büntudattól megfosztott emberi akaraton, de arra sem lehet erejük, hogy a lelkiismeret által kötelezzenek minket. King eltökéltsége, amikor inkább a börtönt választotta, mintsem hogy igazságtalan törvénynek vesse alá magát, valóban példaeértékű és felemelő volt.

Az igazság és a közjó tisztelete arra késztet bennünket, hogy ne engedelmeskedjünk semmilyen rendeletnek, amely hamis módon arra kényszeríti intézményeinket, hogy részt vegyenek gyermekek elhajtásában, magzatpusztító tudományos kutatásban, segédlettel történő öngyilkosságban és eutanáziában, illetve bármely más életellenes cselekedetben. Nem hajlunk meg továbbá olyan rendelkezések előtt sem, melyek erkölcsstelen szexuális kapcsolatok megáldására kényszerítenek, ezeket házasságnak vagy azzal egyenrangú kapcsolatnak minősítve, illetve arra, hogy az erkölcs, az erkölcsstelenység, a házasság és a család általunk ismert igazságának hirdetésétől tartózkodjunk. Teljes mértékben és zúgolódás nélkül megadjuk a császárnak, ami a császáré, azonban semmiféle körülmények között nem adjuk meg a császárnak azt, ami Istené.

ELŐKÉSZÍTŐ BIZOTTSÁG

Robert George, professzor, a jogtudomány McCormick professzora, Princeton Egyetem

Timothy George, professzor, Beeson Hittudományi Iskola, Samford Egyetem

Chuck Colson, a Chuck Colson Központ (Lansdowne, VA) alapítója, amely a keresztyének helyzetét figyelő világszerte

Fordította: Nagykáldi Zsolt
<http://www.manhattandecaration.org/read.aspx>

„*Martua na lambok roha!*” – a különlegesen szép díszítésű batak szöttek, ulos közepén kirajzolódó üzenet: „Áldott az a nép, amelynek szíve békés!” Azon a szombat délelőttön terítették vállunkra áldást

Feladatul nem csak az lebegett szemünk előtt, hogy hírt adjunk a hazai evangélikusság mindennapjairól leendő gyülekezetvezetők, mintegy százhusz teológus fiú és lány előtt, hanem az is, hogy tanulhassunk tőlük, a *Ludwig Ingwer Nommensen* által 1862-ben indított sikeres evangélikus misszió örököseitől. Mégis minden képzeletünket fölülmúlta a teológus fiatalok nyitottsága és sziporkázó kérdései kisebbségi helyzetről, elektronikus médiáról, ökumenéről, cigánymisszióról.

csolódva természetes módon erősíthetik egymást. Visszatekintve Isten különleges távlatokat nyitó akarata húzódtott amögött, ahogy faszori evangélikus gyülekezetünkben házasságra készülők, részben batak gyökerű balinéz menyasszony és magyar vőlegénye bekapcsolódtak a jegyesoktatásba, majd a gyülekezet életébe. Esküvőjükön ismerhettük meg közelebbről *Mangasi Sihombing* nagykövet urat. Vele és benne nem egyszerűen egy hivatalos távolságtartással ünneplő diplomatát, ha-

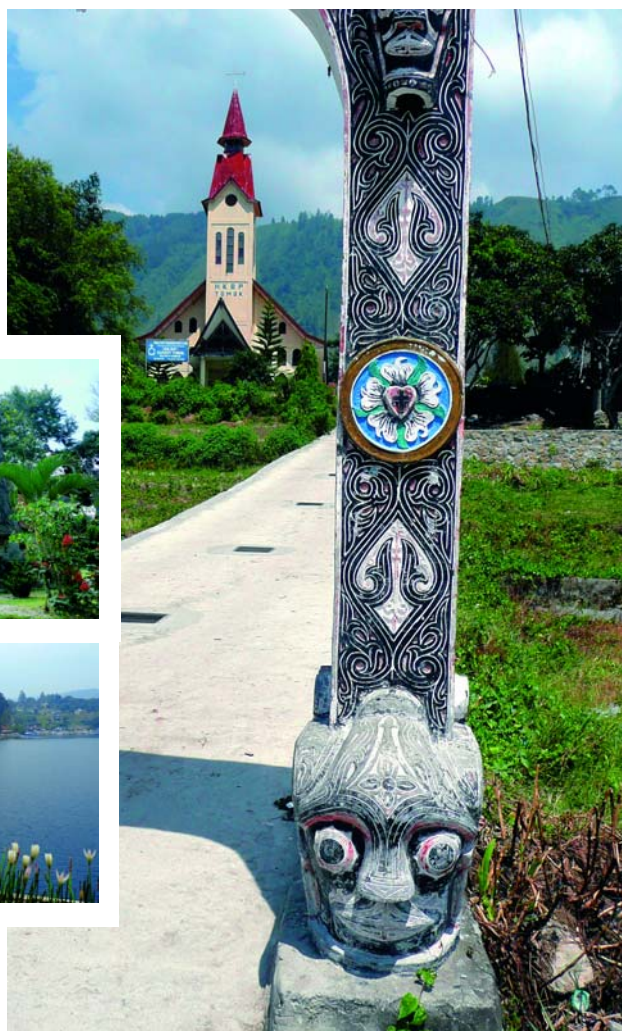
Batakok között krisztusi közösségben

kívánva, az értünk való imádság ígérétevel, amikor 2009. június 13-án befejeződött a csaknem háromórás együttlét, előadás és fórumbeszélgetés *Pematangsiantarban*, a Szumátrán élő batak evangélikus lelkészképzés központjában. Különleges ajándékként éltük meg feleséggel azt a három napot indonéz utunk részeként. Szumátrára azzal a konkrét céllal érkezünk, hogy felkeressük a batakok földjén, a Toba-tó vidékén élő evangélikus testvéreinket, akikről tudtuk, hogy **a legnépesebb ázsiai evangélikus egyháztestet alkotják** (a Lutheránus Világszövetség tagja a Protestáns Keresztényen Batak Egyház, vagy HKBP, mely négy millió tagot számlál) a világ legnépesebb muszlim országában (arányuk a kb. 245 milliós indonéz lakosságból 88%). Egészen megrendítő és bátorító volt látni ebben a több mint hatezer lakott szigetre osztott, vulkánokkal tagolt sokvallású országban, ahogyan a keresztyénység tevékeny és megbecsült kisebbségként tud hatni; egyszerre megélve krisztusi küldetését és vállalva az ősi hagyományok sokszínűségét – mint só, világosság és hegyen épült város.

Meglepetésekből bőven jutott. A meghívást intéző *Dr. Darwin Lumbantobing* rendszeres teológiai professzor elküldött szakmai életrajzom alapján mint régi ismerőst üdvözölt a közös chicagói ösztöndíjas időre emlékezve.

De hogyan is kezdődött az egész? Gyülekezeti szinten. Úgy ahogyan a bel- és külmiszsió szálai szorosan összekap-

nem nemzete sokszínű demokráciája mellett – amely a Panca Szila fundamentumán áll – saját evangélikus keresztyén hitvallását vállaló, családjá, klánja képvisel-

letét is ellátó, áldást továbbító testvért, aki azóta is kitartóan látogatja havonkénti angol nyelvű istentiszteleteinket. Éppen Ő irányította figyelmünket erre a gazdag történelmi múlttal és eleven evangéliumi hittel átjárt közösségre, és nyújtott hathatós segítséget a távoli testvérekkel való kapcsolat felvételében. A teológián tett látogatást követően így juthattunk el a Toba-krátertó víztükréből (100 km hosszú, 35 km széles) kiemelkedő Samosir-sziget evangélikus gyülekezetébe.

Harangszóra Tomok falu kikötője felől már az ünneplőbe öltözött „bibliás” családokkal érkeztünk. A sekrestyében szolgálattelvők serege fogadott: énekkarok vezetői, diakónusok, imádságot vezetőik és az igehirdető. A falon Nomensen megkoppott fényképével, akinek 1918-ban bekövetkezett halálakor már 180 ezres evangélikus egyház működött 34 lelkésszel és 788 tanár-igehirdetővel, az életüket és fél-ezer iskolájukat is átható akkorra negyvenéves batak Újszövetség-fordítással.

A kétórás istentiszteleten vagy öt énekkar szolgált a gyülekezetből. Szinte mindenki készülten érkezett az alkalomra. Szárnyalt az imádságokkal, felolvasással, közös énekekkel, idős és fiatal nőkből, férfiakból és vegyes kórusokból összeállított, rövid igehirdetéssel pergő istentisztelet. A mindvégig ünnepélyes rend, elmélyültség és aktív részvétel a nyelv ismerete nélkül is élvezetes közösségi élményt jelentett. Az idős igehirdető beszéde egyetlen helyen veszített lendületéből, mint megtudtuk: „tüzet jeleztek”. S a vasárnapi

gyülekezet egyetlen irányba távozva ment ünneplőben tüzet oltani. Az üzenettel a kezek evangéliumát hirdetni egy lángokban álló családi ház népe számára. A távozáskor még egy pillantást vetettünk a hirdetőtáblára helyezett negyedéves részletes könyvelés fénymásolatára. Van mit tanulni tőlük: többreüt közösségi szolgálat, áttetszőség, ünnepélyes rend.

Még volt időnk az indulásig, ám a vasárnapi vásár forгатagában sem maradhattunk inkognitóban. **Egy portékáját kínáló asszony felismerve bennünket sátra mélyére vont, hogy súlyos vádak miatt bujdosó férjéért együtt imádkozunk.** Mélység, megilletődöttség és szentség a piac forгатagában.

Fenn a hegyen ősi monolitikus kultúra királysírja, mellette keresztényen szarkofág és kicsit távolabb egy mozgatható, életnagyságú bábu, a *Segale-gale* lejtő táncát a bárka alakú házak előtt.

Felejthetetlen napok, kegyelmi idő. A 33. zsoltár szavai jutnak eszembe: „*Boldog az a nemzet, amelynek Istene az ÚR, az a nép, amelyet örökségül választott.*” (Zsolt 33,12) Krisztussal közösségben valóban igaz: „*Martua na lambok roha!*”

● ARADI GYÖRGY

Indonézia alkotmányos alapja a sokat idézett Pancsa Szila (Öt Elv). E szerint minden állampolgár és az állam élete erre az öt alapelvre épül:

1. hit az egy legfelsőbb Istenben,
2. igazságos és civilizált emberiség,
3. Indonézia egysége,
4. demokrácia a nép képviselőinek okos tanácskozása alapján,
5. szociális igazság az egész nép számára.

Állami előírás tehát az alkotmány szerint, hogy mindenkinek valamilyen módon istenhívőnek kell lennie, teheti ezt muszlim, keresztény, animista-törzsi vallás híveként, lehet hindu, buddhista vagy konfucianus. Ám nem lehet ateista.

Egy megrendítő

zaspár leánya ment ki a mikrofonhoz. Kiderült, hogy élő hitre jutott, s szüleitől való búcsúja számomra az elmúlt évek legmegrendítőbb, legmélyebb, legmegrázóbb ígérkedése volt. A beszéd arról tanúskodott hatalmas erővel, hogy a rejtőzködő Isten bele-rejti az ő evangéliumát, gyógyító szeretetét a mi fájdalomunkba. Ismeretlenül is megkerestem a leányt, s elkertem tőle a beszédét. Mint írta, nem akart szólni, de „Őt nem tartóztathatta”. Én sem tartóztathatom. Szóljon Ő erősítésként, bátorításként, vigasztalásként mindnyájunkhoz.

DR. FABINY TIBOR

Anya és Apa!

Ahogy az eseményeket utólag végiggondoltuk, láttuk, hányszor megszakadhatott volna a sor. A menekülés csak egy ablaknyitásnyra volt, de ők múltó betegségnek nézték a halált, és lepihentek. Annyi apró történés más irányba terelhetett volna a dolgokat, és mindezek közül *kivételesen* egyik sem következett be. Miért nem?

A mentők mindent megtettek. Imádkoztam. Hosszú idő után a mentősök lassan elkezdtek pakolni. Kértem, ne menjenek. Azt mondták, már semmit sem tehetnek. Csak álltunk ott mindannyian. Nem tudtuk elhinni. *Vélink* hogy történhetett meg ez?

Kimondtuk a szavakat: a szüleink meghaltak. Hallottuk a szavainkat, de nem értettük, mit jelentenek. Összerezzenünk. Szerettünk volna felébredni, és

látni, hogy mindez csak rossz álom!

Kezdtük, kezdjük felfogni, mi történt, minden nap másban látjuk meg, mennyire hiányoznak, mi minden vált végleg visszahozhatatlanná, mennyi terv, remény, öröm foszlott köddé. Szinte minden percben újonnan sújt le a felismerés.

Isten hogyan engedhette meg ezt? Nem lett volna hatalma kiemelni a dominó darabjait, és feltartóztatni az ostoba történések egymásba kapcsolódását? De igen, és valószínűleg többször tette meg, minthogy mi azt észrevettük. Igen, Neki lett volna hatalma most is közbeszólni. Valamiért nem tette meg.

Visszaszámolva, azokban az órákban, amikor szüleink kezdtek rosszabbul lenni, a következő sorokat olvastam a Bibliában: „*Én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr –: békességet és nem romlást tervezek.*” (Jer 29,11). Éjjel eszembe jutottak ezek a szavak, de nem tudtam és

nem akartam velük mit kezdeni. Mi az, ha nem romlás, hogy az életünk alapjait megingatod, a támfalakat kimozdítod? Most, tisztább fejjel tudom, hogy Isten változhatatlan, és Ő tényleg nem romlást készít, még ha összezuhan is minden. Isten *tudja*, mit és miért enged meg, *én* nem tudom.

Sok évvel ezelőtt apai nagymamám nekem adta azt a fekete kartontáblácskát, ami református lelkész édesapja hivatalában függött, rajta idézet az 55. zsoltárból: „*Ő (Isten) gondot visel rólad*”. Kitettem a szobám falára. Nem sokkal ezután megjelent rajta egy kis sárga cédula Apa kézírásával: „én is”. Apa valóban mindhármunk gondviselője volt, de gondviselője volt egész, nagy családunknak, tanítványainak és minden rábízottnak. Ket-

Egy egyetemi kollégám feleségével együtt otthonában szén-monoxid-mérgezésben meghalt. Hogy éppen ez a nagyszerű tudós, kiváló ember, küzdőtársam és a felesége volt az áldozat! Istenem, hogy engedhetted ezt meg?

Azon a csütörtökön óráimat félretéve, elmentem erre a szomorú temetésre. Úgy tudtam, hogy kollégám, bár megkeresztelték, nem igazán hitt Istenben. A szertartás első része, a megrendítő búcsúbeszéd megfelelt előzetes ismereteimnek. Méltatták a kiváló tudóst, a nagyszerű tanárt, az embert, a barátot. És ekkor meglepő fordulat történt a szertartás menetében. A szívfacsaró és a könnyfakasztó esemény hirtelen lélekemelővé lett. A há-

tanúságtétel

ten együtt fáradhatatlanul tettek értünk, idős szüleikért, másokért; meghallgattak és önfeláldozóan segítettek. Egyik nagy életcéljukat éppen elérték: tetőt adtak mindkettőnk feje fölé. Annyira boldogok voltak, hogy gondoskodtak rólunk. Most kezdhettek volna magukra gondolni, saját feladataikra, a pihenésre, és élvezni munkájuk gyümölcsét. Tele voltak tervekkel. Anya szüntelenül szépített maga körül mindent, nekünk vagy másoknak intézett dolgokat. Éppen egy fordításom szövegét kezdte csiszolni. Mindketten nagyon vártuk, mikor folytathatjuk a közös munkát. Annyira inspiráló volt vele dolgozni. Apával előző este hosszasan beszélünk telefonon. Örömmel mesélte, hogy az őszi szünet után már az elképzelései alapján átrendezett szemináriumi teremben fog órát tartani. Elmondta azt is, hogy februárig minden napja be van tervezve: cikkek, konferencia, korrektúra, könyvírása. Nagyon lelkesítette a kihívás, minden percet kihasználta, hogy írhasson. Kivéve, ha mi látogattuk meg vagy telefonáltunk. Akkor pihent a munka. Annyira valószerűtlen, hogy minderről múlt időben kell beszélni. Számunkra a világ legtermészetesebb dolga szüint meg: hogy ők vannak, és bármikor szólhatunk hozzájuk. Annyira felfoghatatlan, hogy egyszerre nincsenek velünk. Isten életre teremtett minket, Ő maga az élet, és ha Vele élünk itt a földön, akkor a halál csak egy ajtó, amin túl ott vár maga az élet Ura. Ha biztos lehetnék abban, hogy ott vannak most, ahol lenni mindennél jobb, örülhetnék, hogy a legjobb kezekben vannak. Viszont ők nem beszéltek ilyesmiről. Ehhez, azt hiszem, még

ha így is gondolták, túl büszkék voltak. Egyelőre. Ha valaki kérdezte, hisznek-e Istenben a szüleim, azt mondtam: még nem, de úton vannak Hozzá. Sokan, akik ismerték őket, talán kizártnak tartják ezt. Talán ők is. Viszont én láttam, hogyan formálja őket Isten. Sokat imádkoztunk ezért, és egyre inkább megláthattuk, hogyan alakul át az életük, gondolkodásuk. A boldogság és öröm mellett Isten megengedett sok megpróbáltatást, súlyos betegségeket, kilátástalannak tűnő helyzetet, amik csiszolták őket, de láttatott velük kiutat, gyógyulást, szabadulást. A családi beszélgetéseinkben újra meg újra elhangzott – az ő szájukból is, persze leginkább egy cinkos mosoly kíséretében – Isten neve. Isten reménytelen helyzeteket fordított jóra, úgyhogy nem tudták megkerülni, hogy legalább át ne fusson a gondolataikon, ki ne mondják, hogy talán mégis van ott Valaki, aki láthatatlanul, de mégis láthatóan gondot visel. És mindeközben a szeretetük, türelmük, önfeláldozásuk egyre inkább isteni vonásokat öltött úgy, hogy én is rajtuk keresztül csodálkoztam rá még jobban Istenre, aki még e megdöbbentő gondoskodásnál és szeretetnél is jobban szeret bennünket.

**„Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges.”
(Lk 18,27)**

„Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges” (Lk 18,27) – áll egy képeslapon, amit vigasztalásul kaptam. Csak napok múltán jöttem rá, mi ebben a vigasztalás. Jézus mondja ezt az elképedt tanítványainak, amikor azok látván, hogy mennyire nehéz Istenhez jutni, felkiáltanak: „*Akkor ki üdvözülhet?*” Ekkor emeli fel Jézus a tekintetüket arra az Istenre, akinek hatalma van az emberi határokon túl is.

Azok a kezek, amik szüleinket így formálták, a világmindenséget hordozó, szertető kezek mindannyiunkért, értük is átszögezett kezek. Hiszem, hogy aki életükben szeretetével vette körül a szüleinket, és saját szeretetét adta beléjük, az nem engedte át őket ostoba vagy gonosz véletleneknek. Még ha szemmel láthatóan ez történt is.

Ma Észak-Korea az az ország, ahol a legsúlyosabb a keresztyénüldözés. Hivatalosan nincs karácsony. Jézus Krisztust száműzték az időszámításból. 2009-et ott 97-es évnék nevezik, mert 97 évvel ezelőtt született „a nagy vezér”, Kim Il Szung (Kim Ir Szen), aki 1994-ben halt meg, s akit azóta „örök napként” kell tisztelni. Fia Kim Dzsong Il, akinek titkosrendőrsége üldözi a keresztyéneket, és a harmadik generációig ki akarja őket irtani.

Az embereknek Kim Il Szungot és Kim Dzsong Ilt istenként kell imádniuk. Aki nem hajol meg az országszerte felállított hatalmas szobrok előtt, azt munkatáborba

tus testét Észak-Koreában megsemmisíteni. **A súlyos üldözés ellenére mégis kb. 200.000 keresztyén van az országban.** A „föld alatt” találkoznak kisházi gyülekezetekben, behúzzák a függönyöket és suttogva énekelnek. Kívülről megtanult bibliarészletekkel erősítik egymást. A nehézségek ellenére növekszik közöttük az egység. A házi gyülekezetek szövetkeztek, és egy imakampányt hívtak életre: „Imádkozni akarunk országunkért. Kérünk, imádkozzatok velünk, hogy az evangélium átformálja az országunkat, és legyen erőnk, hogy hűek maradjunk Jézushoz!”

Ez a kérésük üldözött testvéreinknek.

De ők továbbra is hallgattak. A felügyelő átkozódott: Ti, kurvák fia! Gyertek ide, mind a nyolcan, a padlóra veletek, arccal lefelé!

Odaléptek, letérdeltek és lehajtották a fejüket. A felügyelő odakiáltott néhány másik fogolynak: Ezeket a disznókat meg kell leckéztetni! Hozzatok égő fémeket a kályhából, és öntsétek rájuk!

A munkások arca elfehéredett. A folyékony fém több mint ezer fokos volt. Tétovázta.

Velük együtt akartok meghalni? – ordított rájuk a felügyelő.

A munkások elszaladtak a kondérért, és ráöntötték az olvasztott fémeket a nyugod-

A Föld „legsötétebb” országa

viszik. A nép szenved a korrupció miatti éhínségtől. 30 munkatáborban kb. 200.000 ember szenved kegyetlen kínzások alatt. **70.000 keresztyén van munkatáborban.** Kínzások, kivégzések és embertelen kísérletek történnek minden nap. A foglyoknak napi 18 órát kell rabszolgaként dolgozniuk.

Soon Ok Lee asszony 1994-ben szabadult ki hat év munkatábori fogság után. „Imádkozzatok Észak-Koreáért!” – kéri a könyvében.

Az iskolákban a tanárok módszeresen kikérdezik a gyerekeket, hogy a szüleiknek van-e Bibliájuk. Egyszer egy gyermek kikotyogta, hogy a nagymamája a fotelben rejtett el egy Bibliát, ezért az egész családot munkatáborba hurcolták.

Ri Hyon-Okot, egy 33 éves hölgyet 2009 nyarán bibliaterjesztésért nyilvánosan kivégezték, férjét és szüleit büntetőtáborba szállították.

Ennek a rendszernek sem sikerült Krisz-

Egy fejezet Soon Ok Lee könyvéből

Az öntöde

Egyik este 1992 februárjában az öntödébe mentem. A napi munka már majdnem véget ért, és nekem kellett a gyártást ellenőriznem. Láttam, amint nyolc keresztyén fogoly egy nagy metálkondért cipelt, amelyben olvasztott érc volt. Egy felügyelő szidalmazta őket hangos átkozódások közepette: „Holnap átnevellek benneteket, amiért ennyire csökönyösek vagytok! Holnap megtisztítom a gondolataitokat! Holnap mindenkinek el fogjátok mondani, hogy a mennyország csak egy mese, különben meghaltok! Megértettétek?” Egyikük sem felelt.

Másnap eljött az átnevelő program ideje. A felügyelő mindenképpen rá akarta venni őket, hogy tagadják meg a hitüket. Rájuk üvöltött: Mért nem válaszoltok? Azonnal válaszoljatok!

tan fekvő keresztyénekre. Hirtelen égő hús szaga érződött. Láttam, amint a testek összezsugorodtak, ahogyan a folyékony fém a testükbe égett. A padlóra estem, majdnem elveszítettem az eszméletem a sokktól. Eszelősen üvöltöttem. A többi fogoly is kiáltott, miközben nyolc társunk meghalt.

Ránéztem a holttestekre. Miben hittek ezek az emberek?! Mi lehetett fontosabb az életüknél?! **Azokban az években ott a táborban sok keresztyént láttam meghalni. Egyikük sem tagadta meg Istent.** Csak annyit kellett volna mondaniuk, hogy már nem hisznek Istenben, és azonnal szabadon engedték volna őket. Miért nem féltek a haláltól? Az ő hihetetlen hitük nagy kérdést ébresztett bennem: Mit láttak ezek az emberek? Mi volt nekik, ami nekem nem?!

Forrás: *Ágak az olajfában:*

<http://www.zsidok-keresztanyek.eu>

Párkapcsolatok, krízishelyzetek, gyermekvállalás

Istenem, istenem, ugyan mit csináljak?
Legénykedjem-e még, vagy megházasodjak?

(csíki népdal)

A kapuba' a szekér,
Itt a legény leányt kér.
De a leány azt mondja,
Nem megyek férjhez soha.
(széki népdal)

Szárnya, szárnya, szárnya a madárnak,
Nincsen párja, hej, a magyar lánynak.
(bodroközi népdal)

A kutatási adatok bizonyítják, hogy a házasságok számának csökkenése ellenére a házasság intézményének presztízse Magyarországon változatlanul erős, a házasság továbbra is a legtámogatottabb és legmegfelelőbbnek tartott párkapcsolati, együttélési forma. Mi okozza, hogy ennek ellenére a legények nem házasodnak, a leányoknak meg „nincsen párja”, sok a magányos fiatal nő és férfi? És hogy változtathatnánk azon, hogy a boldognak induló házasságok közül szinte minden második felbomlik? Mit tehetünk annak érdekében, hogy segítsük a fiatalokat a tartós párkapcsolatok megtalálásában és megtartásában?

2009-ben több mint 55 százalékkal kevesebb volt a házasságkötések száma, mint 1990-ben. A házasulók korösszetételében történt változások miatt folyamatosan emelkedik a házasulók átlagos életkora: 2008-ban a nőknél 27,9 év, férfiak esetében 30,4 év.

Az alternatív együttélési formák, minde-

nekelőtt az élettársi kapcsolatok fokozódó térhódítása tapasztalható. A nem házas együttélések gyakoribbá válása megváltoztatta az élettársi kapcsolatok társadalmi megítélését, elfogadottságát. *A 25–29 éves korosztályon belül az élettársi kapcsolatban élők aránya a 40 százalékot is eléri.*

2009-ben 36.750 házasságot kötöttek Magyarországon és 25.155 volt a válások száma. A felbomló házasságok 60%-ában van kiskorú gyermek. Ez közel 660 ezer gyermeket, félmillió családot, kb. 1,2 millió embert érint. Ez az ország legnagyobb kisebbsége, mégis a legészrevétlenebb.

Ugyanakkor a legújabb amerikai hosszú távú követéses vizsgálat eredményei szerint az elvált férfiak 2,37-szer, az elvált nők kétszer nagyobb valószínűséggel haltak meg 1941–2006 között, mint a házas társaik. Ez a különbség szignifikáns maradt akkor is, ha az adatokat az ismert kockázati tényezők szerint korrigálták, bár a házasságok között a különböző önkárosító magatartási formák (dohányzás, kóros alkohol-

fogyasztás) is jelentősen ritkábbak.

A válás nagyobb valószínűséggel következik be azok között, akik a házasságkötés előtt már együtt éltek, akiknek nincs gyermekük, és akik nem vallásosak.

A párok – legyenek azok élet- vagy házastársak – gyermekvállalási döntését jelentősen befolyásolja a bizonytalanság, kiszámíthatatlanság, ami az életük különféle területeit jellemzi.

A fiatal nők körében az átlagos kívánt gyermekszám 2 és 3 között van, tehát fiatal korban még úgy tervezik az életet, hogy nagyobb gyermekszámú családot alapítanak. Ehhez képest 2008-ban még mindig mintegy 44.000 művi terhességmegszakítást végeztek Magyarországon.

A házasságban élők gyermekvállalási hajlandósága magasabb, mint a házasság nélkül együtt élő párok átlagos gyermekszáma. A házasodási kedv visszaesése, a későbbi életkorra kitolódott gyermekvállalás, az élettársi kapcsolatok térnyerése – sok más tényező mellett – csökkenti a ter-

mékenységet, ezért *szemléletváltásra és komplex programokra* van szükség annak érdekében, hogy a negatív tendenciákon változtatni lehessen.

Ennek megfelelően a munkacsoport javaslatai hét területre terjednek ki. A legfontosabb javaslatok közül emelünk ki néhányat:

1. Oktatás-nevelés

Talán ez a legfontosabb terület. Minden korosztályban, már az óvodáskortól szükséges bevezetni *olyan tárgyakat, programokat, amelyek segítik a helyes önismeret, a pozitív életszemlélet kialakulását, felkészítenek a*

felelős és el-

Fontos a szülői hivatás fontosságának, méltóságának tudatosítása, hogy a gyermekek számától függetlenül a gyermek nevelése a legértékesebb életfeladat.

kötelezett, egyenrangú társas kapcsolatokra, egymás közötti kommunikációra, konfliktuskeze-

lésre. Ennek érdekében nagyon fontos volna ilyen készségek tanítása a pedagógusok folyamatos továbbképzése keretében.

A megváltozott társadalmi körülmények között alapvető feladat a női-férfi szerepek újrafogalmazása. A gyermekek világhozatala és szoptatása, a biztonságos korai anya-gyermek kapcsolat kialakítása a nők elidegeníthetetlen feladata, erre már a kislányokat is fel kell készíteni. Ugyanakkor az új társadalmi körülmények között rendkívül fontos a kisfiúk felkészítése az apaságra, a családi munkamegosztásban való sokkal aktívabb részvételre, a gyermeknemzés csodálatos és felelősségteljes vállalására. Nem igaz, hogy a férfiakban nincs meg az ösztönös vágyakozás

arra, hogy a gyermekeikben éljenek tovább, ezt csak a modern társadalom silányítja le a férfiak esetében az öncélú szexualitásra. *Mindkét nemből igen fontos a szülői hivatás fontosságának, méltóságának tudatosítása, hogy a gyermekek számától függetlenül a gyermek nevelése a legértékesebb életfeladat.* A kutatások egyértelműen bizonyítják, hogy a bizalomteli szülő-gyermek kapcsolat a legfontosabb védőfaktor a későbbi tartós kapcsolati képesség kialakulásában, de egyben igen jelentős testi-lelki egészségvédő tényező.

Felmérések szerint a nemi szerepek a magyar társadalomban válnak szét leginkább a vizsgált európai országok között. Az,

hogy a magyar férfiak ma is elsősorban saját felelősségüknek tekintik a család

anyagi feltételeinek megteremtését, súlyos stresszforrás a számukra, és sokakat visszariaszt a családalapítástól. Ezért a nevelés egyik fontos területe a családban a férfiak és nők közötti együttműködés megtanítása. Ezen a területen számos probléma van, amit kezelni szükséges (családi kötelezettségek és munkavállalás összehangolása; háztartási teendők, gyermeknevelési feladatok megosztása, közös ellátása; karrierépítésben egymás támogatása stb.)

Osztályfőnöki órákra hívjanak meg pozitív példát mutató házaspárokat, családokat, egyéb előadókat!

Az egyetemeken, főiskolákon családbarát környezetet kell kialakítani, ami lehetővé teszi, hogy a felsőfokú végzettséget szerző fiatalok a biológiai és pszichológiai szempontból ideális életkorban is vállalhassanak gyermeket, és ezzel a későbbi pályájukat is jobban elő tudják készíteni. Erre sok pozitív nemzetközi példa van, lakhatási támogatás a párok részére, családbarát vizsgarend, gyermekfelügyelet szakmailag igényes megszervezése.

A Három királyfi, három királylány Intézet

ösztöndíj kiírásával támogathatja ilyen meglévő tananyagok, programok elterjesztését és új programok kidolgozását mind a pedagógusképzésben, mind az iskolai oktatásban.

Az igen fontos „gender” (vagyis a két nemet érintő) kutatásban „új feminista” szemléletre van szükség, ami a nemek szembeállítása helyett a nemek közötti együttműködést hangsúlyozza.

2. Sajtó, média, kultúra, modern kommunikáció (internetes eszközök), reklámok

Mindezek a tömegeket elérő csatornák jelentősen befolyásolják az életszemléletet, életmódot, a mai fiatalokra különösen nagy hatással vannak. Ezért az ő bevonásuk, rajtuk keresztül pozitív minták megjelenítése kiemelkedően fontos elem. Ösztöndíjak, pályázatok kiírásával, témába vágó írások, filmek, programok, műsorok támogatásával látjuk megvalósíthatónak a bevonásukat. Ebben a kérdésben a médiumok képviselőinek együttműködése alapvető.

3. A lelki-teszt egészségmegőrzés támogatása, szakmai szolgálatok/szolgáltatások

Ezen a területen jelentős előrelépésre van szükség, meg kell erősíteni a meglévő szolgálatokat, hogy a családok, (házas)párok számára könnyen elérhető mentális támogató, megelőző családterápiás és tanácsadó hálózat jöjjön létre.

A gyermekvállalásnak sajnos gyakori akadálya a férfiak/nők számos egészségi problémája, a szenvedélybetegségek jelenléte, a lelki természetű betegségek elterjedtsége, a környezeti ártalmak vagy pszichés problémák okozta meddőség, az egészségtelen életmód. Ma Magyarországon gyakorlatilag alig van elérhető megelőzési hálózat, pedig a megelőzés lényegesen költséghatékonyabb volna, mint a későbbi súlyos betegségek gyógyítása.

Önkéntes egészségpénztárak vagy más megelőzési szolgáltatások keretében stresszkezelő, reprodukciós zavarokkal kapcsolatos és más életvezetési-megelőzési szolgáltatások bevezetését javasoljuk.

Ugyanakkor tudatosítani szükséges mind a férfiakban, mind a nőkben, hogy a kiegyensúlyozott házasság, a gyermekek léte egyúttal „életbiztosítás” is, ezek egészségvédő szerepe egyértelműen ki-mutatható.

4. Kortárs programok, ifjúsági szerveződések bevonása

A fiatalok nélkül a róluk szóló, az ő életüket befolyásoló lépéseket nem érdemes tenni. A gondjaikat, motivációikat, kortársaik megszólíthatóságának módját ők ismerik legjobban, ezért a programban kiemelt jelentősége van az ő részvételüknek, elérésüknek mindazonon a csatornákon keresztül, amelyeket ma használnak. Ennek kapcsán azt a gondot viszont kezelni kell, hogy a fiatalok jó része szinte már a virtuális világban él, és a való élet realitásaival nincs tisztában, ezért annak szépségei, örömei sem jutnak el igazán hozzájuk. Támogatjuk a Három királyfi, három királylány társkereső szolgálat beindítását.

A felsőoktatásban már magasabb a nők aránya, mint a férfiaké, ez magával hozta azt a problémát, hogy sok fiatal nő „rangon alulinak” érzi, ha nem azonos végzettségű a párja, ellenben a kevesebb diplomás férfi miatt sokan így egyedül maradnak. Ezért azt is fontos megértetni, hogy egy jól képzett középszintű szakember és egy felsőfokú végzettségű leány (pl. egy pedagógus) méltó társai lehetnek egymásnak, és boldog életet élhetnek együtt.

5. Egyházak, civil szervezetek szerepe

Mind az egyházak, mind a családokkal foglalkozó civil szervezetek sokat tehetnek a saját tagságuk körében és a környezetükben, településükön szinte az összes területen, amit a munkacsoport javasol.

Számos meglévő és sikeres projektjük bevonható a megvalósításba (pl. jegyesoktatások, ifjúsági programok, családpszichológusok stb.)

Különösen sokat tehetnek a civilek és az egyházak a fiatalok társtalálásának elősegítése terén. Komoly gond, hogy csak elvétve vannak alkalmak, terek, közösségi programok arra, hogy a fiatalok egymásra találjanak, alaposabban megismerhessék egymást, és egy barátság nyomán akár házasság is létrejöhessen – különösen a 25–35 éves korosztálynak vannak nehézségei. (Példa: az evangélikus egyházban „Páratlan klub” működik).

Támogatni kell az iskolai, munkahelyi körösök, táncházak, a fiatalok élettel kapcsolatos kérdéseit megbeszélő klubok, „szalonok” működtetését, az életkészségeket, stresszkezelést elősegítő csoportos tréningek tartását.

Igen fontos volna az önszerveződő csoportok megerősítése, akik – maguk is érintetteként – sokkal jobban tudják, hogy mire van szükségük. Ennek kitűnő példája a Nagycsaládosok Országos Egyesülete, az Otthon Segítünk mozgalom, de a gyermekeiket egyedül nevelő szülők vagy más önszerveződő csoportok pályázatainak támogatása.

Fel kellene újítani a komaság, kereszt-szülőség fontosságát, különösen a kényszerűen gyermektelenek igen komolyan segíthetnének ilyen módon a gyermekes családokat.

6. Társadalmi-politikai elköteleződés, jogszabályok, kutatások

A kormányzat és a politikai elit elköteleződése elengedhetetlen. Emellett szükséges az Alkotmány megfelelő részeinek megerősítése, házasság-, család-, gyermekvállalás ellenes jogszabályok kiiktatása, helyettük pozitív irányba ható törvények, szabályozások megalkotása.

Szükségesnek látszik a már meglévő kutatási anyagok eredményeinek áttekin-

tése és további célzott kutatások indítása, hogy feltárjuk pl. a kapcsolatteremtési és döntésképesség hiányának okait és más olyan tényezőket, amelyek a valódi gátakat jelentik.

7. „Haza a magasban” – össznemzeti szintű lépések, kiterjesztés a Kárpát-medencére

Amikor a magyar népességről gondolkodunk, nem hagyhatjuk ki a határon túl élő nemzetrészeket sem. Egy részük a migráción keresztül Magyarországon telepszik le, és így részesei a népesség alakulásának, más részüket pedig saját lakóhelyükön szükséges megszólítani, mert a magyarság fogyása a Kárpát-medence egyes részein még az anyaországi helyzetnél is súlyosabban jelentkezik.

A vitaanyagban tett kb. 60 javaslat nagy része össznemzeti szinten is érvényes megoldásokat szorgalmaz. Tisztában vagyunk azzal, hogy ezek egy része hosszú távú elkötelezettséget és programokat igényel. A kutatások azt bizonyítják, hogy a magyar emberek gondolkodásában a család és a házasság, a gyermekvállalás még mindig pozitívan jelenik meg, a boldogság forrása. Ezért a munkacsoport javaslatai szeretnék megragadni ezt a lelkek mélyén még ott szunnyadó érzést és vágyat, és segíteni abban, hogy minden egyes magyar férfi és nő lehetőséget kapjon az általa vágyott boldog élet elérésére, ami egyúttal a népesedési helyzetünk javulását is maga után vonhatja.

A fenti írás összefoglaló a Népesedési Kerekasztal Párkapcsolatok, krízishelyzetek, gyermekvállalás munkacsoportjának anyagából.

Kormosné Debreceni Zsuzsa és a 7. munkacsoport munkatársai

Koordinátor: Kopp Mária

Akik Istent szeretik...

Szívügyem volt az elveszettek megtalálása és a fiatalok megszólítása, aktivizálása.

Hogyan kerültek Horvátországba? Milyen kudarcaik, eredményeik voltak?

Missziói munkánkat Ausztriában kezdtük a jugoszláv vendégmunkások között, ezért megtanultuk nyelvüket, a szerbhorvátot. Az volt a feladatunk, hogy megszólítsuk a különböző osztrák településeken élő jugoszlávokat. Bibliát adtunk nekik, és bibliai alapismerteket tanítottunk. A Jugoszláviában beszélt összes nyelven kapható volt nálunk Szentírás. Időnként szerveztünk evangelizációs alkalmakat az

osztrák evangélikus egyházakban is.

Ugyanakkor a zágrábi teológián tanultam, s tanulmányaim végeztével meghívott oda a Horvát Protestáns Egyház vezetője, dr. Vladimir Deutsch. Két helyet ajánlott, a szarajevóit és az eszékit – mi ez utóbbit választottuk, s 1984-től 1991-ig, a háború kitöréséig voltunk ott.

A szolgálatot egy idős lelképásztortól vettem át, aki messziről járt át időnként egy-egy alkalmat megtartani. Mi voltunk tehát ott az első lelkészesalád a második világháború óta. Feladatomban éreztem, hogy megtaláljam az elveszett báránykákat, és megvigasztaljam őket Isten igéjével. Mindeközben sokat utaztunk Szlovénia-szerte. Feleségem, Tuula a gyermekekkel foglalkozott, beindította a vasárnapi iskolát, és a nők közötti munka is az ő dolga volt. Rendszeresen volt bibliaóra, istentisztelet. Kéthetente tartottunk né-

MATTI KORPIAHO földműves családban született 1946-ban. Asztalosból lett misszionárius. Évtizedeken át a Finn Rádiómisszió (Sanansaattajat) munkatársaként dolgozott. Feleségével, Tuulával 1974-től kezdve előbb Ausztriában, majd Jugoszláviában szolgált. 1991–2009 között a Sanansaattajat belmissziói szolgálatának volt a vezetője.

Sokat tett a Magyar Rádiómisszióért. S most, hogy nyugdíjba vonulása kapcsán interjút kértünk tőle a *Híd magazin* számára, egy kérése volt: tájékoztassuk továbbra is szolgálatunkról, hiszen ő nyugdíjas misszionáriusként is imádságaiban fog hordozni bennünket.

met istentiszteletet a vajdasági Verbászban, és újraindítottuk a rendszeres istentiszteleteket Vinkovcében.

Közben elvégeztem Zágrábban a mesterképzést, és évekig tanítottam a teológián.

Szívügyem volt az elveszettek megtalálása és a fiatalok megszólítása, aktivizálása. Annak ellenére, hogy nagyon keményen dolgoztunk, a rendszeres templomba járók száma elég alacsony maradt.

Hogyan emlékszik vissza a rádiómisszió nagytarcsai időszakára, illetve a cinkotai központ épülésére?

Kapcsolatom a rádiómisszióval a *Trans World Radio* által kezdődött. Terray László lelkész készítette akkoriban a magyar adásokat. Körülbelül Horvátországba költözésünk idején, 1984 körül egy lelkészkonferencián találkoztam dr. Pósfay Györggyel, aki Genfben

dolgozott a Lutheránus Világszövetség-nél, és szintén készített rádióműsorokat, valamint dr. Harmati Bélával, a későbbi püspökkel. Tárgyaltunk a rádiómisszióról, s általuk ismertem meg Gáncs Péter akkori nagytarcsai lelkészt, a mai püspököt.

A Finn Rádiómisszió kész volt támogatni a Magyar Evangélikus Rádiómissziót és segíteni abban, hogy előbb Nagytarcsán, majd Cinkotán létrejöjjön egy rádióstúdió. Ekkor történt az egész rádiómisszió átköltöztetése Magyarországra, s mi ezt segítettük. Az én feladatomban az volt, hogy segítsek Per-Olof Malknak, a Sanansaattajat missziói igazgatójának az anyagi fedezet összegyűjtésében és a szükséges imaháttér kialakításában. Rendszeres magyarországi útjaim során mindig kaptam naprakész információt és motivációt arra, hogy látogassam a gyülekezeteket, imádságra buzdítsak és pénzt gyűjtsek. Nagy örömmel kísérem figyelemmel azóta is a magyar rádiómisszió fejlődését.

Milyen várakozással indultak szolgálatuk elején? Visszatekintve milyen tanulságokat látnak? Mit terveznek a nyugdíjas évekre?

Fiatal hívőként látásunk és elhívásunk volt a misszióra. Úgy éreztük, ez az élethivatásunk. Semmi más nem tudtunk elképzelni. Isten hűsége folytán 18 év külföldi és 18 év finnországi szolgálatot kaptunk. Minden lépésnél látjuk az ő terveit, gondoskodását, vezetését. *„Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, akiket elhatározása szerint elhívott”* (Róm 8,28) – ez a mi igénk.

Reméljük, hogy nyugdíjas misszionáriusként is tudunk szolgálni.

Most több időnk van a hobbinkra – Mattinak a családfakutatásra, Tuulának pedig a nyelvtanulásra...

● HULEJ ENIKŐ

Tuula a vasárnapi iskolásokkal

Tuula és Matti Korpiaho

Matti, Branko Beric, Vlado Prutki, 2005

A finnek értünk imádkoznak

A Finn Rádiómisszió (Sanansaattajat) 2010. évre szóló imanaptárában szerepel rádiómisszióink is. Minden hónap 12. napján a következő vezérfonal alapján imádkoznak értünk és szolgálatunkért azok a finn testvérek, akik szívükön viselik a misszió ügyét:

- A Magyarországi Evangélikus Egyház és az Evangélikus Missziói Központ
- Szeverényi János országos missziói lelkész és munkatársai
- A szomszédos országokban élő magyar kisebbségek
- A szlovák evangélikus egyház és médiamunkája
- A magyar és a szlovák nyelvű műsorok hallgatói és az utógondozás

Visszhang

Válogatás az Evangélikus Rádiómisszió munkájára való visszajelzésekből

• H. E.

Fiatal nő telefonált: Hallgatom a Civil Rádióban a műsorukat. A tegnapi adásban elhangzott beszélgetés, a keresztyén orvos szavai sokat jelentettek számomra, mert egy nagyon komoly betegségben szenvedek.

Középkorú férfi mondta: Letöltöttem a honlapról azt az interjút, amelyben egy egykori meggyőződéses materialista beszél arról, hogyan változtatta meg Isten az életét. Csodálatos volt hallani, hogy a mennyei Atya hogyan mutatkozott be ennek az asszonynak, és hogyan ismertette meg hívő keresztyénekkkel, akik segítettek aztán a hitbéli növekedésben.

Idős asszony kérése: Hallottam a Lázár Attilával készült beszélgetést. Szeretném megvenni a zenei CD-jét! Korábban már megvolt, de elajándékoztam.

Idős asszony, magazinunk előfizetője köszönetét fejezte ki a legutóbbi szám fókusz témája miatt. Az idősekről szóló szám cikkeire utalva megállapította: Milyen igaz és bátorító mindez!

40 év körüli férfi, a missziói konferencia résztvevője telefonált: Emlékszem, hogy két-három éve hallottam egy interjút, melyben egy katolikus nő beszélt a prostituáltmisszióról. Szociális területen dolgozom, és a városban egy új projektet kezdünk a perifériára szorult emberek között. Szeretném megmutatni ezt az interjút a munkatársaimnak! Hol találom?

Fiatal nő telefonált: A műsorban elhangzott egyik zeneszám nagyon megérintett. Megtudhatnám a címét és a szerzőjét?

Idős asszony kérdése: Hallottam a lelkigondozó lelkésszel készült beszélgetést. Sok kérdésemre választ kaptam. Aggódom azonban a barátnőm lányáért. Tudna nekem tanácsot adni, hogy segíthetnék neki?

A Kossuth Rádió Evangélikus félórája utáni telefonügyeletben érkezett jelzés: Örülök annak, ha rejtvényként olyan bibliai kérdést adnak, amelynek megválaszolásához fel kell lapozni a Bibliát! Sokat tanulok ezekből.

A magazin megjelenése után általában elhangzik egy beszélgetés a fókusz témáról a főszerkesztővel. A legutóbbi eredményeként öt új előfizetőnk lett.

Cselekvő szeretet

fotó: Hulej Klaudia

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium március 29-i csendesnapján a diákok számos olyan egyházi szolgálattal ismerkedtek meg, melyek a cselekvő szeretet példái. A mozgássérültek, siketek, drogosok között szolgálók mellett egyházunk misszióisait B. Pintér Márta (női misszió), Balogh Éva és Kulcsár Zsuzsanna (kórházi lelkigondozás), Szeverényi János (cigány-misszió) és Hulej Enikő (rádiómisszió) képviselte.

• H. E.

Missziói percek IX-X.

Isten megengedte – Beszélgetés Bálint Józsefnével, a Missziói Központ volt irodavezetőjével férje betegségeiről.

Cigány sorsok – Három asszony, Orsós Györgyné, Kovács Ferencné és Bogdán Józsefné vall élete örömeiről és nehézségeiről.

Főzés és misszió? – Interjú Mátyás Etelkával, akinek kiskonyhájában szeretet és kellemes időtöltés mellett lelki gyarapodást is kapnak a falu fiataljai.

Menteni bármi áron – Keveházi László idézi fel az embermentő lelkész, Sztehlo Gábor alakját.

Hogyan viszonyuljunk a közülethez? – Blaskó Péter mondja el véleményét politikáról, színházról, hitről.

A teológia mindenkié? – dr. Matus Péter fizikus szerint igen...

Mindez csupán kis ízelítő abból a gazdag hanganyagból, amely sorozatunk legújabb dupla CD-jén megtalálható. A Kossuth Rádió *Evangélikus Félórájában* elhangzó *Missziói percek* rövid jegyzetei és interjúi egyéni elcsendesedésben és gyülekezeti alkalmakon egyaránt használhatók. Ára: 2400 Ft.

Az elmúlt négy év teljes anyaga – külön-külön is – megvásárolható. Egy dupla kazetta ára 1200 Ft.

Megrendelhető:

Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40. Tel.: 06 1 400 3057 (délelőtti órákban)

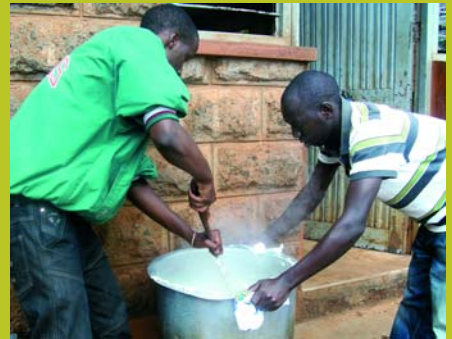
E-mail: evmis@lutheran.hu

• H. E.

Hat hónapos szolgálat képekben

Bence Zsófi Anna gyógytornász a Külmissziói Egyesület kiküldetésében szolgált augusztus utolsó napjától február végéig Kenya fővárosában, Nairobiban. Feladata volt a Kawangware nyomornegyedében élő árva gyermekek gondozása és az utcán élő, hajléktalan fiatalokat felkaroló misszió segítése. Mindent a főváros Uhuru gyülekezetének „Heart to heart”, azaz Szívtől Szívig Alapítványának önkéntes munkatársaként végezte. Gyógytornászi végzettségének mégsem Nairobiban vette igazán hasznát Zsófi, hanem az ország belsejében fekvő Maralában, ahol mozgássérült gyermekekkel foglalkozhatott. A hat hónap élményeiből ízelítőt adnak Kenyában készített fotói.

Sok szeretettel hívjuk érdeklődő testvéreinket nyári konferenciánkra, amelyet Piliscsabán rendezünk

LÉGY BÉKEKÖVET!

címmel.

A 2010. július 8–11. között tartott konferencián – az igetanulmányokon túl – vetített képes beszámolót tart Bence Zsófi Anna, valamint megismerkedhetnek az érdeklődők más, Magyarországon szolgáló missziói szervezetek szolgálatával. A konferencia részvételi díja: 10.000 Ft + 500 Ft ágyneműhuzat (Az EKME konferenciával párhuzamosan gyermek- és ifjúsági konferenciára kerül sor július 7–13. között)

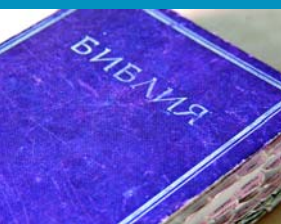
Jelentkezni az EKME címen lehet: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Jézus korabeli zsinagóga- ra bukkantak Galilea kö- zelében

Egy hotel építési munkálatai során a Galileai-tenger partján egy 2000 éves zsinagóga maradványaira bukkantak 2009 szeptemberében. Migdal városában – amelyet Mária Magdaléna születési helyének tartanak – az elpusztított Második Templom menórájának egy ritka ábrázolására bukkantak. A zsinagóga egyike annak a hét ismert zsinagógának, mely a Második Templom korából való.

Előzetes engedélyhez kötött evangelizáció

Az oroszországi egyházi szervezetek missziós tevékenységük jelentős korlátozásával kell, hogy szembenézzenek, miután

az ország Igazságügyi Minisztériuma 2009 októberében módosította a vallástörvényt. Vallási szabadságjogi megfigyelők aggályosnak tartják, hogy kormányzati engedély szükséges ahhoz, hogy bárki megoszthassa hitét egy, az adott valláshoz nem tartozó személlyel. Még az Orosz Ortodox Egyház – amely egyébként együttműködött a kormányzattal a külföldről jövő missziós tevékenységek korlátozásában – is tiltakozott, egyik vezetője által „lelki terrorizmusnak” minősítve a törvénymódosítást.

Nigéria ellenőrzi a prédiká- torokat

Nigériában 19 északi állam kormányzója úgy döntött, hogy ellenőrző bizottságot hoznak létre a muzulmán és keresztyén gyülekezeti vezetők kinevezésének a jóváhagyására, illetve a missziós tevékenység szabályozására, hogy csökkentsék a vallási konfliktusok számát. A döntésre azt követően került sor, hogy a nyugatellenes Boko Haram szekta százakat mészárolt le 2009 júliusában és augusztusában. A Nigériai Keresztyén Gyülekezetek Szövetsége bírálta a döntést.

Forrás: Christianity Today, 2009

India felkerült a szabad vallásgyakorlást ellen- zők listájára

A nemzetközi vallásszabadság amerikai bizottsága [U.S. Commission on International Religious Freedom] 2009 augusztusában felvette Indiát a szigorú megfigyelés alatt tartott országok listájára. A bizottság szerint az indiai kormány elmulasztja megbüntetni azokat, akik erőszakos cselekedeteket követnek el a vallási kisebbségekkel szemben. A bejelentés egybeesett a hindu szélsőségesek helyi keresztyénekkal szembeni, Orissa nevű pogromjának egy éves évfordulójával. India határozottan tiltakozott amiatt, hogy felkerült a listára, amelyen olyan országok neve szerepel, mint Afganisztán, Fehéroroszország, Kuba, Egyiptom, Indonézia, Laosz, Oroszország, Szomália, Tádzsikisztán, Törökország és Venezuela.

Bírósági döntés: az erkölcs fontos

Alabama Állam Legfelsőbb Bírósága döntése alapján a közérkölcstörvényes alapot biztosít a kereskedelmi tevékenység korlátozására. A 7:2 arányban meghozott döntés megvédte azt a korábbi határozatot, mely az egész állam területén megtiltotta a szexuális játékszerek forgalmazását.

Havanna engedélyezi az egyházak szolgálatát a börtönökben

Kuba kommunista kormánya 50 év után első ízben engedélyezte az egyházi szolgálatokat a börtönökben, amennyiben erre a bentlakók igényt tartanak. Ez a tavaly augusztusi döntés volt a legfrissebb jele annak, hogy a kormány korábbi kemény politikája az egyházakkal szemben enyhülőben van. A döntést a Kubai Egyházak Tanácsa (Cuban Council of Churches) üdvözölte, bár vallási szabadságjogi megfigyelők megjegyezték, hogy az elmúlt hónapokban rengeteg állami la g nem nyilván-
tartott kariz-
m a t i k u s
(Pentecostal)
gyülekezet
lelkészét vet-
ték őrizetbe.

Minden elvetetett gyermek vére Ábel véreként Istenhez kiált

A Válságterhességi Tanácsadó Központ szolgálatáról

Ma a világon a legveszélyesebb hely az anya méhe! Világszerte évente 55 millió magzatot pusztítanak el abortusz útján, Magyarországon pedig 40% esélye van egy megfogant magzatnak arra, hogy elvetetik.

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ne akarjon gyermeket, de csak addig, amíg nem fogant meg benne az új élet. A már elindult terhesség megszakítása, a magzat halála az anyára nézve is súlyos testi és lelki következményekkel jár. Több-szöröse emelkedik az emlőrák, a meddőség, a későbbi koraszülés, a depresszió kockázata. Évek múlva is érezhetőek a következmények: szorongás, bűntudat, önpusztítás, kiegyensúlyozatlan párkapcsolat, alacsony önértékelés stb. Az érintett sokszor nincs is tudatában, hogy az abortusz utáni traumában szenved.

De van segítség! Mindenki számára, aki elmegy beszélgetni a nem tervezett terhességével kapcsolatos félelméről, megoldhatatlannak látszó problémáiról vagy a már megtörtént abortusz miatti lelkiismeret-furdalásáról.

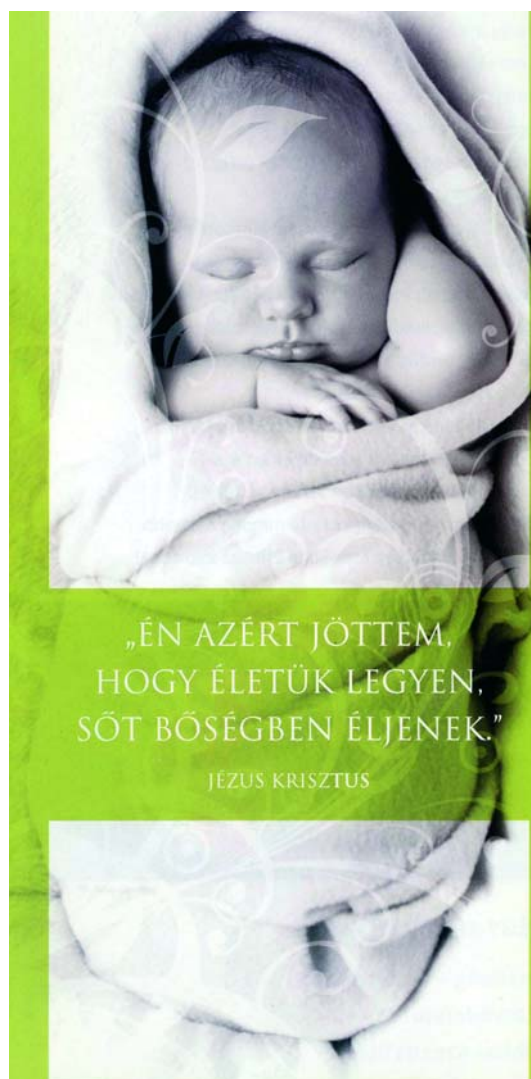
A Kiáltás az Életért Egyesület a Keresztyén Orvosok Magyarországi Társaságtól szervezetileg független, de vele szoros kapcsolatban álló, közhasznú civil szervezet. Hangsúlyozottan felekezeti-közi, Krisztus-központú szolgálat. Céljai megegyeznek bármely keresztyén felekezetével: az élet védelme, a hozzájuk fordulók testi-lelki egészségének segítése, erkölcsi, anyagi segítség és külön-

böző térítésmentes szolgáltatások nyújtása teljes diszkrécióval. (Ingyenes terhességi teszt, babaruha, lelki és gyakorlati segítségnyújtás.)

A szervezet fő profilja a válságterhességbe került anyák, a terhesség-megszakítás dilemmájában lévők, illetve az abortusz utáni traumában szenvedők segítése, de tevékenységük felöleli a gyermek-, ifjúság- és családvédelmet, valamint a megelőzést, nevelést, rehabilitációt és az örökbefogadás támogatását.

Mindezt önkéntes alapon végzik a munkatársak. Ehhez az egyesület bátorítja és képezi a hívő szolgálattevőket. A tanácsadó képzés évente kétszer négy szombaton át tart, bárki, aki érdeklődik, részt vehet az alkalmakon. A továbbiakban az önkéntesek havonta találkoznak, továbbképzésen vesznek részt, megosztják tapasztalataikat és tanácsolják egymást. Az egyesület bármilyen rendszeres vagy alkalmi segítséget örömmel vesz. Szó szerint életet ment, aki egyszeri vagy havi rendszeres adománnyal tud hozzájárulni ehhez a fontos szolgálatához. Minden hétfőn este a Nagymező utcában este hattól fél nyolcig imaóra van, amelyhez szintén lehet alkalmilag vagy rendszeresen csatlakozni.

Minden olvasót, lelkipásztort kérünk, hogy ha van olyan valaki a környezetében, aki a fenti kérdésekben érintett, bátorítsa, hogy keresse meg a tanácsadó központot, adjon magának és leendő gyermekének még egy esélyt, mielőtt visszavonhatatlan döntést hoz, vagy ha

„ÉN AZÉRT JÖTTEM,
HOGY ÉLETÜK LEGYEN,
SŐT BŐSÉGBEN ÉLJENEK.”

JÉZUS KRISZTUS

„Engem Isten Leleke alkotott,
a Mindenható lehelete éltet.” (Jób 33,4)

ezen már túl van, adjon magának esélyt a gyógyulásra! ● A. L.

1065 Budapest Nagymező u. 49.
(a Nyugati pályaudvarhoz közel)
24 órás információ és segélyszám:
06 70 225 2525
Nyitva tartás:
Hétfő: 14–19 óráig
Telefon: 06 1 413 7412
Kedd: 10–18 óráig
E-mail: tanacsadas@freemail.hu
Szerda: 9–16 óráig
www.valsagterhesseg.org

További elérhetőségek:
Dél-Dunántúl, Kaposvár és környéke
segélyvonala: 06 30 409 9300
www.valsagterhesseg.hu
Dél-Pest: 06 70 334 5052
Pécel és környéke: 06 70 770 9061
Az egri csoport: 06 20 773 9777

Aliansz teológiai műhely Piliscsabán

Az aliansz-jelleg a különféle gyülekezeti háttérből és lelkeségi irányzatokból adódóan sokféle, de Isten ígéjéhez szorosan ragaszkodó látásmód megjelenését eredményezi.

Február 15–16-án ebben a szellemben találkoztak és gondolkoztak együtt fontos, aktuális és izgalmas kérdésekről az Aliansz vezetői a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban.

Ittész István evangélikus lelkész beszélt a kereszt botránjáról, a bűnbánat és a kereszt szükségességéről a sikerorientált világban, ahol a bűn nem bűn és önmegváltást hirdetnek.

Sok egyéb társadalmi probléma mellett szó volt a cigányság és magyarság kapcsolatáról, menekültek, munkanélküliek helyzetéről, válásról, homoszexualitásról, generációs problémákról és természetesen arról, hogy ebben a közegben mi módon kaphat teret az evangélium.

Időről időre szükséges az elvonulás, csendesség, imádság, a célok újra fogalmazása, a tájékozódás és az ellenőrzés, hogy a szolgálat a megfelelő módon, hatékonyan folyik-e. Vajon akik az evangéliumot hirdetik, felkészültek-e a jelen kihívásaira, megalkuvás nélkül, világosan, érthetően közvetítik-e az örökkévaló értékeket a mai ember számára?

Jézus Krisztustól nemcsak parancsot, hanem felhatalmazást, képességeket, a Szentlélek vezetését és erejét is kaptuk. Hatalmas lehetősége és kiváltsága a hívő embernek, hogy Benne éljen, Róla szóljon és Őt képviselje a világban.

Legyünk a világ világossága, ne rejtjük az Ő fényét véka alá!

Az Evangélikus Missziói Központ és a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága kiadásában megjelent iratmissziós kiadványok

Emlékezünk a régiekről

Scholz László visszaemlékezése életútjára,
Budapest, 2005
Az idős evangélikus lelkész 2002. december 7-én

egy kelenföldi gyülekezeti szeretetvendégségen versei kíséretében mesélte el élettörténetét. A könyvecske ezt a visszaemlékezést és néhány fotót tartalmaz.

Missziói szórólapok 28 témában

A15 méretben, a teljes kollekciónal falitábla is rendelhető

Mi az élet célja? – Hogyan találom meg Istent? – Kétség és bizonyosság, avagy még a hitünk is relatív? – Igaz-e a Biblia? – A tudomány megcáfolja a Bibliát? – Korszellem – Szektakérdés – A babonáról józanul – Jézus és a gyermekek – Felnőtteknek gyermekekről – Ébredj, ifjúság! – Az Isten akarata szerinti férfi – Öregség – Szerelem és szexualitás – A házasság – Néhány szó a válásról – Válás és haláleset a családban – Kiutak a magányból – A homoszexualitásról –

Gondolatok az abortuszról – Gondolatok a depresszióról – Gondolatok az öngyilkosságról – Van segítség az alkoholbetegségből – Függetlenség a függőségtől – Betegség - A betegségről és a szenvedésről – A halál: közelség vagy távolság? – A halál felé, benne és utána

Híd evangélikus missziói magazin

Az Evangélikus Missziói Központ negyedévente megjelenő kiadványa

A színes magazin első része a fókusztema (pl. idősek, közélet, házasság, ezotéria, Jézus Krisztus) kibontása keresztyén szemszögből, a másodikban pedig az „élő víz” rovat misszióval kapcsolatos anyagai kapnak helyet.

A Magyarországi Evangélikus Egyház missziós munkaágai

Budapest, 2008

Az egyházunkban működő missziós munkaágak, a missziós szolgálatokat végző szervezetek és néhány feleke-

zetközi missziós szervezet bemutatása.

Képeslap

„Sem halál, sem élet nem választhat el minket az Isten szeretetétől.”

„Sem halál, sem élet nem választhat el minket az Isten szeretetétől.” (Róm 8,38) A képeslapon Szeverényi János fotója, valamint a Missziói Központ logója és elérhetősége látható.

ÉLŐ VÍZ füzetek

1. Akarsz-e meggyógyulni?

Segítség alkoholbetegeknek,
Budapest, 2007

Jézus a radikális fordulatot kínálja fel: Akarsz-e meggyógyulni? Ha igen, akkor az élő, személyes Szabadítóra van szükséged. A kötet szerzői mint teljes empátiát és szolidaritást vállaló útítársak vallanak az Ő hatalmáról, a gyógyulás nehéz, de járható útjáról, s a szabadulás megtapasztalható örömről.

**2. Szőkéné Bakay Beatrix:
EvÉlet – Lelki segély**

A lelkipásztor válaszol, Budapest, 2008
Családban vagy idősek otthonában? – Megmérgezett szavak – Hitetlen házastárral felemás igában – Van-e feltáma-

dáshitünk? – Mindenáron aranyérem? Csúnyán is szépen - Segítség, megtértem!... A füzet az Evangélikus Élet hetilap „EvÉlet – Lelki segély” című rovatában megjelent írások közül tartalmaz harmincat.

**3. Iránytű, 28 téma
– keresztyén szemzőgből**

Budapest, 2008
E füzet a missziói szórólapok gyűjteménye, melyet egyéni és gyülekezeti használatra egyaránt ajánlunk. A szórólapok szövegét bibliai igékkel és a téma feldolgozását segítő kérdésekkel egészítettük ki.

4. Vak voltam, most látok

Evangélikusok vallomásai, Budapest, 2009
Mindenki körülményeihez, temperamentumához mértén tapasztalja meg Isten munkáját. A személyes tapasztalat teszi hitelessé a keresztyén meggyőződés tételeit: aki értem meghalt, velem él. A gyűjtemény 23 bizonygatót tartalmaz.

**5. Philip A. Clarke: Jézus a Tescóban
– Szeverényi János: Megtérsz vagy meghalsz és egyéb írások**

Budapest, 2009

E kötet segíthet abban, hogy átgondoljuk: keresztyénként mi a feladatunk és mi az, ami megbénítja a lelkes tenni akarást. Sok jó, működő példáról olvashatunk, s mindez annak felismerésére indíthat, ami nálunk is megvalósítható.

A Híd magazin ára:
400 Ft (régebbi számoké 200 Ft)
A szórólapok ára: 5 Ft/ db
A könyvek ára: 500 Ft
A munkaágakról szóló füzet és a képeslap ingyenes.

Az iratmissziós kiadványok, valamint a CD-k, kazetták teljes listája megtalálható az interneten:
<http://misszio.lutheran.hu>

A kiadványok megrendelhetők az Evangélikus Missziói Központ címén:
1164 Budapest,
Batthyány Ilona u. 38–40.
Tel./fax: 06 1 400 30 57
(délelőtti órákban),
e-mail: evmis@lutheran.hu

Beljebb a magyar észjárásba

Czakó Gábor és Juhász Zoltán kötete a magyar nyelv és zene számítógépes kutatásával új fölismerésekre vezetett. Az intelligens, öntanuló program 25 nép zenéjét hasonlítja össze. Harmincezernél több dal képezi a kutatás alapját. Igen mély zenénk és beszédünk összefüggése. Adatok és érvek igazolják, hogy mindkettő gyökökre épül, és rokonságai messze túlmutatnak az eddig ismert körön.

A tanulmányok fölvezetik nyelvünk valóságos szerkezetét, beszámolnak nyelvünk vizsgálatának közel két évszázados történetéről, bizonyos alapszavakról, a szóelemzés új lehetőségeiről, nyelvtanunk valódi természetéről.

A függelékben lévő írások tájékoztatnak a nyelvrégészet, valamint az ún. kis nyelvek helyzetéről, a magyar szóbeszéd káprázatos játékoságáról. A kötet kottáit kb. egyórás népzenei CD egészíti ki.

Megrendelhető: czakone.eva@t-online.hu, 1038 Budapest, Templom u. 38. Tel.: 243 4842, kiadói ára (keménykötésben, CD melléklettel): 2400 Ft

A MISSZIÓI IRODA, A MISSZIÓI KÖZPONT ÉS A RÁDIÓMISSZIÓ HÍREI Események, szolgálatok

FEBRUÁR

- Áhítat az Országos Irodában
- Pásztorköri imareggeli
- Előadás a misszióról kecskeméti protestáns körben
- *Szemét és arany* – evangelizáció a káposztásmegyeri református gyülekezetben
- *Add a kezed* – ír CD bemutatója a Pilinszky kávéházban
- Éves megbeszélés az egyházkerületi missziói lelkészekkel Cinkotán
- Megbeszélés kórházlelkészekkel
- Igazgatótanácsi ülés a Missziói Központban
- EBBE-alkalom (Gáncs Péter előadása)
- *Házasság, egymással vagy egymás mellett élés, a házassági kapcsolat megfiatalítása* – házi ifjúsági óra Budahegyvidéken
- Ifjúsági óra a pasaréti református gyülekezet Sámuel körében
- Evangéliumi Aliansz teológiai műhelye Piliscsabán
- MEÖT-misszió bizottsági ülése
- *Ne nyugtalanodjék szívetek!* – evangelizációs igehirdetés Albertiben

- *Kutyából nem lesz szalonna?* – evangelizáció Kiskőrösön
- Zsinati ülés Székesfehérváron

MÁRCIUS

- Pásztorköri imareggeli
- *Van-e élet a halál előtt?* – ökumenikus evangelizáció a marosvásárhelyi alsóvárosi református gyülekezetben
- Lelkészerterkezet Cinkotán
- *Keresztyén felelősségünk a nemzetért* – előadás a Szilágyi Dezső téri református gyülekezetben nemzeti imapon
- *Út, igazság, élet* – evangelizáció Cellőmölkön
- Ökumenikus evangelizáció Marcaliban
- Látogatás a gadányi szeretotthonban
- Evangéliumi Aliansz elnökségi ülése
- Éves missziói konzultáció Piliscsabán
- Útitársak missziós bibliaóra
- Virágvasárnapi evangelizációs igehirdetések Zuglóban
- Előadás (*Misszióban cigány testvérek között, Betekintés a rádiómissziós stúdiómunkába*) és igehirdetés a fasori gimnázium *Cselekvő szeretet* című csendesnapján

ÁPRILIS

- Pásztorkör
- EBBE-alkalom (Dr. Kovács László Attila)
- A missziói pályázat elbírálása
- Megbeszélés Szalai Andrással, az Apológia Kutatóközpont vezetőjével
- Evangelizáció az erdélyi Cserefalván
- Evangelizáció a nyíregyháza-mandaborkori gyülekezetben

ELŐZETES

- július 4–7. missziói konferencia
- július 8–11. külmmissziói konferencia
- július 14–18. Szélrózsa
- július 30 – augusztus 3. cigánykonferencia Szentetornyán
- október 9. országos evangelizáció

A dal eredetileg ír nyelven született, szövegét Saint Dallan Forgaill írta a VI. században, dallama a „Slane” című ír népdal. Közismert gyülekezeti ének, nagyon sokan feldolgozták. Angol nyelvű változatát ismerik a legtöbben. Amerikában is népszerű, a kivándorolt írek vitték magukkal, és azóta is éneklék a helyi gyülekezetekben. A lemezen szereplő többi dal részben gyülekezeti ének, részben a liturgiában szereplő imádságok megzenésített változata (Miatyánk, 23. zsoltár).

<http://www.youtube.com/watch?v=5XZ3ja-juhA>

Légy az én álmom

D. Kiss Ildikó

ír népi dallam

1. Légy az én — ál - mom, a — szí - vem ti - éd,
 2. Ha szó - lok, te — szól - jál, nem — kí - vá - nok — mást; Ha —
 3. Meny - nye - i Ki - rá - lyom, sze - rel - med le - gyen Mi —

1. Nem hó - dol más - nak a Föld és az — Ég.
 2. né - zek, Te néz - zél, ha lá - tok, Te — láss.
 3. át - jár - ja tel - je - sen szí - vem - lel - kem.

1. Gon - do - la - tom — ő - rizd, míg fel - kél a Nap,
 2. Légy A - tyám — né - kem, s én fi - ad le - gyek,
 3. Bár - mi is ér - jen már ó, én Krisz - tu - som,

1. S ha vég - leg el - al - szom, U - ram, hadd lás - sa - lak.
 2. Is - te - nem, hadd jár - jak — min - dig ve - led.
 3. A Min - den - ség U - ra vagy, Te — légy ott - ho - nom.

1. Be Thou my vision, O Lord of my heart;
 Naught be all else to me, save that Thou art.
 Thou my best thought, by day or by night,
 Waking or sleeping, Thy presence my light.

2. Be Thou my Wisdom, Thou my true Word;
 I ever with Thee, Thou with me, Lord;
 Thou my great Father, I thy true son;
 Thou in me dwelling, and I with Thee one.

3. Be Thou my battle-shield, sword for my fight,
 Be Thou my dignity, Thou my delight.
 Thou my soul's shelter, Thou my high tower.
 Raise Thou me heavenward, O Power of my power.

4. Riches I heed not, nor man's empty praise,
 Thou mine inheritance, now and always:
 Thou and Thou only, first in my heart,
 High King of heaven, my Treasure Thou art.

5. High King of heaven, my victory won,
 May I reach heaven's joys, O bright heav'n's Son!
 Heart of my own heart, whatever befall,
 Still be my vision, O ruler of all.

AZ EVANGÉLIKUS RÁDIÓMISSZIÓ FÉLÓRÁS MŰSORA A RÁDIÓ 17-BEN ÚJ IDŐPONTBAN JELENTKEZIK.

Rádió 17 – FM 96,8
 Budapest és Pest megye
 szombaton 10 óra
 ismétlés: szombat 23 óra, vasárnap 10 óra, hétfő 23 óra
www.radio17.hu

AZ EVANGÉLIKUS RÁDIÓMISSZIÓ EGYÓRÁS MŰSORA A BUDAÖRSI RÁDIÓBAN HAVONTA JELENTKEZIK.

Budaörs Rádió – FM 104,8
 Budaörs és környéke
 hónap utolsó vasárnap 14 óra
www.budaors-radio.hu

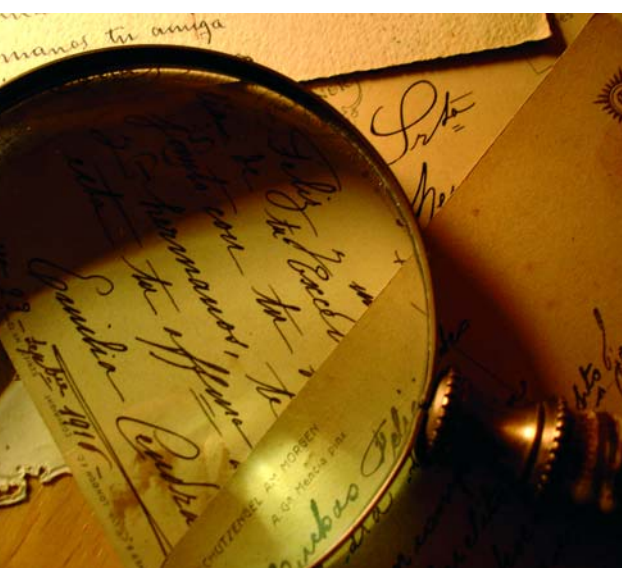
Hermeneutikai Kutatóközpont

A hermeneutika szövegek értelmezésével, magyarázatával foglalkozik, és ezen belül specializálódik teológiai, irodalmi, jogi és filozófiai hermeneutikára.

A Hermeneutikai Kutatóközpont 1993-ban alakult, a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Bölcsé-

zásával hidat képez ma az egyházak közötti, illetve az egyházakon belüli megosztottság korában.

Érdemi kutatómunkát csakis a teológiai és bölcsészettudományi fakultások közös erőfeszítésével lehet végezni. A teológia és a bölcsészettudományok több évtizedes mesterséges elszigetelése után az

Magyarországon ez az első olyan intézmény, amely az új felsőoktatási törvény szellemében, a felsőoktatási intézmények integrálása jegyében egyetem- és felekezeti alapon jött létre.

szettudományi Kara és az Evangélikus Hittudományi Egyetem támogatja. Az intézmény református kezdeményezésű, de ökumenikus hátterű.

A központ vezetője dr. Fabiny Tibor.

Magyarországon ez az első olyan intézmény, amely az új felsőoktatási törvény szellemében, a felsőoktatási intézmények integrálása jegyében egyetem- és felekezeti alapon jött létre.

Az egyes felekezetek sokszor hermeneutikai szempontok szerint különültek el egymástól, ezért a hermeneutikai kérdések tudományos vizsgálata csakis az egyes felekezetek szakembereinek bevonásával történhet. Vagyis: a hermeneutikai kutatómunka egy közös nyelv kidolgo-

intézmény példát mutathat a tudományok napjainkban nélkülözhetetlen integrálására.

Megfelelő anyagi támogatás – elnyert pályázatok, adományok – segítségével rendszeres kutatómunkát folytat az intézmény, amely szervesen kapcsolódik az egyes munkatársak által más intézményekben folytatott kutatásokhoz.

A Hermeneutikai Kutatóközpont a kutatás eredményeit rendszeres kiadványokban – füzetekben és könyvekben – publikálja. Saját kötetei mellett a Magyar Luther Könyvek és a Magyar Luther Füzetek megjelenítésében is részt vállal segítve ezzel a Magyarországi Luther Szövetség munkáját.

A könyvek megvásárolhatók, illetve megrendelhetők az alábbi helyeken:

Hermeneutikai Kutatóközpont
1088 Budapest, Reviczky u. 4. I/101.
www.hermeneutika.uw.hu
hermeneutika.btk@kre.hu
Tel.: 06 1 483 2935

Huszár Gál könyvesbolt
1054 Budapest, Deák tér 4.
Tel.: 06 1 266 6329

Kiadványaink

HERMENEUTIKAI FÜZETEK

- HF-1 Paradigmaváltások a bibliai hermeneutikában
- HF-2 Értelmezéstörténet mint egyháztörténet
- HF-3 Fabiny Tibor: Szóra bírni az írást
- HF-4 N. Frye: A Biblia igézetében
- HF-5 S. Kierkegaard: Építő keresztyén beszédek
- HF-6 P. Ricoeur: Bibliai hermeneutika
- HF-7 Gerhard Ebeling: Isten és szó
- HF-8 Ulrich Luz: Evangélium és hatástörténet
- HF-9 W. Mostert: Az önmagát értelmező Szentírás
- HF-10 U. Luz (szerk.): A viszály könyve
- HF-11 Tipológia és apokaliptika
- HF-12 Tyconius: Szabályok könyve
- HF-13 Bolyki-Csanády: Kinyilatkoztatás
- HF-14 M. Edwards: De Poetica Christiana
- HF-15 D. L. Baker: Két szövetség – egy Biblia
- HF-16 Órigenész: A princípiumokról
- HF-17 G. A. Lindbeck: A dogma természete
- HF-18 Tőkés István: Új hermeneutika
- HF-19 U. Körtner: Az ihletett olvasó
- HF-20 Gánóczy S.: Valósághermeneutika és bibliaértelmezés
- HF-21 Ulrich Luz: Máté Jézus-története
- HF-22 O. Cullmann: Krisztus és az idő
- HF-23 Varga I.: Hermeneutikai írások I.
- HF-24 Varga I.: Hermeneutikai írások II.
- HF-25 A sensus literalis hermeneutikai kérdései
- HF-26 Tyconius-tanulmányok
- HF-27 S. T. Coleridge: Egy kereső szellem vallomása
- HF-28 Egy testben a kereszt által. Princetoni javaslat a keresztyének egységére
- HF-29 George Hunsinger: Új teremtés Hajnala
- HF-30 Fabiny Tibor: Egy házban élnek-e a keresztyének? Magyar reflexiók a Princetoni javaslatra
- HF-31 K. Barth: Kálvitol Bultmannig
- HF-32 R. Chennattu: A Biblia és az indiai exegézis

MAGYAR LUTHER KÖNYVEK

- MLK-1 Vajta Vilmos: Communio. Krisztus és a szentek közössége Luther teológiájában
- MLK-2 Luther Márton: Előszók a Szentírás könyveire

- MLK-3 Wiczán D.: Luther mint professzor
 MLK-4 Sólyom J.: Luther és Magyarország
 MLK-5 Luther M.: Négy vigasztaló zsoltár Mária magyar királynéhoz
 MLK-6 G. Ebeling: Luther. Bevezetés a reformátor gondolkodásába
 MLK-7 Eric W. Gritsch: Lutheránizmus. Bevezetés az evangélikusság történetébe és tanításába
 MLK-8 Walter von Loewenich: Theologia crucis – Luther: Hogyan szemléljük Krisztus szent szenvedését?
 MLK-9 Percze-Szakács-Tubán: A kereszt teológiája és a lelkigondozó szolgálata
 MLK-10 Gerhard O. Forde: Ki a kereszt teológusa?
 MLK-11 Luther Márton: A szolgál akarat (1525) (2., javított kiadás)

MAGYAR LUTHER FÜZETEK

- MLF-1 Újrakezdés. Dokumentumok a Magyarországi Luther Szövetségről
 MLF-2 Luther M.: Nyílt levél a fordításról (1530)
 MLF-3 Luther M.: Nyolc böjti prédikáció Wittenberg népének
 MLF-4 Luther M.: Bűnbánat, Kereszttség, Úrvacsora: Három sermo a szentségekről
 MLF-5 Luther M.: Mi az evangélium? A keresztyének és Mózes
 MLF-6 Luther M.: Hogyan szemléljük Krisztus szent szenvedését?
 MLF-7 Bitskey I.: Hitvita és hitújítás Luther életművében
 MLF-8 Luther M.: Heidelbergi disputáció
 MLF-9 William Tyndale: A Szentíráshoz vezető ösvény (angol és magyar nyelven)
 MLF-10 Iltzész Gábor: Christum treyben. Luther bibliaértelmezése a Szentírás könyveihez írt előszói tükrében

EGYÉB KIADVÁNYOK:

- Fabiny T.: A keresztyén hermeneutika kérdései és története
 Fabiny T.: A megállás szimbóluma. Előadások Ordass Lajosról
 Kocziszky Éva: Hamann és a modernitás kritikája
 H. Weder: Metaphor, Parable, Hermeneutics
 Fabiny T. – Tóth S. (szerk.): Amerika teológusa. Bevezetés Jonathan Edwards gondolkodásába
 Fabiny T.: Hívó megértés. Válogatott egyházi publicisztika
 Fabiny T.: Szótörténetek. Hermeneutikai, teológiai és irodalomtudományi tanulmányok
 Fabiny T.: The Veil of God. The Testimony of Bishop Lajos Ordass in Communist Hungary
 Fabiny T. szerk.: The Bible in Literature and Literature in the Bible
 Pierre Bühler – Fabiny T. szerk.: Interpretation of Texts Sacred and Secular

„Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének” (Jak 5,16b)

Adjunk hálát...

- az imádság lehetőségéért, hogy örömminkben és bánatunkban bizalommal fordulhatunk az Atyához,
- az Evangélikus Egyházban működő missziói munkáért, munkatársakért,
- hogy Istennek jó terve van a világgal, és minden látszat ellenére az Ő akarat szerinti végkifejlet felé kormányozza!

Dicsérjük és magasztaljuk Istenet...

- a hűsvét ajándékáért, Jézus Krisztus helyettünk vállalt áldozatáért,
- hogy nem hagy magunkra, hanem elküldi a „másik Pártfogót”, Szentlelkét (Jn 14,16),
- hogy hűtlenségünk ellenére Ő mindig hű marad!

Könyörögjünk...

- hogy személyes életünkben a Szentlélek minél nagyobb teret kapjon,
- a börtönmisziói szolgálatért,
- norvég testvéreinkért és a NOREA (Norvég Médiamisszió) szolgálatáért,
- a Középhalmi Misszió alkohol- és szenvedélybeteg-mentő szolgálatáért,
- a nyári keresztyén programokért, táborokért, hogy az evangélium sokakat elérjen!

Valljuk meg ...

- hogy sokszor megszorítottuk Isten Szentlelkét, nem hallgattunk Rá, hanem a magunk feje után mentünk,
- hogy saját rossz döntéseink következményeit Istennek tulajdonítottuk, Tőle kértük számon!

● A. L.

Derű

TÖRTÉNETEK

„Aki hisz, az derűs, és derűje Istentől származik.”
 (XXIII. János pápa)

Az egyik erdélyi gyülekezetben az egyházi a következők szerint minősítette az igehirdetéseket:

Ha a prédikáció csapnivaló volt, ezt mondta: – Mára szép énekeket választott a tiszteletes úr!

Közepes prédikáció esetén: – Mára jó volt a textus!

Jó prédikáció esetén csupán ennyit mondott: – No, máma épültünk!
 (Máthé Csaba)

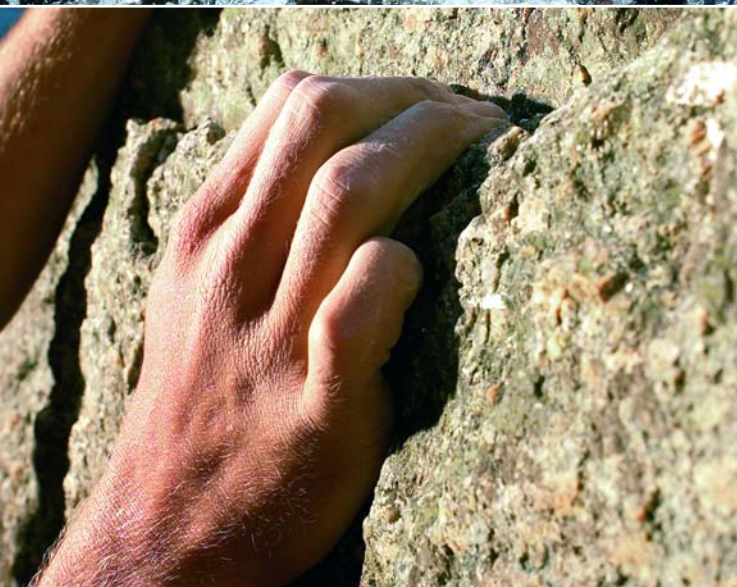
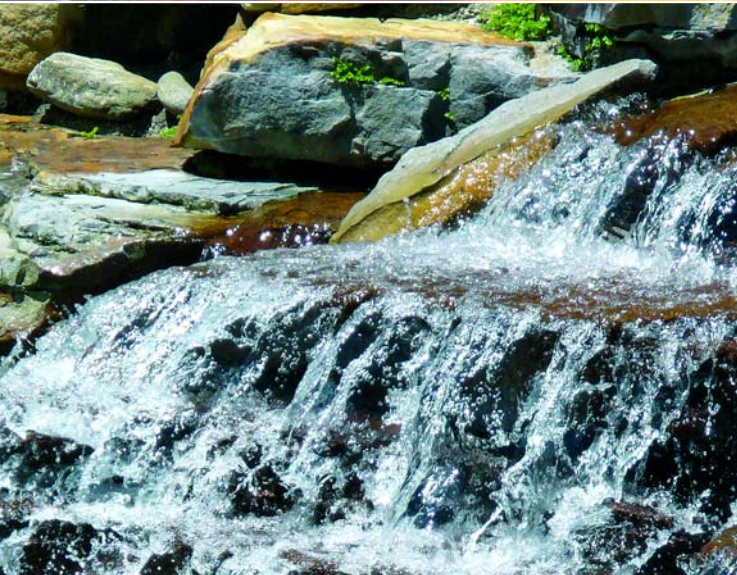
Van egy barátom, neki is az a hibája, mint nekem, hogy hosszú prédikációkat mond. Egy vasárnap este fáradtan érkezett haza. Többször is rászólt a feleségére idegesen, hogy hozza már a kávé.

Megkérdezte a felesége: Miért nem vársz nyugodtan, amíg elkészítem?

– Fáradt vagyok, nagyon nehéz napom volt, ötször prédikáltam. Hol az a kávé!?

– Hát én mit szóljak – felelte az asszony –, én meg ötször végighallgattalak.
 (James Stewart)

Tűz, te Szeretet
lángszerelmű ölelés
örök nász, egyesülés
gyönyörű repülés
könnyű, szép megérkezés:

ISTEN

szerlemlángtenger
áldozati lobogás
önemésztő lángolás
embermentő szerelem.

Nincs több, nincs jobb,
mint TE, hatalmas Isten
SZABAD SZELLEM

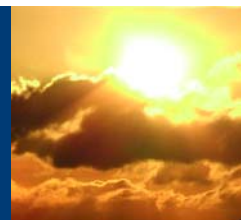
életforrás
életadó teremtés
halállal játszó áldozat
öngyilkos ISTEN
én Te akarok lenni,
Te pedig én.

Önemésztő vágyódás
beteljesült találkozás
pecsét a karomon
pecsét a szívemen
koporsó-erős szeretet
lobogó láng
halálos szerelem
kék-vörös repülés
jövök, rohanok
szomjasan Terád vágyódva
**ISTEN, ISTENEM,
ITT VAGYOK!**

A 2010.
ÉV IGÉJE

Jézus Krisztus mondja:

*„Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben,
és higgyetek énbennem!” (Jn 14,1)*

HÍD EVANGÉLIKUS MISSZIÓI MAGAZIN, az Evangélikus Missziói Központ kiadványa. Az Evangélikus Élet előfizetői részére a magazin ingyenes. Adományokat elfogadunk. Lapszámunk megjelenését a Sanansaattajat (Finnország), a Norea Radio Norway (Norvégia) és a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága támogatja.